JOHN BRUNNER

SĂ PRINZI O STEA CĂZĂTOARE

SCIENCE FICTION

John Brunner

SĂ PRINZI O STEA CĂZĂTOARE

Născut la Oxfordshire, în Anglia, **JOHN (KILIAN HOUSTON) BRUNNER** a descoperit SF-ul la șase ani, citind *Războiul lumilor* al lui Wells. Și-a vîndut primul roman încă din vremea colegiului (a studiat filologia), iar prima sa povestire SF, *Thou Good and Faithful*, a apărut în revista *Astounding* în 1953, sub pseudonimul John Loxmith. A urmat o perioadă în care a schimbat o mulțime de slujbe, fără însă a renunța la scris. A călătorit mult prin lume (Italia, Spania, Grecia, Rusia, Brazilia, SUA etc.), fapt ce avea să se regăsească în scrierile lui.

John Brunner poate fi considerat un specialist al viitorurilor sumbre, care a utilizat cu talent literatura science fiction ca pe o oglindă amplificatoare a realității, proiectarea acțiunii într-un viitor foarte apropiat permițîndu-i o privire în detaliu asupra prezentului, din care extrage faptele ce pun în primejdie omenirea. Romanul *The Jagged Orbit (Orbită neregulată* – 1969) se ocupă de violența rasială, *The Shockwave Rider (Călare pe unda de șoc* – 1975) avertizează asupra pericolelor latente ale informaticii, iar *Stand on Zanzibar (Zanzibar* – 1968) are drept temă suprapopularea.

În ciuda activității sale militante și a atracției pe care a simțit-o față de SF-ul de avertisment, Brunner nu a căzut niciodată în capcana profetismului stîngist, dorind să fie, înainte de orice, un „artizan al cuvintelor", îndrăgostit de scriitură. Brunner iubea frescele grandioase, clocotind de personaje și de acțiune: în enormul roman *The Crucible of Time (Creuzetul timpului* – 1983), el descrie întreaga istorie a unei specii extraterestre, de la nașterea ei pînă la exodul în spațiu. Un alt remarcabil tur de forță, de o cu totul altă factură însă, a fost *The Squares of the City (Orașul ca un joc de șah* – 1965), un roman de ficțiune politică în care intriga urmărește pas cu pas mutările unei partide de șah, fiecare piesă de pe eșichier fiind reprezentată printr-un anume personaj. Demne de menționat sînt și volumele: *Quicksand (Nisipuri mișcătoare* – 1967), *The Sheep Look Up (Oile privesc în sus* – 1972), *Webs of Everywhere (Rețelele infinitului* – 1974), *Players of the Game of People (Jocul posesiunii* – 1980). Romanul *Catch a Falling Star (Să prinzi o stea căzătoare* – 1968), deși nu se numără printre cele mai cunoscute ale autorului englez, posedă toate virtuțile scrierilor sale: o intrigă atrăgătoare, personaje vii, o idee ținînd de specificul science-fantasy.

Scriitorul a vizitat România, în 1994, cu ocazia Euroconului de la Timișoara. În cea de-a doua zi a următoarei Convenții Europene de SF, cea de la Glasgow, din 1995, John Brunner avea să moară în urma unui atac de cord, lăsînd un imens gol în conștiința literaturii science fiction.

JOHN BRUNNER

SĂ PRINZI O STEA CĂZĂTOARE

FAHRENHEIT

EDITURA FAHRENHEIT
Grupul Editorial RAO
C.P. 2-124 București, ROMÂNIA

JOHN BRUNNER
Catch a Falling Star

Traducere din limba engleză
MIRCEA OPRIȚĂ

Coperta colecției
DONE STAN

Ilustrația copertei
TUDOR POPA

Ediția I

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Septembrie 1998

ISBN 973-97683-4-2

Mergi de prinde steaua căzătoare,
Scoate plod din coaja mătrăgunii,
Anii duşi pe unde-s oare?...

JOHN DONNE

1

Înfiorat de teama că acel capriciu care-l făcuse pe bărbatul cu veşmînt auriu să-i accepte invitaţia precipitată s-ar putea risipi, în ciuda dispreţului său afişat pentru lucrurile ţinînd de prezent, Creohan îşi blestemă în gînd intrarea casei, care, spre a le îngădui să pătrundă, se deschidea cu atîta încetineală. În felul cum se retrăgea palisada de protecţie, cu spini otrăviţi, se vădea o anume şovăială posacă, ca şi cînd clădirea ar fi început să se ramolească.

Ori poate că doar groaza din mintea lui, crescută din secretul acela numai de el ştiut, făcea ca secundele să-i pară ore, iar minutele să aibă gustul veşniciei.

Atunci cînd deschizătura fu destul de largă încît să poată intra, îşi apucă însoţitorul de braţ şi-l zori să treacă. Bărbatul în auriu se împotrivi instinctiv; nimeni nu putea atinge un nobil înveşmîntat în auriu al Imperiului Lymarian fără să simtă muşcătura aspră a unui pumnal bătut în pietre preţioase, de felul aceluia pe care-l purta la brîu substitutul respectiv. Căci era un substitut, fără doar şi poate. Se împotrivea numai de formă. Mai mult: curiozitatea îi fusese stîrnită de *felul* cum îşi formulase Creohan invitaţia.

Pătrunseră deci spre inima casei, pe o galerie podită cu muşchi şi avînd pereţii plini de excrescenţe plăcut lucitoare, din care emana o lumină egală, pe măsură ce, cu trecerea timpului, se topeau într-o substanţă de consistenţa mierii, răspîndind în aer o mireasmă delicată. Şi, în mijlocul casei, spaţioasa încăpere

unde ecranul telescopului lui Creohan expunea cerul negru, plin de stele.

Prea plin de stele, cu una în plus...

Înainte şi după întîlnirea cu bărbatul în veşmînt auriu, singurul dintre toţi cetăţenii aflaţi pe străzi în seara aceea care cedase insistenţelor lui, Creohan îşi repetase în gînd cuvintele menite să pătrundă adînc prin cuirasa indiferenţei. În vederea acelui moment de mult aşteptat, îşi pregătise gesturi, fraze, imagini măiestrite, capabile să exprime tot atît de intens sensul dezastrului care-i domina întreaga gîndire. Iar acum, coborît din închipuiri în realitate, nu găsi să spună altceva decît:

– Priveşte!

Bărbatul în auriu se supuse, iar expresia feţei sale arăta limpede că se aşteptase la mai mult şi că habar n-avea ce-ar putea să mai urmeze. Trecu aşa o frîntură de timp, după care se uită din nou la Creohan, cu o privire aproape mînioasă.

– Aşa arată, prin urmare, dispozitivul tău de cercetat viitorul? întrebă el. Şi asta-i tot ce vom vedea?

– Steaua de colo, zise Creohan, întinzînd mîna. N-ai mai văzut-o niciodată pe cerul îndrăgitului dumitale Imperiu Lymarian, nu-i aşa?

– Hm! De unde să ştiu? În epoca aceea măreaţă oamenii aveau lucruri mai bune de făcut pe vreme de noapte decît să se holbeze la stele! M-ai înşelat... m-ai minţit! Mi-ai spus că ai un mijloc de a privi în viitor şi te-am urmat, sperînd să pot compara vremurile ce vin cu ceea ce vedem în trecut. Dar asta...asta nu înseamnă nimic !

Îngustimea în gîndire a însoţitorului său îi produse lui Creohan o furie subită, care-i dezlegă limba.

– Zici că-i nimic să ştii că steaua aia o să treacă atît de aproape de Pămînt, încît mările vor da în clocot şi uscatul va fi pîrjolit, iar oraşele vor umple cerul cu flăcări şi trîmbe de fum... şi că nădejdile şi aspiraţiile a o mie de secole vor fi nimicite, iar planeta o să rămînă doar un glob sterp? Asta-i *nimic?*

Vehemenţa lui îl luă pe nepregătite pe bărbatul cu veşmînt auriu, care făcu un pas înapoi, aşezîndu-şi mîna, pentru orice eventualitate, pe mînerul pumnalului.

– Ia arată-mi-o mai de aproape! ceru el.

Creohan oftă, ştiind de-acum că eşuase.

– Nu pot să ţi-o aduc lîngă ochi ca pe imperiul ale cărui haine şi maniere ţi le-ai însuşit.

Era cît pe ce să spună: *proaste maniere*.

– Dar o să vină cu siguranţă peste noi, şi încă în mai puţin timp decît a trecut de cînd existaţi voi, lymarienii.

– Cît de puţin?

În ochii omului cu veşmînt auriu aproape că se citea lăcomia.

– Nici trei sute de ani.

Îngrijorarea celuilalt se risipi ca pîcla într-o dimineaţă însorită. Se relaxă şi zîmbi batjocoritor.

– Trei sute de ani? Scrie treaba asta, s-o citească strănepoţii tăi, om lipsit de minte! La vremea aia o să fiu mort, iar tu de asemenea, ce-o să ne mai privească pe noi? Eh! N-am crezut nici o clipă în promisiunea cu care m-ai ademenit încoace.

– Ţi-am dat prilejul să priveşti în viitor, spuse muşcător Creohan. Crezi că eu sînt de vină dacă-ţi lipsesc înţelepciunea şi voinţa de a profita de o asemenea şansă?

Ascuţişul insultei îl făcu pe bărbatul în veşmînt auriu mai-mai să-şi tragă pumnalul din teacă. Dar el nu era altceva decît un historicist – ins care-şi petrecea viaţa privind trecutul mort cu patima unui voyeur – aşa că raţiunea avu cîştig de cauză. Se aflau în casa lui Creohan şi oricine ştia, deşi puţini supravieţuiseră ca să relateze amănuntele, ce era în stare să facă o casă de acest fel pentru a-şi apăra proprietarul atacat. Lymarienii n-aveau cunoştinţă de asemenea locuinţe, însă el nu era lymarian. Îmbrăcat asemeni lor, înarmat la fel, era totuşi un substitut.

Se răsuci pe călcîie, cu capa fluturîndu-i prin aer, şi o luă din loc cu paşi mari, mormăind blesteme. În urma lui, Creohan se

agăţă de suportul oglinzii telescopului, simţindu-şi mintea năpădită de un imens val de disperare.

Chiar nimic nu putea străpunge zidul acela monstruos de indiferenţă umană, înainte ca aerul să le ardă gîtlejurile şi părul să le sfîrîie în flăcări pe capete?

Imaginea stelei rătăcitoare se tîra pe oglinda telescopului. Era încă mică. Poate că nimeni nu i-ar fi acordat vreo atenţie specială, cu excepţia lui Molichant.

Omul acela scund, negricios, ager, era şi el un historicist, dar de un fel pe care Creohan îl găsea suportabil: nu un vicios măcinat de invidia faţă de zilele îndepărtate, cînd, amăgindu-se singur, şi-ar fi găsit debuşeuri în viaţa reală pentru vreo înclinaţie eroică ori vreun talent închipuit, ci o persoană preocupată să afle pe ce cale au ajuns lucrurile să fie aşa cum erau, căutînd deci prin labirintul trecutului o explicaţie raţională pentru unul sau altul dintre fenomenele contemporane.

Poate fiindcă majoritatea colegilor săi erau cu adevărat vicioşi, pe parcursul ultimilor aproximativ doi ani îşi făcuse obiceiul să discute cu Creohan, din cînd în cînd, ceea ce afla. A-şi comenta descoperirile cu alţi historicişti ar fi însemnat, conform opiniei cinice a lui Creohan, să risipească vorbe-n vînt; disputa ar fi degenerat curînd în ţipete zadarnice, poate chiar în bătaie, pornind de la virtuţile comparate ale unei duzini de mari perioade din istorie.

Molichant, în schimb, asculta răbdător consideraţiile lui Creohan despre stele, iar cîteodată îi furniza chiar informaţii utile despre aspectele modificate ale cerului, aşa cum apăreau ele prin şirul accesibil al mileniilor. Iar de curînd avusese prilejul să observe că steaua aceea, devenită acum atît de strălucitoare, nici nu fusese vizibilă pe timpul Restaurării Umane, cu vreo zece veacuri mai înainte.

Intrigat, Creohan se apucase să facă nişte măsurători, mici calcule – genul de operaţii care-i plăceau. Catalogase mişcările locale proprii cu multă vreme în urmă, neţinînd seama de faptul că steaua aceasta n-avea nimic ieşit din comun spre a-i atrage

atenția. O creștere în strălucire pe durata a vreo zece ani de cînd studia problema era prea slabă ca să devină semnificativă; existau oricum numeroase stele a căror radiație prezenta fluctuații însemnate.

Totuși, o mie de ani reprezenta un interval potrivit pentru calcule. Iar în noaptea trecută, din pură curiozitate, se folosise de el.

Pînă la ivirea zorilor tot verificase și răsverificase cifrele, eliminînd orice posibilitate de eroare; luase apoi somnifere, adormind cu o foarte slabă speranță că, pe ziuă, își va dovedi că greșise; trezindu-se, revenise la treabă, nemîncat, tras la față, repetînd întreaga serie de ecuații. Nu găsi nici o greșeală. Peste două sute optzeci și opt de ani, steaua aceea avea să atingă limitele sistemului nostru solar. Urma să fie atrasă în interiorul lui, înconjurînd Soarele pe o spirală din ce în ce mai strînsă, pînă la unirea celor doi aștri într-un uriaș infern de flăcări.

Atîta doar că pe Pămînt n-ar mai fi existat nimeni care să vadă spectacolul.

Confruntat de unul singur cu această povară a cunoașterii, Creohan își dorise teribil să se fi născut cu aptitudini de historicist, sau de drogaș, sau acuplant – orice l-ar fi împiedicat să aibă de-a face cu conștiința realității. Poate că înnebunise subit și în memorie îi stăruia o lacună: de la masa lui de-acasă, părea să fi ajuns direct pe străzile orașului, fără să-și fi dorit să se miște din loc.

Toată după-amiaza și seara se plimbase pe străzi, acostînd necunoscuții și fiind respins sau luat în rîs de aceștia. Bărbatul cu veșmînt auriu fusese ultima lui speranță. Într-o scînteie de inspirație, inventase promisiunea unei priviri rapide în viitor, iar omul acela – un vînător de senzații înainte de toate – înhățase momeala.

Fără nici un folos.

Creohan își strînse pumnii cu o furie neputincioasă. Oamenii ăștia nu încercau oare nici un sentiment de recunoștință față de Pămîntul care zămislise diversele bogății deturnate de ei în scopuri nedemne? Puterea imaginației lor se mărginea pur și simplu la intervalul micilor lor vieți egoiste? Pierduseră orice

urmă de iubire pentru planeta pe care se născuseră? Dacă ajungea la asemenea concluzii, viața n-ar mai fi fost de suportat! N-ar mai fi avut nici o valoare faptul că aparținea rasei umane.

Cu siguranță, undeva, poate nu în acest oraș, trebuia să existe cineva care să-i împărtășească sentimentele față de un dezastru ce n-avea să se producă pe parcursul vieții sale. La urma urmei, oamenii erau atît de mulți și atît de diferiți!

Mintea agitată i se mai liniști. Făcînd o legătură cu zilele calme și chibzuite ale trecutului dispărut (să fi fost oare abia ieri sfîrșitul trecutului?... mai degrabă în urmă cu un eon!), reuși să-și pună ordine în gînduri. Atinsese un subiect dezbătut adesea cu Molichant, în conversațiile lor obișnuite. Comandă casei să reproducă în aer figura amicului și – întrucît avea în memorie excelente înregistrări din timpul repetatelor sale vizite anterioare – casa îl execută atît de precis, încît Creohan fu cît pe-aci să i se adreseze prietenului său cu voce tare.

Numai de-ar fi fost acolo chiar el, în persoană...

Dar, la ultima lor întîlnire, Molichant își făcuse cunoscută intenția de a porni pe urmele unei banalități oarecare – aspectul vreunui cuvînt obișnuit, ori vreo melodie care-l interesa; Creohan nu mai ținea minte ce anume – într-un trecut cu adevărat foarte îndepărtat, iar dintr-o călătorie de acest fel nu se putea întoarce în mai puțin de douăzeci de zile.

Dac-ar fi și fizic aici, cred c-aș fi în stare să...

Șocat și înspăimîntat, Creohan își reteză gîndul chiar în clipa care-l iscase. Să se răzbune pe un prieten pentru lucruri reprezentînd greșeala universului – nu, asta era o pornire rușinoasă, cum mai descoperea uneori în sine însuși, cu groază. Sfînta ignoranță nu era de preferat și, totuși, Creohan își putea permite să invidieze cu nostalgie norocul celor ce nici măcar nu bănuiau pieirea planetei. Molichant îi făcuse un serviciu dirijîndu-l spre descoperirea sa; și, cu condiția ca spiritul să nu se fi scurs cu totul din oamenii epocii moderne, acela putea fi un serviciu făcut întregii omeniri.

Concentrîndu-se asupra acestui argument, Creohan se stăpîni, cu ochii țintă la imaginea prietenului său, și revăzu obișnuitul curs al numeroaselor șuete în răstimpul cărora discutaseră ceea ce deocamdată părea a fi subiectul cel mai important.

2

– Te-ai gîndit vreodată – aşa îşi începea Creohan, de regulă, discursul – că peste alte cîteva secole nişte oameni ca tine vor privi cu regret în urmă, la ziua asta şi la epoca noastră, găsindu-le superioare celor în care trăiesc ei? Iar tu şi toţi cei ce-ţi împărtăşesc pasiunea pentru historicism vă întoarceţi cu spatele la ea, o neglijaţi, o consideraţi nedemnă de interesul vostru! Pun rămăşag că ştii mult mai multe lucruri despre felul cum arăta lumea pe vremea Restaurării Umane decît despre ceea ce se întîmplă afară, chiar în clipa asta.

Îşi închipuise că Molichant, specializat într-o perioadă cu o vechime de sub zece secole – iar în historicism asta ţinea de moderaţie – putea fi vulnerabil la un astfel de argument. Dar argumentul păruse să treacă pe-alături, el neacordîndu-i nimic altceva decît o chicoteală de felul aceleia cu care reacţionezi la o glumă întîmplătoare.

– Găseşti că această epocă fadă e superioară? Hm, în comparaţie cu a urmaşilor, poate că aşa o să pară! Poate că fiecare epocă e cu adevărat inferioară celor de dinaintea ei...

Apoi, observînd privirea împietrită a lui Creohan, care dispreţuia glumele, se aplecă înainte, cu ambele mîini adunate în jurul cănii cu acel vin special care-i plăcea atît de mult şi pe care i-l oferea casa gazdei sale, dacă nu cumva îl secreta ea însăşi, şi trecu la un ton mult mai serios.

– O, există destule argumente ce pot fi aduse în sprijinul unei asemenea păreri! S-a stabilit, de pildă, că aceste case care ne răsfaţă şi ne protejează nu reprezintă produsul unei ordini naturale a vieţii, ci sînt abil meşterite printr-o subtilă intervenţie în ereditatea vegetală; unde mai găseşti astăzi un tehnician pre-

cum acela care a născocit-o pe prima dintre ele? La fel, luminile ce planează noaptea pe cer şi ne îngăduie să nu mai depindem de întoarcerea periodică a soarelui – a existat o epocă, nu prea îndepărtată, cînd prin văzduh nu era nici urmă de ele, iar oamenii erau nevoiţi să umble cu torţe dacă doreau să iasă pe-afară după lăsarea nopţii. Eşti de acord cu tot ce spun, nu-i aşa?

– Întru totul de acord, veni răspunsul lui Creohan. Dar aceste fapte sapă o capcană pe cărarea logicii tale. Ia seama! Ca să-ţi risipeşti toată atenţia asupra lui, ţi-ai ales un timp din trecut care, după orologiul universului, ţine cît o bătaie de pleoapă. Un altul, intrînd, împreună cu tine în Casele Istoriei, va lua în rîs epoca Restaurării Umane şi se va lăsa cuprins de emoţie la întîlnirea cu epoca Brydwal, proclamînd că modul în care se exploatau atunci simţurile corpului omenesc reprezintă culmea tuturor realizărilor noastre milenare; iar un al doilea o să invidieze abandonul responsabilităţii personale descoperit de gerynţi şi-şi va bate joc de preocuparea exagerată a brydwalienilor pentru răspunsurile subiective date de indivizi; în vreme ce al treilea are să categorisească toate acestea drept manifestări extremiste, susţinînd că ideal era timpul Minogovaristo, întrucît a găsit compromisul necesar unui echilibru. E adevărat?

Apoi, îndată după încuviinţarea prudentă a lui Molichant, îşi enunţă triumfător paradoxul fără rezolvare:

– Dacă afirmi că oricare epocă e în declin faţă de cea de dinaintea ei, de ce nu merge fiecare historicist înapoi atîta cît e posibil?

Molichant ridică din umeri.

– În ultimă instanţă, Casa Istoriei te atrage prin ceva ce nu poate fi definit. Dacă ai avea măcar o scînteie din ceea ce simţim noi instinctiv, n-ar mai fi nevoie să stau aici şi să discut în contradictoriu cu tine. Totuşi, ai putea spune că unii oameni, datorită obîrşiei şi modului lor propriu de gîndire, simt că li se potrivesc mai bine alte epoci decît a lor. Infinita varietate de culturi şi societăţi pe care le-a produs imaginaţia noastră trebuie să conţină cîte ceva pentru fiecare dintre noi.

– Nu, nu poate fi aşa. Altfel cum să-i înţelegi pe unii ca mine, care nu încearcă nici cea mai slabă atracţie pentru ce mi s-a povestit despre oricare dintre epocile trecute?

– Poate că am exagerat, recunoscu Molichant după o pauză. Mă gîndesc însă la o alternativă: ispita poate să vină din siguranța pe care o simte cineva cercetînd o perioadă căreia îi cunoaște rezultatul.

– Să fie chiar atît de multă nesiguranță în epoca asta modernă? ripostă Creohan. De unde ar putea izvorî? Odinioară provenea din teama de foamete, sau din amenințarea furtunilor și a frigului iernii. Cine mai e condamnat azi să piară de foame, cine-i lovit de sărăcie? Pînă și clipa morții ți-e ușurată de conștiința faptului că, prin intermediul Caselor Istoriei, un altul poate fi martor permanent la cele mai mărunte realizări ale tale!

– Păi, atunci, ia-o drept un antidot la plictiseală, zise Molichant pe un ton iritat. Se pare că nici lucrurile aflate foarte aproape de adevăr nu-ți pot străpunge armura prejudecăților!

În acest punct disputa rămînea de obicei în suspensie, nerezolvată. Creohan avea deseori impresia că, în adîncul sufletului, Molichant suferea, neputînd să-și convingă prietenul că s-ar cuveni să încerce măcar experiențele care, pentru el, reprezentau întreaga rațiune a vieții, și nu dorea să reia o dispută încheiată, de teamă să nu strice legătura statornicită între ei din alte considerente.

Revenind dintre amintiri, renunță la imaginea historicistului și, în vreme ce aceasta se ștergea, își zise iarăși că preocupările sale erau justificate. De-acum, sfîrșitul epocii în care trăiau el și Molichant și toți ceilalți era cunoscut: oare asta o făcea mai ușor de acceptat? Ar fi fost Molichant mai liniștit, devenind părtaș la descoperirea lui Creohan? Bineînțeles că nu! El și cei de felul său s-ar fi refugiat din ce în ce mai mult în epocile trecute.

Își dori să vadă cerul cu ochiul liber, nu prin mijlocirea telescopului, iar acoperișul încăperii se retrase ca petalele unei flori obosite, dezvăluindu-i spațiul deschis. Era acolo ceva care nu îl preocupase niciodată. Acum începu să se minuneze de felul cum funcționa, de parcă în clipa în care luase cunoștință de el, lucrul acela risca să se sfîrșească. Pămîntul devenise pentru Creohan o sursă de totală și desăvîrșită fascinație.

Casa nu fusese tocmai o parte din sine, ci o extensie utilă a sa, încă de cînd și-o procurase. O alesese datorită telescopului; pînă să vină el, stătuse goală, așa cum stau toate casele,

uitîndu-şi proprietarul mai vechi. Poate că el fusese un pic cam grăbit să se mute în ea. Chiar şi acum mai descoperea cîte o trăsătură pe care nu o recunoştea ca aparţinîndu-i şi, în consecinţă, se întreba atunci dacă unele dintre obiceiurile pe care i le descoperea nu fuseseră cumva moştenite inconştient de la predecesorul său.

Odată, cu mai mulţi ani în urmă, curiozitatea îl împinsese îndeajuns de mult încît să-şi întrebe casa: „Cine te-a locuit înainte? Poţi să mi-l arăţi?"

Camera începuse să tremure; întreaga casă părea să facă efortul de a-şi aminti. Dar la vremea aceea nu-l mai recunoştea decît pe Creohan drept proprietar, iar imaginea pe care i-o proiectase era o versiune uşor întinerită a lui însuşi.

În sfîrşit, asta n-avea nici o importanţă. Întrucît îşi organizase locuinţa în jurul telescopului, stăpînul de odinioară al acelei case ar fi înţeles probabil emoţiile care-l chinuiau acum pe Creohan. Dar el trebuia să fi fost de multă vreme mort. Lăsînd la o parte întrebările zadarnice adresate tuturor cetăţenilor, nu exista decît o singură cale de a afla cine fusese acela, şi anume: să devină historicist. Se gîndise să-l roage pe Molichant să facă investigaţii în interesul lui, apoi renunţase. Răspunsul acestuia ar fi fost în mod sigur că acela era prilejul ideal de a experimenta el însuşi surprizele unei Case a Istoriei.

Vîntul răcoros al nopţii îi flutura barba pe cînd asculta larma şi muzica sacadată a oraşului cufundat în treburile lui nocturne. De-abia putea să desluşească, venit de la mare distanţă, rîsul dement al cărnii de a doua zi, care se aduna pe pantele line ale dealurilor înainte de a coborî spre ţărm, la întîlnirea cu stăpîna sa predestinată, Moartea. Deasupra capului, hoarde de lumini planînd în cerc se interpuneau, orbitoare, între gloată şi stele.

Fără să stea prea mult pe gînduri, chemă printr-o fluierătură una din lumini, amintindu-şi cu întîrziere că aceasta nu putea veni pînă cînd nu dădea ordin să înceteze vibraţiile emise de casa lui prin membrane, menite să curețe zona explorată de telescop; rezolvă problema şi fluieră încă o dată. Lumina se supuse, iar el o privi cum i se aşază pe mîna întinsă, cu capul ei lipsit de minte lăsat într-o parte şi cu ochii, asemeni mărgelelor, închişi. Era verde, fiindcă şi strada lui era verde şi aşa fusese pe parcursul întregii săptămîni trecute – şoseaua, pereţii caselor, prin urmare

şi luminile din văzduh. Un reflex elementar le conducea mereu spre locurile avînd propriile lor culori.

Deşi Molichant considerase în mod explicit existenţa luminilor drept o dovadă evidentă a faptului că o epocă trecută beneficiase de talente astăzi dispărute, el nu acordase niciodată acestor creaturi creditul unei inteligenţe remarcabile. Apăreau la vreme de noapte, făceau ce aveau de făcut şi plecau, simplu element al vieţii moderne. Acum se trezi gîndindu-se la ele cu un soi de foame. Mîncau şi ele? Fără îndoială, dar ce? Şi iarăşi, în mod precis, trebuiau să crească undeva şi să se reproducă. Unde? Ar fi avut oare vreun sens să-i ia la întrebări, în privinţa originilor lor, pe historicişti, expunîndu-se inevitabilelor fanfaronade pe care fiecare dintre ei se simţea dator să le practice în raport cu segmentul preferat al trecutului, pînă să afle el cînd şi în ce fel fuseseră create luminile acelea?

Nu, probabil că nu. Oftă. Historicişti ca Molichant se întîlneau rar. Majoritatea preferau să contemple necritic minunăţiile dispărute ale altor timpuri, neavînd ambiţia de a-şi baza modul propriu de operare pe cercetări complexe.

Făcu vînt creaturii înapoi spre cer, iar ea îşi întinse aripile ce răspîndeau lumină, reluîndu-şi cercurile fără ţintă alături de tovarăşele ei.

Dinspre dealuri, vîntul aducea din nou răcnetele pe jumătate extatice, pe jumătate agonice ale cărnii, şi mintea lui trecu încă o dată la un alt subiect. Molichant ar fi putut să invoce cu îndreptăţire încă un argument, pe lîngă lumini şi case, spre a-şi susţine şubreda ipoteză privitoare la decadenţă: sosirea zilnică a unei cantităţi îndestulătoare de carne, bucuria cu care aceasta saluta în Moarte un prieten, acceptînd să servească astfel lumea oraşului. Fără îndoială, el nu se gîndise la asta fiindcă, asemeni lui Creohan, rareori se împărtăşea din carne, de obicei numai atunci cînd cina cu vreun prieten. Şi el şi Creohan aveau mare noroc cu casele lor, destul de pricepute, capabile să le furnizeze tot ce le trebuia pentru dieta proprie; nu era vorba de o chestiune de principiu.

Multă lume, medită Creohan sumbru, *încă se mai conduce după superstiţia că, printr-o contagiune extraordinară, indescriptibil de subtilă, i s-ar transmite vigoarea din hrana ce alcătuise ea însăşi, cu cîteva ore în urmă, nişte corpuri viguroase.*

Ne prostim cu toţii în declinul nostru? Întrebarea se ivi pe neaşteptate la marginile conştiinţei lui Creohan. *Sîntem oare o specie în pragul senilităţii, încît sfîrşitul pe care-l aduce steaua ce vine spre noi va fi o milostivă eutanasie?*

– Nu! strigă el cu voce tare, iar vorba lui sperie cîteva lumini plutitoare; acestea fîlfîiră grăbit, retrăgîndu-se la nivele mai înalte.

Nu, ideea era insuportabilă. A o accepta însemna să accepţi argumentul acela al lui Molichant pe care el îl negase şi să fii de acord că fiecare persoană trăitoare acum depindea de ofertele istoriei trecute; prin urmare, rasa umană şi-ar fi epuizat forţa creatoare.

Se hotărîse, avea să încerce *încă* o dată să-şi afle un tovarăş alături de care să deplîngă soarta Pămîntului. Nu putea spera decît consolarea venită de la un partener de doliu, întrucît n-avea nici un mijloc prin care să abată din drumul ei o stea. Dar regretul era lucrul cel mai modest pe care Omul îl putea oferi lumii sale de baştină.

Undeva, în oraş, avea să găsească persoana căutată. Iar dacă nu în oraş, atunci prin lumea largă – pe continent, peste cîmpiile Cruin, sau dincolo de apropiatele şi îndepărtatele Oceane Arbelline.

Undeva. *Undeva!*

Trebuia să descopere o cale de a-i convinge pe ceilalţi oameni de seriozitatea pledoariei sale. După un moment de reflecţie, comandă casei haine cernite: o pălărie ce-i arunca umbra melancoliei pe faţă, o tunică ruptă de culoarea sîngelui uscat şi jambiere părînd împroşcate, din glezne pînă la genunchi, cu noroi pe cale de a prinde, încetul cu încetul, crustă.

Astfel înveşmîntat, Creohan ieşi să-şi caute partenerul de doliu.

3

Ore în şir se plimbă în sus şi-n jos, cînd pe o stradă, cînd pe alta, pînă-l copleşiră oboseala, foamea şi disperarea. Iar peste toate, monotonia varietăţii pe care, în ochii săi, o producea oraşul. Nu existau două case la fel, fiindcă nu existau doi oameni la fel, iar acolo unde un cuplu, un grup sau o familie avînd mai mult de o generaţie împărţeau o locuinţă comună, complexitatea interacţiunii dintre aceştia dădea căminului lor un aer fantastic. Domnia purei întîmplări te împiedica să deduci după principii abstracte unde era amplasată o anume casă; pînă şi numele purtate de străzi erau formate din termeni tradiţionali, demodaţi. A lui se chema „a Muzicienilor“, dar după ştiinţa sa nici un muzician nu locuise acolo în ultimii zece ani.

În mod obişnuit, strada alcătuia, aparent, un întreg, prin nuanţa verde ce se întindea de la un capăt la altul, dictînd culoarea luminilor plutitoare de deasupra. Dar şi acesta era un fenomen instabil, produs de ciclul întîmplător al lentelor metabolisme ale caselor şi de obiceiul lor de a adopta reflex nuanţa oricărui element care, pentru moment, era mai viguros decît altele. Cu o săptămînă în urmă, strada Muzicienilor fusese albastră, iar înainte de asta galben-portocalie. Dincolo de ea, strada Călătorilor era albă.

În mod normal, Creohan găsea toate acestea interesante. Cînd voia o lumină albă pentru vreo ocazie specială şi iluminatul natural al pereţilor casei sale era nepotrivit, trebuia să se ducă după ea în altă parte şi s-o cheme la el cu un fluierat, s-o învelească în ceva, apoi s-o care acasă. Însă acum nu se putea

imagina preocupat de altceva în afara găsirii partenerului de lamentații.

Spre deosebire de historiciști – iar la acest ceas de noapte mulți dintre ei erau, cu gîndul, departe în trecut – oamenii îmbrăcau în general haine de culoarea obișnuită a străzii lor, de parcă nu și-ar fi putut recunoaște cu adevărat vecinii și prietenii în absența semnelor exterioare ale conformismului. Cei ce se plimbau prin oraș făceau semne altora îmbrăcați asemănător, se îmbrățișau și schimbau cu ei calde cuvinte de salut. Însă unuia care purta haine cernite nimeni nu stătea să-i vorbească, iar atunci cînd Creohan li se adresa cei acostați îi răspundeau printr-o privire goală, jenată, nedîndu-i atenție.

Dinaintea unei case de pe o stradă căreia nu-i știa numele, avînd atîrnată deasupra ușii o firmă ce anunța că locatarii erau poeți și caligrafi și, contra unei sume modeste, ți-ar fi furnizat versuri inegalabile, pe orice temă, în limbile yandish, fragială și cleofină, întîlni un tînăr cu coatele, genunchii și gleznele împodobite cu smocuri de păr, ocupat să „ciugulească" umerii durdulii ai unei femei mai în vîrstă decît el. Cu un glas devenit strident din pricina disperării, Creohan întrebă cît l-ar fi costat să comande o baladă despre sfîrșitul lumii, puternică și de mare efect.

Tînărul se întrerupse din atențiile acordate femeii, gîndindu-se cîteva clipe.

– Subiectul e răsuflat, anunță el apoi. Menestrelul Scrand l-a epuizat cu cinci mii de ani în urmă. Și cine mai citește astăzi cu plăcere scrierile lui Scrand?

Femeia îi aruncă lui Creohan o privire ostilă, oferindu-și buzelor țuguiate ale poetului lobul urechii stîngi.

Într-un spațiu viran unde murise de curînd o casă, iar terenul era prea sărăcit pentru ca noile semințe să prindă rădăcini, o femeie isca diverse forme din fum colorat, sub privirile impresionate ale unor copii, trei la număr, încă neajunși la vîrsta pubertății. Și ei i se adresă Creohan, întrebînd-o dacă putea produce o panoramă uriașă, vizibilă în tot orașul, din trîmbe negre și învălmășite, străpunse de asemenea flăcări încît să sugereze arderea unei planete. Ea nu-l luă în seamă; cînd în cele din urmă el îi atinse mîna cu un gest nesigur, își înălță fața zîmbindu-i

delicat şi-şi trase înapoi pletele negre, de fiecare parte a capului, ca să-i arate că-i lipseau urechile şi nu putea să-l audă.

Cuprins de un tremur uşor, trecu mai departe şi, fără să-şi fi atins scopul, ajunse în cele din urmă la malul mării. O şosea largă urma acolo linia cotită a ţărmului, în jurul unui golf, pînă la un promontoriu unde dispărea din vedere. Dinspre ocean, şiruri de valuri calme se rostogoleau spre plajă, lăsînd în urmă nisipul punctat de crabi şi moluşte rămase să moară în pulsaţii luminescente de alb şi verde îngheţat. În replică, mai multe lumini albe şi verzi se roteau deasupra, iar şoseaua era de un purpuriu întunecat ca umbrele, iar luminile aflate chiar deasupra lui erau atît de puţine, încît nu puteau ascunde cu totul stelele.

Abătut, căută printre ele steaua rătăcitoare ce prevestea sfîrşitul omenirii şi o văzu alunecată spre orizont, căci noaptea era deja în toi. O privi îndelung, aproape gata să renunţe la căutare. Căci, dintre cei cărora le lipsea înţelegerea pe care i-o dăduseră lui anii de lucru cu telescopul, cine oare ar fi luat în serios pericolul venit dinspre un astru atît de nevinovat şi de plin de frumuseţe, ca o lumină scînteietoare pe cortina spaţiului?

Într-un tîrziu, se dezmetici şi privi în jur. Nu departe, din plajă creştea o tavernă singuratică. Nu mai intrase într-una de ani în şir; clienţii tavernelor erau mai ales indivizii ce nu-şi găsiseră cămine potrivite, în tinereţe sau mai tîrziu. Acum însă, îşi simţea nervii zdruncinaţi şi băutura i-ar fi prins bine. În plus, cineva pus pe trîndăveală într-o tavernă ar fi fost mai puţin dispus să o ia din loc înainte ca el să apuce să spună ce ştia, decît un trecător oprit la întîmplare pe stradă.

Porni într-acolo. Ca toate tavernele, şi aceasta era circulară. Şapte încăperi dispuse ca într-o cochilie compartimentată, de melc, se încolăceau în jurul unui spaţiu central, iar în acest centru stătea chelnerul, orb, cu gîndire lentă, la dispoziţia oricui şi pregătit să-ţi servească tot ce-i stătea la dispoziţie.

Balonul acela verde, greoi, de înălţimea unui om şi prevăzut cu excrescenţe reglabile prin care îşi servea clienţii, nu-l întrebă ce dorea. Se mulţumi să aştepte, nemişcat asemeni cănilor de pe tejgheaua scundă ce-l înconjura, nepăsător ca marea de afară.

Din camerele mărginaşe, cu pereţi curbaţi, se auzeau voci şi rîsete, dar ocupanţii lor nu puteau fi văzuţi. În cercul din mijloc,

în clipa cînd intrase Creohan, se afla o singură persoană, o femeie corpolentă cu haine sumbre și care privea spre tavan cu ochii goi, fără țintă. La început el nu-i dădu atenție, preocupat să aleagă o băutură din mulțimea imensă ce i se oferea; dar pe cînd mai stătea încă în cumpănă, ea se mișcă, aplecîndu-se peste tejgheaua joasă și aplicîndu-și buzele pe una din excrescențele chelnerului, ca un copil instalat la țîță.

Brusc, Creohan simți o furnicătură în lungul spinării. Se răsuci și-i aruncă femeii o privire uimită. Tunica neagră cu care era îmbrăcată, felul cum sugea, totul i se lumină într-o clipă. Era o historicistă fixată pe perioada glorioșilor gerynți, iar ceea ce sorbea nu putea fi decît...

Cutremurat de oroare, văzu cum corpul ei greu tresălta cu fiecare înghițitură, făcîndu-i îmbrăcămintea cînd să se întindă, cînd să-i atîrne desfăcută. Așa fuseseră geryntii, disprețuiau ornamentele și podoabele. Iar cînd vreunul din imitatorii lor contemporani ajungea în această fază, era bine să te afli în cu totul alt loc.

Cu pas de pisică, porni spre ușă, dar înainte de a ajunge acolo ea își încetă suptul, întoarse spre el niște ochi împăienjeniți și-și aruncă brațul gros cu o iuțeală de speriat, tăindu-i calea. Neajutorat, chiar înspăimîntat, Creohan înțepeni locului.

– Porți doliu? întrebă ea cu o voce groasă, după ce-l cercetase îndeajuns cu privirea. Ce obicei e ăsta, să porți doliu într-o tavernă? Nu se cade!

Greutatea cu care rostea cuvintele îi confirmă lui Creohan temerile cele mai rele. Curiozitatea ațîțată o adusese acolo, să guste ea însăși ceea ce geryntii numeau „sîngele femeilor". Așa cum îi pretindeau funcțiile, chelnerul îi servise băutura cerută, iar acum co-viața își șoptea cuvintele șuierate înlăuntrul creierului ei. De trei ori pe an, geryntii își sorbeau băutura din sînii plini ai lobotomizatelor depozitare ale dreptei gîndiri, căci în timpurile acelea co-viața putea fi menținută în ambianța umană. O dată în întreaga sa existență era prea de ajuns pentru un cetățean al epocii moderne.

– Dă-mi otravă, îi spuse Creohan chelnerului. Pune-o într-o ceașcă.

Se ura pentru ceea ce avea de gînd să facă, dar regretele nu-și aveau rostul. Ca și atunci cînd se trezise dispus să-l urască pe

Molichant pentru că-i adusese vestea aceea teribilă, şi acum arunca vina asupra altcuiva. Dacă trebuia învinuit cineva, atunci geryntii înşişi trebuiau învinuiţi, iar ei erau mult dincolo de orice atingere, în spatele unui văl gros de timp.

O licoare rece ca gheaţa, dar arzînd cu o flacără neagră, ţîşni dintr-un robinet viu. Înainte ca ceaşca să fie plină pe sfert, femeia vorbi din nou.

– După cine porţi doliu? Sau doliul tău e o minciună?

– Port doliu după Pămînt, zise Creohan cu un ochi aţintit spre nivelul în creştere al lichidului din cană.

Şi chiar în momentul cînd îi ieşeau cuvintele din gură, ştiu că săvîrşise o greşeală. Co-viaţa intrată în creierul femeii era lipsită de milă – de asta şi dispăruseră geryntii.

– Pămîntul nu-i viu şi prin urmare nu poate fi mort, declară femeia. Pămîntul încă există, deci să susţii că porţi doliu după el e fals. Eşti ori cu totul incapabil de o judecată logică, ori necinstit. În amîndouă cazurile, avem datoria publică să ne descotorosim de tine!

Chiar aşa gîndeau şi vorbeau geryntii; *şi* din cauza asta dispăruseră.

Mormăind, femeia se întinse şi apucă o cană goală de pe tejghea, cu gîndul să-l pocnească pe Creohan în cap. În clipa aceea otrava umplu ceaşca; el o înhăţă şi i-o aruncă atacatoarei în faţă. Lichidul împroşcă totul în jur. O picătură îi căzu pe mînă, iar degetul mare fu cuprins de furnicături şi-i amorţi. Dar femeia, cu un geamăt de vagă surpriză, se prăbuşi brusc şi rămase lată.

Era moartă, dar co-viaţa cu care îşi împărţise creierul încă nu murise; căutînd scăpare, i se prelinse prin deschiderile urechilor. Creohan îşi şterse grăbit mîna şi turnă ultimele picături de otravă pe protoplasma goală, consolîndu-se cît de cît cu acea probă vizibilă a faptului că acţiunea lui fusese îndreptăţită. Alcătuirea se chirci şi muri.

Buimac, îngrozit, cutremurat de oroare, aşeză pe bîjbîite ceaşca înapoi pe tejghea.

– Ai cerut otravă, zise chelnerul pe neaşteptate.

El încuviinţă, uitînd că celălalt nu putea vedea.

– Nu eşti mort, relua chelnerul. Cînd cineva comandă otravă, acela trebuie să moară. N-a fost o otravă puternică?

– A fost foarte puternică, spuse Creohan, silindu-se să-şi desprindă cuvintele de pe limba invadată de un gust oribil. Nu ajunge că a murit cineva? Otrava nu trebuie irosită.

Păşi înainte nesigur, orbeşte, atît de zăpăcit încît greşi ieşirea directă, spre aerul curat al oceanului, nimerind în schimb în încăperile private ale spiralei. Prima era ocupată, dar clienţii de acolo erau nişte acuplanţi preocupaţi să descopere în cîte feluri se puteau reuni corpurile lor, şi mult prea absorbiţi ca să remarce intrarea cuiva. Părăsindu-i, trecu într-o altă cameră ocupată, unde trei femei şi un bărbat priveau cum o creatură culeasă de pe plajă murea într-un şir de rotiri graţioase. Ultima ei mişcare coincise cu intrarea lui Creohan şi, dînd să-şi recupereze paharele înalte, pline cu o licoare albăstruie, cei patru priviră în sus şi-l văzură.

– După cine porţi doliu? întrebă cu veselie una dintre femei. După chestia asta de aici?

Străpunse cadavrul proaspăt cu unghia ascuţită a unui deget arătător şi-l ridică să i-l arate.

– După lumea care în curînd va pieri, zise Creohan mecanic.

– Asta o să ne scutească să tot căutăm noi chipuri de a ne petrece timpul, zise femeia.

Mai practic, bărbatul care o însoţea bombăni:

– Tipului îi lipseşte o doagă.

– Şi cum o să se întîmple? întrebă a doua femeie, avîndu-şi o parte a feţei ascunsă sub o mască de brocart.

– Un alt soare vine să incendieze Pămîntul.

– Alt soare? Nu există decît unul singur, zise prima femeie. Dacă nu cumva avem parte de un soare nou în fiecare zi, încă nu m-am gîndit la asta...

– Există mii de sori! aruncă Creohan. Toate stelele sînt sori!

– Stelele? repetă femeia, fără să înţeleagă.

Interveni cea mascată:

– Luminile de pe cer! Doar le-ai văzut.

– Le-am văzut, sigur că le-am văzut, dar n-am auzit pe nimeni spunîndu-le aşa, spuse prima femeie. În plus, ele nu-s atît de fierbinţi încît să dea foc lumii. Abia dacă au ceva căldură. Şi fîlfîie, uite-aşa!

Îşi mişcă braţele, imitînd luminile zburătoare ale nopţii, iar bărbatul care participa la petrecere regretă imediat că-şi alesese tocmai acel moment ca să-şi ducă băutura la buze. Pe fondul reproşurilor ce urmară, Creohan se făcu nevăzut, pe jumătate îngreţoşat de ce trebuise să-i facă femeii cu tunică neagră, pe jumătate îmbolnăvit de ruşine faţă de ceea ce devenise rasa zămislită de iubitul său glob pămîntesc.

4

De ce fug?

Întrebarea răsuna în craniul lui Creohan ca boabele de mazăre săltînd într-un bidon: rațional, dar nu îndeajuns încît să-i oprească lipăitul picioarelor pe nisipul ud al plajei. De-acum, nimic din ce avea de făcut nu mai pretindea grabă. Pînă și căutarea unui partener de doliu putea, dacă dorea el, să-i ocupe tot restul vieții. La urma urmei, era doar un biet om, incapabil să schimbe soarta Pămîntului.

Și totuși, nu reușea să scape de o copleșitoare senzație a urgenței, ca și cum fiecare zi pe care o petrecea pe planeta condamnată s-ar fi pierdut dacă nu întreprindea vreo acțiune semnificativă îndreptată spre...

Îndreptată spre ce? Să întorci din drum o gigantică sferă de gaz incandescent, numită stea? Era ridicol!

Astfel încît nu glasul rațiunii puse capăt goanei lui nebunești în lungul țărmului, ci protestul organismului său; în cele din urmă, revolta trezită de amintirea felului cum murise femeia îmbrăcată în negru îl încovoie la fel de eficient ca o lovitură primită în stomac, pricinuindu-i convulsii precum cele ale unei broaște azvîrlite pe o plită încinsă.

Sprijinit cu o mînă de o lespede din apropiere, gîfîi și se căzni să vomite, scuipă și plînse pînă cînd indispensabila scîrboșenie a faptei lui fu izgonită afară din trupul său. Atunci, slăbit, rămase o vreme cu capul plecat, convingîndu-se iarăși de adevărul dur că, dacă n-ar fi procedat așa cum procedase, femeia care căutase să-i maimuțărească pe glorioșii gerynți l-ar fi expediat pe el și poate pe mulți alții în neant, doar fiindcă acea

co-viaţă infiltrată în creierul ei nu le putea suferi îmbrăcămintea, ori felul cum se pieptănau.

Într-un tîrziu, deveni conştient de un fapt straniu: piatra de care îşi sprijinea mîna nu avea aspectul unei pietre, ci al unei haine grosolane. Zăpăcit, tocmai se căznea să înţeleagă schimbarea asta, cînd un glas se prelinse încet de nicăieri: vocea unei fete.

– Eşti bolnav, amice! Pot să te ajut cu ceva?

Îşi ridică privirile. Aici, stîncile presărate pe ţărm ajungeau pînă la limita apei. La cîţiva paşi mai încolo, spre mare, în genunchi, cu lungul său păr negru scînteind plin de stropi mărunţi ce captau fugar sclipirile luminilor plutitoare de deasupra, se afla stăpîna glasului. De cîtă vreme stătea ea acolo, n-ar fi putut să spună.

Gura lui mult solicitată articulă surprinzător de uşor cîteva cuvinte:

– Mulţumesc, nu. A fost doar ceva care... Dar n-are importanţă! Acum a trecut şi nu se mai poate schimba nimic.

Respirînd uşurată, fata înaintă şi, cu un murmur de scuză, trase de sub mîna lui amorţită ceea ce atingerea sa percepuse în mod paradoxal drept o haină aspră – un prosop, cu care începu să se şteargă. Era aproape goală şi deloc stînjenită din pricina asta. De ce-ar fi trebuit să fie? Corpul ei, constată Creohan pe măsură ce-şi revenea, era zvelt şi extrem de bine proporţionat. În clipa cînd prosopul o înfăşură, ascunzînd-o, o lumină muribundă se rostogoli şi aruncă o strălucire efemeră înainte de a cădea în mare; de ajuns ca el să-şi dea seama că şi faţa ei era frumoasă, senină şi cu trăsături puternice.

Apariţia fetei, parcă din însăşi apa oceanului, rămînea totuşi un mister. Vorbele lui aveau ceva stîngaci, neîndemînatic, atunci cînd o întrebă:

– Ai... ai ieşit din mare?

– Bineînţeles! De ce nu? zise fata şi rîse cîntat, pe cînd îşi strîngea pletele în pumni, storcînd apa din ele, pic-pic-pic. Am fost în larg, să văd ce era de văzut. De obicei merg acolo, jos, noaptea, dar o fac destul de des şi în timpul zilei.

– *Sub* apă? Dar în adîncuri nu se poate respira!

– Mă îndoiesc că prietenii mei din ocean ar fi aşa de cruzi încît să mă lase să mă înec, replică fata, dînd din umeri.

Gestul îi scoase la iveală sînul, de sub prosop, iar ea îl privi de parcă i-ar fi cercetat mulțumită forma înainte de a șterge ultimele picături de apă.

Toate acestea erau noi și stranii pentru Creohan. Întrebă încet:

– Prin urmare, trăiesc oameni în ocean?

– Oameni? Îmi închipui că le poți spune oameni, răspunse fata.

Își înfășură cu îndemînare prosopul într-un soi de turban în jurul părului și se duse să-și ia hainele întinse pe stîncă, apoi și le trase pe ea, să se apere de răcoarea nopții.

– Și nu doar oameni: creaturi minunate! O, sînt atît de frumoase!

Își înfrînă elanul, înainte ca ultimele cuvinte să fie rostite.

– Chiar nu știi ce poți găsi sub valuri? întrebă ea. Rușine, rușine! Dacă nu m-ar fi obosit atîta înotul din noaptea asta, te-aș lua chiar acum să-ți arăt, fiindcă-i așa de... așa de *frumos!*

– Și acolo? vorbi Creohan, mai mult pentru sine. Păi, cu atît mai rău că lumea o să piară...

Ocupată cu uscatul părului, fata prinse totuși vorbele acelea rostite cu glas șoptit și se holbă la el.

– Să piară? repetă ea nesigură. De ce trebuie să piară? A mers înainte vreme de mii de ani, cred... nu-i așa?

Creohan nu-i răspunse de-a dreptul. În loc de asta, întrebă:

– N-ai vrea să deplîngi împreună cu mine faptul că lumea va pieri?

– Sigur că aș vrea! Dar nu înțeleg ce vrei să spui...

Fata îl privea țintă cu ochii ei mari și întunecați, parcă la fel de adînci ca oceanul pe care îl lăuda atîta.

El își întinse brațul, arătînd spre cer.

– Vezi steaua aia?

Ea se întoarse în direcția indicată și zise:

– A, cea verzuie?

– Nu, cea albastră, foarte luminoasă și aproape de linia orizontului.

Ea ezită. După cîteva clipe, veni alături și-și apropie obrazul de brațul lui, astfel încît să-i poată urmări mai bine degetul arătător.

– Da, o văd, spuse. Ce-i cu ea?

– Asta-i un soare cam tot atît de mare ca al nostru. Într-un interval mic de timp – mai lung decît viețile noastre, dar mai

scurt decît duratele pe care le parcurg historiciştii mergînd înapoi – va ajunge atît de aproape, încît va preface Pămîntul în scrum.

– Un... soare? Precum acela care ne luminează pe noi, ziua?

– Toate stelele sînt sori. Poate că au lumi ca a noastră rotindu-se în jurul lor, cine ştie?...

Fata se cutremură. Creohan simţi mişcarea prin uşoara atingere dintre capul ei şi braţul său. Ea spuse:

– Şi cînd te gîndeşti că mi-am trăit toată viaţa fără să mă întreb nimic în legătură cu cerul... Trebuie să fie un spaţiu imens acolo, sus, cu mult mai vast decît mica mea lume din ocean. Vorbeşte-mi despre el!

Se trase înapoi, căutînd pe dibuite cu ambele mîini un loc mai neted pe marginea stîncii şi se săltă acolo. Lăsîndu-şi picioarele goale să se legene, stătu şi-l ascultă pe Creohan povestind liniştit tot ce ştia din cele văzute cu telescopul şi din lucrările vechi ale unor oameni de ştiinţă morţi de mult: despre imensele profunzimi pustii aflate între luminiţele acelea scînteietoare, stelele; despre văpaia furioasă pe care inocentele nestemate ale cerului o revărsau pretutindeni în preajma lor; despre călătoriile fabuloase întreprinse dincolo de armura protectoare a atmosferei Pămîntului în perioada de dinaintea celor mai îndepărtate explorări ale historiciştilor, călătorii a căror amintire rămăsese doar în nişte legende pe jumătate uitate...

La rîndul ei, fata îi vorbi despre prietenii pe care şi-i făcuse în adîncul mării, nu tocmai oameni, ci felurite creaturi, dintre care unele erau chiar inteligente şi curioase, încît, atunci cînd un vizitator se scufunda printre grotele de coral ocupate de ele, ieşeau afară intonînd un fel de cîntec entuziast, de bun venit, care îţi stîrnea ţiuituri în urechi şi furnicături în piele; aduceau cu sine un soi de alge cu ţesuturile pline de aer şi care, rupte cu dinţii, îţi îngăduiau să respiri – după un oarecare exerciţiu – aşa că puteai sta ore întregi în minunatele lor peşteri submarine, luminate de creaturi mişcătoare şi cîntătoare ce aruncau sclipiri roşii, albe, galbene şi verzi.

Mai vorbiră de multe alte lucruri, atingînd subiecte pe care Creohan nu le discutase cu nimeni pînă atunci. Vorbiră despre steaua ameninţătoare de la orizont, şi de multe altele, pînă cînd culorile ţipătoare ale zorilor începură să zugrăvească bolta cerească.

Abia atunci își aduse aminte Creohan să-și destindă trupul amorțit și se puse pe un căscat care, în cele din urmă, se transformă într-un rîs amar.

– Îți mulțumesc că m-ai ascultat, spuse. Toată ziua de ieri și în prima parte a nopții am căutat pe cineva dispus să mă asculte. Dar se vede că nimănui nu-i pasă...

– Nimănui? zise fata încet. *Mie* îmi pasă!

– Ei da, într-adevăr, și asta-i o minune. Dar... În fine, asta-i ca și cum adevărul pe care l-am descoperit ar fi schimbat lumea. Brusc, nu mai e cea de ieri. E și aceea, dar în același timp nu-i...

Degetele i se agitau de parcă ar fi încercat să descrie prin aer forme menite să-i exprime mai exact gîndurile.

– Indivizilor întîlniți de mine în tavernă, și despre care ți-am vorbit, *lor* nu le pasă, fiindcă nu știu cum e să-ți pese! Unii-s cuprinși de plictiseală, încît o femeie a fost în stare să afirme că sfîrșitul lumii i-ar scuti, pe ea și pe prietenii ei, de grija de a-și mai închipui noi feluri în care să-și petreacă zilele. Alții-s obsedați să repete acte erotice care n-au cum să fie noi, din pricină că forma noastră corporală nu s-a mai modificat pe parcursul unui interval de timp mai mare decît cel estimat de historiciști. Cît despre femeia pe care am fost constrîns s-o ucid...

Își lăsă capul în piept, amuțind. Păstrînd și ea tăcerea, fata își trecu într-un gest liniștitor brațul pe după umerii lui și așteptă ca el să poată vorbi din nou. El îi mîngîie ușor degetele, în semn de recunoștință, apoi continuă:

– Într-un anume sens, pînă și oamenii ca ea au un dar însemnat: puterea de a se dedica pe de-a-ntregul unei cauze în care cred. Și oare nu-i sfîrșitul lumii noastre un fapt ce ne pretinde tuturor întreaga atenție? Nu mi-aș fi închipuit că ar putea fi altfel. Am însă dovezi clare că m-am înșelat. Cei mai mulți dintre oameni își văd de viața lor, de buna-dispoziție, de iubire, în vreme ce sfîrșitul se apropie. Ei știu că vor muri înainte ca acest dezastru să se producă, prin urmare nu le pasă de el. Îmi vine să cred că prietenul meu Molichant are dreptate și că spiritul ce-a produs viguroasele epoci în care se refugiază historiciștii a secat în spița noastră modernă!

– Înțeleg, îl aprobă fata. De cînd am ieșit din copilărie, mi-am petrecut multă vreme singură, căci prea puțini dintre cei pe care i-am întîlnit sînt asemeni mie. Oare ce cuvînt să folosesc?

Presupun că-i vorba de curiozitate: prima dată cînd m-am dus să văd ce-i în ocean am făcut-o fiindcă eram curioasă. Şi totuşi...

Vocea îi deveni deodată mai plină de forţă.

– Şi totuşi, spiritul cunoaşterii nu se poate să fi dispărut cu totul! Cînd te-ai apucat să cauţi, în ciuda decepţiilor suferite ai găsit în mai puţin de o zi o persoană care, la fel ca tine, nu-i nepăsătoare: eu! Ce înseamnă o zi faţă de întreaga istorie? Lumea e mare şi avem la dispoziţie o mulţime de zile. Hai să dovedim că rasa noastră mai are curajul de a se înhăma la o treabă imposibilă şi că iubeşte Pămîntul destul de mult ca s-o ducă la bun sfîrşit! Un ins căruia îi place aventura, care acceptă provocările, care se încumetă să încerce şi să impună înfăţişarea zilei de mîine – şi nu-i doar unul singur – de ce ar rămîne un astfel de om aici, înconjurat de o şleahtă de trîntori preocupaţi numai de ei înşişi? Cu toată viaţa înaintea noastră, de ce am mai şovăi?

Creohan se holbă la ea, reuşind cu greu să înţeleagă ceea ce-i auzeau urechile. Întrebă nehotărît:

– Vrei să spui că ai fi în stare să laşi baltă totul sub impulsul momentului, pornind într-o căutare ce va fi, poate, zadarnică?

– De ce nu? ripostă ea. Ceea ce vrei tu e altceva? Şi nu-i mai demn de o fiinţă umană să renunţe prin voinţă proprie decît să piardă totul în urma capriciului unui accident orb?

– O, da! rosti Creohan cu o voce gravă. Da, da, *da!*

Apucînd-o de mînă, o săltă în picioare. Unul lîngă altul, îşi ridicară ochii spre cerul care pălea o dată cu apropierea răsăritului de soare, schimbîndu-şi culoarea neagră în albastru.

– Şi totuşi, să abaţi din drum o stea!... şopti Creohan, cu o ultimă zvîcnire de îndoială, vorbind împotriva voinţei lui. Cred că... cred că trebuie să fim nebuni!

– Nu-i asta o nebunie minunată? veni, cu destulă convingere, replica fetei. Dar el simţi că mîna pe care ea şi-o unise cu a lui era îngheţată şi fata tremura.

5

În cele din urmă, privirea le obosi şi se pregătiră să plece; chiar în clipa aceea, pe Creohan îl străbătu un gînd pe care îl rosti imediat.

– Ah! exclamă el. Am discutat atîtea ceasuri şi încă nu ştiu cum te cheamă şi unde locuieşti. Eu sunt Creohan şi stau pe strada Muzicienilor.

– Mă cheamă Chalyth, răspunse fata. Cît despre locuinţă... păi, e aici sau oriunde, cam peste tot.

– Nu ţi-ai făcut rost de o casă a ta?

– Ce nevoie aş avea de casă? Am puţine catrafuse. Nopţile-s mereu calde, iar cînd plouă, te poţi adăposti sub copaci, sub arbuşti. Dar mie-mi place să simt apa cum îmi curge pe piele, aşa că rareori mă ascund de un fleac de ploaie.

– Bine, dar mîncarea? Şi cu hainele, cum faci? îngăimă Creohan.

– Oare-i ceva chiar atît de greu de procurat? Cu toate lipsurile lor, oamenii din oraşul nostru sînt mărinimoşi – şi de ce n-ar fi, cînd tot ce-ţi dau nu-i costă absolut nimic? Costumul ăsta începe să se destrame, observă ea, trăgînd de tiv. Mîine sau poimîine, sau ori de cîte ori hainele se uzează, e de-ajuns să caut o altă fată de înălţimea mea şi să-mi exprim dorinţa. La fel cu mîncarea – dacă nu cumva îmi dau oamenii mării cîte o îmbucătură ciudată şi bună la gust, s-o savurez pe plajă, cînd revin la suprafaţă, încă înfiorată de sarea aspră a oceanului. Avem o lume bogată şi generoasă, e destul în ea pentru toţi.

Spusele ei erau atît de străine de prejudecăţile lui Creohan, de ataşamentul lui faţă de casa cu telescopul îndrăgit şi cu palisada

de spini aflată la intrare, încît clătină din cap cu uimire, iar ea rîse din toată inima de zăpăceala lui.

– Spune-mi drept! îi ceru. Cineva legat de diverse avuţii ar fi putut da cu atîta uşurinţă un îndemn de felul acestuia: hai să plecăm, să ne începem căutarea?

El ezită, apoi recunoscu:

– Nu. Eu însumi mă simt pe jumătate ruşinat de vorbele tale. Dar întrucît am avut norocul să te întîlnesc, pot să mă închipui peste cincizeci de ani un bătrîn cocîrjat şi înăcrit, trăgînd mai departe de mînecă trecătorii, tot în oraşul ăsta pe care l-am bîntuit întruna fără să găsesc pe nimeni dispus să dea atenţie avertismentelor mele. În cele din urmă lumea m-ar evita, crezîndu-mă scrîntit. Nu plecăm chiar acum, înainte de a-mi pieri curajul? Şi, dacă aşa vom face, încotro?

Îşi aruncă privirea peste întinderea dezvăluită acum de zorii zilei ce începea şi văzu cum palidele lumini purpurii care plutiseră pe deasupra şoselei se ridicau tot mai sus, dispărînd din raza vederii.

Chalyth rîse din nou.

– Mai încet, Creohan. Să vînturi lumea la întîmplare, cum ai făcut tu prin oraş, înseamnă să sfidezi norocul. Acolo unde un singur căutător trebuie să meargă pe ghicite, doi pot sta de vorbă, ticluind un plan ca lumea. În plus, mai sînt nişte pregătiri de făcut, iar lucrul cel mai important dintre ele ar fi un pic de odihnă, zise ea, luptînd cu un căscat pe care nu reuşi să şi-l stăpînească.

– Atunci, vino cu mine, spuse Creohan.

– Da, voi veni! Orice-aş crede eu despre ideea de a sta într-o casă, prevăd că drumul ne va fi lung şi-o să treacă mult pînă ne vom mai odihni din nou într-alta.

Se întoarseră împreună în oraş şi, ajunşi în casa lui Creohan, se întinseră pe canapeaua largă şi moale, verde şi elastică precum un gazon bine întreţinut, menţinută mereu la temperatura corpului uman. Făcură dragoste fără pasiune, dar cu un fel de prietenie sinceră care lui îi umplu sufletul de încredere,

potolindu-i spaimele dinainte, şi alunecară îmbrăţişaţi într-un somn la fel de netulburat ca al unui copil fericit.

Îndată după miezul zilei se treziră şi, folosind resursele casei, se îmbrăcară cu haine potrivite pentru o călătorie lungă şi grea: bluze de un roşu aprins, pantaloni largi de culoare gri, ghete comode şi rezistente la un drum pietros. Mîncară în camera telescopului, aproape tăcuţi, pînă cînd Creohan ridică brusc tonul, cerînd casei să dispenseze camera de trăsătura ei dominantă.

Urechile li se umplură îndată de un sunet jalnic, dar ordinul fu executat. Uriaşa oglindă se şterse; suporturile puternice se încovoiră şi plesniră, asemeni crengilor vechi şi uscate în calea focului ce cuprinde pădurea; casa îşi absorbea îndărăt comoara, în propria ei substanţă, iar încăperea rămase la fel de pustie ca genunile spaţiului.

– De ce-ai făcut asta? strigă Chalyth. Nu era obiectul ce-ţi plăcea mai mult?

– Cîndva, da, răspunse Creohan încruntat. Îmi amintesc însă ce mi-ai spus astă-noapte, că nimeni nu pleacă uşor la un drum precum cel pe care trebuie să purcedem noi, dacă-i apăsat de grija vreunei proprietăţi. La ce mi-ar mai folosi acum telescopul? Tot ce-ar putea face ar fi să mă tenteze să mă tot uit la steaua aceea funestă, umplîndu-mi inima de necaz. Dacă voi avea nevoie de vreo întărire morală pe parcursul misiunii noastre, îmi va fi de ajuns să privesc cerul: de-acum steaua e destul de strălucitoare încît să trezească în mintea mea semnalul primejdiei, fără mijlocirea vreunui suport tehnic.

Chalyth îl privea peste masa la care şedeau, iar ochii i se umplură de lacrimi.

– Am făcut-o, zise el răguşit. Şi am făcut-o cu un scop limpede, ceea ce înseamnă mult. Consider treaba asta de bun augur. Aşadar: pe ce drum apucăm?

Chalyth înghiţi un nod, îşi şterse lacrimile şi răspunse tot printr-o întrebare, pusă pe un ton cît se poate de calm:

– În oraş avem o stradă numită a Călătorilor. Există oare pe-acolo cineva care să fi explorat de-adevăratelea ţinutul din jur?

Creohan se strîmbă.

– Eh! Indiferent cînd li s-a dat străzilor numele, trebuie c-a fost cu multă vreme în urmă; probabil că-s tot atîţia călători pe strada aceea cîţi muzicieni locuiesc pe strada mea, altfel spus nici unul. Aşa că... Ia stai!

Faţa i se lumină.

– Dacă mă gîndesc mai bine, există într-adevăr un om care justifică numele străzii, şi locuieşte chiar acolo. Am aflat despre el de la Molichant, care spunea că-i bătrîn de-acum, însă în tinereţea lui a călătorit pe ocean, descoperind lucruri extrem de ciudate.

– Cum îl cheamă?

– Glyre, dacă bine-mi amintesc.

– Atunci, de acolo o să ne începem căutările, zise Chalyth.

Dar cînd ajunseră la casa lui Glyre, nu primiră nici un răspuns la apeluri şi, în vreme ce strigau, interveni un vecin, transmiţîndu-le veşti neplăcute.

– N-are nici un rost să-l mai strigaţi, le spuse acesta, un bărbat slab, în vîrstă, care se odihnea într-un leagăn de liane cu frunze roşii. Dacă-i acasă, m-aş mira să vă răspundă, fiindcă-i dus cu mintea aiurea. Ăsta-i necazul cu historiciştii.

– S-a făcut historicist? întrebă Creohan uimit.

– Păi, chiar aşa. Nu-i ştiţi povestea, aia de-i place s-o spună oricui, despre călătoria lui pe mare, în tinereţe, cînd a descoperit un oraş străvechi, cu turnurile măcinate de timp? În toţi aceşti ani trecuţi n-a rîvnit decît să-l vadă aşa cum arăta în vremurile înfloritoare de odinioară, iar eu cred că a şi pus la cale ceva în sensul ăsta.

– Cred că ştiu despre ce oraş e vorba, spuse Chalyth. Un prieten de-al meu din ocean mi-a dăruit odată un coif de aur prea mare pentru mine, aşa că l-am refuzat. Mi-a spus, în felul obişnuit al acestor creaturi, că înotase mult mai mult decît poate

o barcă să parcurgă într-o zi şi o noapte, pînă la un ţărm unde lucruri asemănătoare erau împrăştiate cu miile. N-avea habar cam cît putea să fi trecut de la pieirea oraşului.

– Dacă Glyre nu-i acasă, îl întrebă Creohan pe bărbatul din leagăn, unde ar putea fi? La Casa Istoriei?

Omul ridică din umeri.

– Probabil. Dar nu v-aş putea spune la care dintre ele. Mie mi-ajunge prezentul. Nu-mi pasă de trecut şi viitor.

Dintre viţele răsucite ale plantei care-l susţinea, se ivi motivul unei asemenea atitudini: muştiucul unui tub lung şi plin cu narcotice fine. Vîrîndu-şi-l între buze, el trase adînc şi în aceeaşi clipă uită cu totul de Creohan, de Chalyth şi de vecinul său, Glyre.

– Ah! suspină Chalyth. Nu-mi plac drogaşii.

– Nici mie historiciştii, mormăi Creohan. În ciuda faptului că singurul prieten apropiat pe care l-am avut înaintea ta are înclinaţii spre aşa ceva. Îmi lipseşte. Ai fost vreodată prin Casele Istoriei?

– Eu? Niciodată!

Fata se cutremură vizibil.

– Ai întîlnit cumva pe cineva care le-a explorat, cît de cît, fără să fi rămas prins în labirinturile vremurilor trecute? Mie nu mi s-a întîmplat să întîlnesc. De parcă legătura noastră cu realitatea zilei de azi ar fi atît de slabă, încît orice poate să ne smulgă din ea: o adiere de drog, cum se întîmplă cu omul ăsta, un pas făcut dincolo de intrarea într-o Casă a Istoriei...

– Dar noi avem un motiv întemeiat să nu înghiţim momeala, zise Creohan. Iar dacă vrem să-l găsim pe Glyre, n-avem încotro, trebuie să mergem acolo. Vino!

Dominînd de pe o colină cu pante line oraşul, Casele Istoriei tronau într-un întins umbrar de frunze albastre şi verzi. Sub zidurile lor întunecate se întindeau pajişti plăcute vederii, ispititoare în lumina soarelui, pe unde umblau, şedeau, ori stăteau întinşi historicişti îmbrăcaţi în costumele a vreo cincizeci de epoci diferite, cu ochii rătăciţi şi minţile tulburate de conflictul dintre un *atunci* plin de viaţă şi un *acum* abia perceput.

Chalyth se plimbă încoace şi încolo printre ei, întrebîndu-l pe fiecare de Glyre şi oraşul ruinat care-l cucerise atît de mult pe acesta şi primind de fiecare dată aceleaşi răspunsuri: un zîmbet stingher şi tăcut, ori vreo pătimaşă pledoarie privitoare la cu totul altă perioadă a istoriei.

În cele din urmă, se adresară unui băiat de vreo douăzeci de ani, ale cărui reflexe păreau că abia aşteaptă vreo intervenţie exterioară ca să se declanşeze. Întrebările lor îl puseră în mişcare. Se ridică şovăind în picioare, privi în jur ca pentru a se convinge o dată mai mult de nevrednicia clipei prezente şi porni de-a dreptul spre intrarea celei mai apropiate dintre Case.

Chalyth şi Creohan schimbară priviri întrebătoare. Ajungînd la aceeaşi concluzie, îl urmară şovăitori, asemeni unor copii înspăimîntaţi care se aventurează printr-un coridor lung şi întunecos.

De nenumărate ori îi explicase Molichant lui Creohan ipotetica funcţionare a Caselor Istoriei, aşa cum era interpretată ea în zilele acelea. Măiestria ce le crease zăcea la mii de ani distanţă în trecut, la limitele atinse de historicişti, şi implicase concepte absolut străine de gîndirea contemporană. Cu toate acestea, era clar că într-un anume mod Casele stîrneau în creier curenţi de o infinită subtilitate şi scoteau la iveală amintiri rămase dedesubtul nivelului celular, ori chiar molecular, depozitate pesemne în cotloane ascunse din însuşi eşafodajul universului şi apărute în conştiinţă atunci cînd le treceai pragul.

Totuşi, toate aceste explicaţii nu-l pregătiseră în suficientă măsură pe Creohan pentru realitatea care năvăli asupra lui de îndată ce trecuse pragul în căutarea tînărului. Brusc, de la un pas la altul, chiar şi percepţia unor lucruri esenţiale, precum poziţia propriului său corp, se tulbură şi deveni fluidă; în însăşi clipa cînd făcu al doilea pas, picioarele sale nu mai umblau, ci fugeau, desprinse de corpul care rămase răstignit, ţintuit în cuie pe un perete, înstrăinat cu totul, învineţit, mîngîiat de mîini blînde, ars, înfăşurat în ţesături moi şi somptuoase, înţepenit de vîrstă, scăldat în elixiruri ameţitoare...

Ţipă, silindu-se să-l urmărească din priviri pe tînărul din faţă, şi-l zări dispărînd cu un mers hotărît în josul unui coridor ce nu

era un coridor oarecare, ci o înşiruire de nenumărate locuri diferite: un cîmp deschis, o pădure deasă, un pustiu înzăpezit, un oraş roşu, un oraş negru, un drum lung şi cenuşiu, o sală de ospeţe maiestuoasă, secvenţe separate şi toate la un loc. În fiecare moment, mulţimi de imagini dădeau zor să-i domine creierul, făcîndu-l să creadă că începuse să înnebunească.

În ciuda tuturor acestora, se strădui să meargă înainte, spunîndu-şi că doar prin explorarea culoarelor respective ar fi reuşit ei să dea de urma lui Glyre – uite-l colo, bărbatul chipeş cu pielea neagră şi dinţii piliţi, sau poate că-i piticul cel blond şi zbîrcit, înfăşurat în piei prost argăsite, sau... nu, aceea-i o femeie cu faţa dezvelită şi sînii goi, pictaţi în verde strălucitor, cu buzele sîngerii şi ochii asemeni unor găuri negre, fără fund...

„Nu!“ rostea cineva, şi iarăşi: „Nu, nu, nu!“ Ceva îi smucea mîna, una din multele lui mîini, şi vrînd-nevrînd urmări smuciturile, iar corpul inert în care locuia se întoarse şi...

Aer curat, proaspăt, soare viu, verdele ierbii. Privea neîncrezător şi în cele din urmă înţelese că alături de el stătea Chalyth, cu faţa lividă de spaimă.

– Creohan, să nu mai intri acolo! şopti ea. Te temi prea tare de viitor. Trecutul are prea multă putere asupra ta!

Raţiunea îi reveni brusc. Se gîndi la cele spuse de fată, încuviinţă anemic şi-şi lăsă capul în piept. Da, ar fi putut să prevadă întîmplarea; plin de groaza provocată de viitoarea ciocnire a stelelor, subconştientul îl transforma într-o pradă sigură în Casele Istoriei, lipsindu-l pînă şi de acel minim autocontrol care le îngăduia historiciştilor să-şi aleagă perioada ce urma să le domine minţile.

– Să mergem, spuse el. Să-l uităm pe Glyre şi s-o pornim în lume la întîmplare, încrezători doar în speranţă.

– Nu aşa, ripostă Chalyth.

– Dar cum?

– Uite colo, îl îndemnă ea. Vezi pe cineva cu un coif de aur pe cap? E asemeni celui dăruit de prietenul meu din ocean. Provine cu siguranţă din acelaşi oraş. Îmi vine să cred că însuşi Pămîntul lucrează pentru noi, întrucît cauza noastră e demnă de el...

6

Alergară pe pajiște fără să-și aleagă drumul, aproape împiedicîndu-se de historiciștii căzuți în prostrație ce se nimereau a fi în calea lor. De fapt, graba le era inutilă, căci bătrînul urmărit de ei avea capul apăsat de greutatea coifului de aur, iar hainele îi atîrnau larg pe trupul devenit, cu vîrsta, costeliv. Își îndrepta mersul lent spre intrarea celei mai apropiate Case a Istoriei și îl mai despărțeau doar vreo doisprezece pași de țintă cînd ajunseră la el.

– Hei! gîfîi Creohan. Dumneata te numești cumva Glyre?

Ochii cețoși ai bătrînului se întoarseră spre el într-un fel ce lăsa să se înțeleagă că avea o oarecare dificultate în a privi ceva ce aparținea prezentului.

– Întocmai, răspunse el cu un glas hîrîit. Și de ce m-ați oprit așa?

– Ca să aflăm dacă nu cumva ești acel Glyre care a făcut o importantă călătorie pe ocean, pînă departe, cu mulți ani în urmă.

Sub coiful greu, fața presărată cu zbîrcituri se lumină, iar spinarea încovoiată se îndreptă cu mîndrie.

– Eu sînt acela.

– Am vrea să stăm de vorbă despre călătoria aceea, spuse Chalyth. Ne interesează ce-ai găsit.

Glyre dădu nepăsător din umeri.

– Dărîmături și ruine, răspunse el. Cea mai neînsemnată, cea mai slabă umbră dintr-o glorie de mult apusă; și atît. Iar acum, vă rog să mă scuzați...

Dădu să-și continue drumul spre Casa Istoriei.

Căutînd un mijloc prin care să-l întîrzie pe bătrîn, Creohan îi zgîndări mîndria adormită, dar încă reală.

– Cum se face că dumneata, care ai fost cîndva un om de acţiune, fugi acum în trecut ca un şoarece speriat în gaura lui?

Fără să se simtă deloc jignit, Glyre chicoti.

– Ce loc şi-ar mai putea găsi astăzi, aici, un om de acţiune? Spre ce mai poate să se îndrepte interesul lui? De-aş fi întîlnit vreun bărbat sau vreo femeie precum aceia care umblau pe străzile oraşului meu mort în vremurile de odinioară, poate că m-aş simţi mulţumit cu viaţa, aşa cum e ea. Dar n-am găsit nimic. Prin urmare – făcu din mînă un mic gest de lehamite – aşa cum ai spus, am fugit.

– Noi plănuim o treabă bună pentru un om de acţiune, zise Chalyth. Stai jos cîteva momente şi-o să-ţi spunem despre ce-i vorba!

Şovăind, după o privire tînjitoare aruncată spre Casa Istoriei, Glyre admise că-i erau slabe picioarele şi acceptă să stea cu ei pe o bancă din apropiere. Creohan şi Chalyth îi explicară pe scurt ce intenţionau să facă, iar la sfîrşit el exclamă cu admiraţie:

– Ăsta-i un plan minunat! Unul de felul celor pe care le născoceau oamenii trecutului, iar aceia nu cunoşteau înţelesul cuvîntului „imposibil". Dacă mi-aţi fi vorbit de el acum un secol, cînd eram tînăr, puternic şi curajos, v-aş fi ţinut fără să şovăi o clipă tovărăşie! Aşa cum stau lucrurile – îşi contemplă cu mîhnire braţul drept, ofilit – nu peste multă vreme am să fiu mort şi uitat. Dar voi, dacă reuşiţi, veţi trăi în amintirea tuturor bărbaţilor şi femeilor de pe Pămînt şi nu numai în minţile cîtorva historicişti care v-ar alege epoca. Totuşi, dacă vă pot ajuta cît de cît cu orice, am s-o fac cu bucurie, aşa că am să vă împărtăşesc ce ştiu, lucruri lăsate să doarmă în uitare pînă acum, cînd v-am auzit pe voi vorbind. Ah, cum revine totul din urmă!

Îşi încrucişă mîinile pe piept şi clipi spre cerul senin; apoi, ca şi cum ar fi realizat brusc din ce cauză îi era capul atît de împovărat, îşi scoase cu grijă coiful şi-l aşeză în poală, lovind cu buricele degetelor în ornamentaţia fină în timp ce vorbea.

– Vedeţi, n-am fost singur în aventura aceea... Cînd eram eu tînăr, exista un fel de manie a călătoriilor absurde şi periculoase,

făcute de unul singur, de parcă eu şi tovarăşii mei am fi văzut o mare realizare în rivalitatea dintre noi. Aţi ştiut cum mă cheamă, prin urmare trebuie să fi auzit vorbindu-se de mine; dar aţi aflat oare şi de numele lui Breghinole, sau Cazador, sau Quace? Nu? Vai, vai!...

Un suspin îi umflă pieptul, ameninţînd să se transforme în tuse, şi pentru cîteva clipe omul rămase să ducă o luptă tăcută cu propriile sale mizerii fiziologice. Regăsindu-şi suflul, vorbi mai departe.

– Pe un traseu a purces Breghinole; el a luat-o spre nord, de-a lungul unui drum teribil de sinuos din pricina unor stînci inaccesibile şi, aşa cum ne-a povestit mai tîrziu, a descoperit ţinutul împînzit de nişte lăstari deformaţi în chip straniu, care lăsau să se scurgă o sevă nocivă şi făceau rău la stomac, dacă te-ncumetai să-i mănînci. Printre ei umblau creaturi numite de el oameni sălbatici, care puteau fi auzite trăncănind în limbi necunoscute după lăsarea întunericului. A găsit acolo bordeie primitive din lemn necojit, clădite în aşa fel încît păreau mai degrabă case simbolice decît locuinţe adevărate. Acolo, sălbaticii ţineau albine pentru miere, iar în cele din urmă, cînd foamea l-a făcut pe Breghinole să încerce să le jefuiască proviziile, a aflat şi cît de bine erau ele păzite. Un sălbatic i-a sfărîmat cotul cu o măciucă, iar el s-a întors slăbit şi bolnav şi n-a mai trăit cine ştie cît. Aşa că, dacă mergi spre nord, se pare că nu te aşteaptă nici un cîştig...

...Şi nici dacă o apuci peste mare, ca mine. Am petrecut singur zile în şir în bărcuţa mea neprotejată, cu vînt prea slab ca să-mi umfle pînza, încît m-a tot bătut soarele în cap şi m-am uscat de sete – am fost cu adevărat un tînăr căzut într-o dungă, de mi-am chinuit trupul în felul acela! – şi cu ce m-am ales? Am ajuns la nişte insule care au fost cîndva mari şi înfloritoare, dar unde astăzi zac ţeste albite printre frînturi de vitralii şlefuite din cristale preţioase şi sparte apoi de vînturile iernilor. Turnuri pline de măreţie, şi nu crescute singure cum cresc pe-aici casele noastre, ci înălţate de osteneala trudnică a mîinilor omeneşti, cască acolo găuri prin care vîntul şuieră ca prin nişte tuburi de orgă,

jelindu-i pe constructorii lor de odinioară. Mai aud şi acum tînguirea aceea în minte...

Glyre îşi duse palma la tîmplă, cuprins de un fior.

– Cel mai trist sunet din lume, dragii mei, e bocetul lucrurilor după stăpînii lor dispăruţi.

– Chiar nimeni nu trăieşte pe-acolo? strigă Chalyth.

– *Nimeni* e puţin spus, aprecie bătrînul. *Nimic*, nimic altceva decît mlădiţele ieşite din seminţe purtate de vînt şi care şi-au găsit adăpost prin crăpături nisipoase, unde au prins rădăcină. Ghirlande funerare, de un albastru întunecat, brun murdar, sau negre...

Îngrozit de tabloul sumbru pe care îl reînvia bătrînul pentru ei, Creohan întrebă:

– Dar ceilalţi călători pe care zici că i-ai cunoscut? Cazador, n-ai rostit numele ăsta?

– Ba da, Cazador. Şi Quace. El nu s-a mai întors. Cel puţin, nu viu. După ani şi ani, cînd propria mea călătorie începea să-mi pălească în amintire, am drumeţit pe plajă pînă în locul unde rîul Slaind se varsă în mare. Deodată, am descoperit o faţă care se holba la mine printre tufele presărate pe ţărm. M-am apropiat cu spaimă să văd cine căzuse acolo în capcană, fiindcă insul nu mişca, şi... era Quace! Ancorat de nişte pietre mari ce-i erau legate de glezne cu curele din piele, plutea legănat, arătîndu-se din apă de la coate în sus; se clătina înainte şi înapoi, sfidînd lumea întreagă cu un rînjet încremenit pe buze. Pe piept avea crestat un mesaj, dar pielea era umflată şi n-am putut citi scrisul. Dacă n-ar fi purtat un inel de care îmi aduceam aminte, nu mi-aş fi dat seama că era prietenul meu.

– Ce i s-a întîmplat? întrebă Chalyth.

– O, cine poate şti? Poate că unor sălbatici din susul cursului de apă pe care spunea el că-l va urma nu le-a plăcut faptul că le încălcase teritoriul şi l-au expediat înapoi de unde venise, mort, ca avertisment pentru alţii care l-ar fi urmat. Asta s-a întîmplat cu mult timp în urmă, fata mea. După încă zece ani am revenit în locul acela şi nu am mai găsit altceva decît o grămadă de oase încurcate.

Chalyth şi Creohan schimbară priviri înfiorate. Nu-şi închipuiseră că lumea exterioară era atît de plină de primejdii.

– Cît despre Cazador, continuă Glyre, ei bine, şi el vă poate servi de pildă în privinţa drumului pe care nu trebuie să-l urmaţi. Pentru că el a luat-o spre est, iar cînd s-a întors era complet nebun.

O lungă tăcere se lăsă între ei. În acel răstimp, Creohan avu impresia că putea simţi pulsul şi unduirea istoriei, care azi dictează înălţarea unor mari imperii, iar mîine hotărăşte că o lume trebuie să se prăbuşească spre a face loc alteia, noi. Îi păru că pulsul acesta era tot mai slab, asemeni scurgerii sîngelui prin venele îmbătrînite ale lui Glyre, şi ajunse încă o dată la concluzia fatalistă că asaltul vagabondului stelar avea să aducă o binevenită eliberare speciei senile, Omul. Dar poate că doar vecinătatea unei Case a Istoriei era pricina unor astfel de asocieri apărute în creierul său.

– Ne-ai pus multe bariere în cale, Glyre! spuse el în cele din urmă.

– Nu mi-o lua în nume de rău, zise bătrînul, rugător, aşezîndu-şi mîna ciolănoasă pe genunchiul lui Creohan. Oare nu vă fac un serviciu, aşa cum v-am promis? Nu vă feresc de pericole necunoscute?

– Ba-i chiar aşa, spuse Chalyth pe un ton împăciuitor.

Nevăzută de Glyre, îi aruncă lui Creohan o privire încruntată.

– N-am de ales, zise bătrînul. Pînă astăzi credeam că nimic nu mi-ar putea despărţi inima de populaţia dispărută a mult-iubitului meu oraş mort. Dar vă spun cu toată sinceritatea: de-ar fi posibil, i-aş uita şi aş veni cu voi!

7

Astfel, a doua zi dimineaţa, porniră într-o direcţie pe care avertismentele lui Glyre le-o lăsase deschisă, încărcaţi nu numai cu lucrurile considerate necesare, ca alimentele şi cuţitele, ci şi cu povara temerilor pe care istorisirile bătrînului le stîrniseră în minţile lor. Se îndreptară spre interiorul ţinutului, îndepărtîndu-se de mare şi ajungînd în locul unde oraşul se unea aproape imperceptibil cu colinele de pe care carnea venea noapte de noapte, lansîndu-şi hohotele nebuneşti.

Ultima casă era un chioşc delicat, plin de prospeţime şi de flori agăţătoare. O fată şedea în prag şi cînta. Avea părul la fel de galben ca soarele şi vocea ca apa curgătoare.

– Iartă-ne, prietenă! spuse Creohan politicos. Ştii cumva ce se află dincolo de dealurile din faţă?

Fata rîse.

– Nu, străine, nu ştiu. Cînt aici de zece ani şi niciodată n-am mers mai departe de locurile pe care le poţi vedea. Asta nu-i ceva minunat?

– Eu zic că ţine de laşitate, răspunse Chalyth fără menajamente şi, împreună cu Creohan, îşi văzu de drum.

Nu făcuseră însă decît vreo cîţiva paşi, cînd fata se ridică şi se luă după ei, strigîndu-le din urmă s-o aştepte o clipă. Creohan se întoarse şi o privi. Era tare drăguţă şi nu purta pe ea, drept veşmînt, decît ghirlande de flori mari, culese de pe pereţii casei sale.

– De ce ne-ai strigat? întrebă el.

– Dacă vă duceţi într-adevăr peste dealuri, poate c-o să-l vedeţi pe... pe un om care a apucat-o încolo cu un an în urmă. Îl cheamă Vence şi o să-l recunoaşteţi după ochi: unul îl are albastru, iar celălalt căprui.

– Prin urmare, şi *alţii* au mers pe drumul ăsta în ultima vreme?

– Unul singur, doar unul.

Buzele îi tremurară, iar ochii începură să i se umple de lacrimi.

– Vence a fost iubitul meu şi am împărţit cu el casa asta. Am cîntat, am mîncat şi am băut amîndoi, am făcut dragoste de multe ori – ce ne mai trebuia? Şi totuşi, cu un an în urmă a plecat pe dealuri, spunîndu-mi că, dacă-mi va fi dor de el, pot să-l urmez. Am încercat... cu adevărat am încercat! Dar îndată ce pierdeam casa din vedere, îmi pierea curajul şi mă întorceam. Iarăşi plecam, iarăşi mă vedeam silită să renunţ. De atunci, eu... tot aştept.

Clipi din ochi şi scăpă o lacrimă în cupa unei flori galbene.

– Ce-ai vrea să-i spunem dacă-l vom întîlni pe acest Vence? se interesă Chalyth.

– Spuneţi-i... spuneţi-i că încă-l mai aştept, suspină fata împodobită cu flori.

– O să ţinem minte, zise Creohan sec. Dar ce te face să crezi că-i acolo? Dacă un om pleacă într-o călătorie, o face cu un anumit ţel. Îmi închipui că nu se va întoarce fără să-şi împlinească scopul. O să tot stai aici, îmbătrînind; florile au să se ofilească, or să cadă, au să-ţi lase la vedere corpul gol, zbîrcit, şi sînii căzuţi. Glasul va începe să ţi se poticnească la notele înalte, părul tău auriu o să-şi piardă strălucirea pe măsură ce trece timpul... Chiar ai de gînd să-ţi aştepţi bărbatul pînă cînd se va întoarce şi te va găsi *bătrînă?*

– Prostule, prostule! strigă fata şi se răsuci spre Chalyth. N-ai auzit ce lucruri cumplite mi-a spus? Cum poţi să stai lîngă aşa un nesuferit?

Lovită de un gînd, îşi schimbă tonul într-unul linguşitor:

– Trebuie să-l părăseşti înainte de a-şi întoarce biciul limbii spre tine! Şi de ce să n-o faci pînă cînd nu te tîrăşte după el în nişte locuri sălbatice şi necunoscute? Vino să stai cu mine aici, să cîntăm sub razele soarelui, în faţa uşii pline de flori!

Chalyth n-avea nici urmă de simpatie pe faţă cînd îi răspunse cu răceală:

– Pesemne n-ai avut nicicînd un bărbat care să cunoască valoarea adevărului. În ce mă priveşte, prefer să merg cu unul care poate fi sincer, decît cu oricare din miile care se pricep să ţească cele mai încîntătoare minciuni.

– Vence al meu nu mă minte! susţinu fata.

– Nu i-ai promis iubire nesfîrşită? ripostă Chalyth.

– Păi... păi, aşa i-am promis şi nu o dată.

– Atunci, dintre voi doi, tu eşti mincinoasa. L-ai iubit atît de mult încît n-ai fost în stare să-ţi părăseşti casa şi să-l însoţeşti?!

Chalyth folosea cuvinte muşcătoare.

– Între mine şi Creohan nu-i nici măcar un fir de iubire, doar un ţel împărtăşit de amîndoi. Prin urmare, rămîi cu bine. Nu ştim unde mergem, ştim însă că va fi un drum lung, aşa că nu mai putem pierde timpul.

– Dar nu mă înţelegi, zise fata pe un ton jalnic. Tînjesc după el cu fiecare părticică a corpului meu şi, totuşi, mintea mi-e înlănţuită de casă. N-aş fi putut merge decît tîrîtă, şi tocmai din pricină că mă iubea n-a făcut asta. Însă...

Faţa i se lumină dintr-o dată.

– Voi! Voi sînteţi străini! *Voi puteţi* să mă obligaţi să plec! Mă puteţi împinge mai departe dacă mă lasă puterile cînd nu-mi mai văd casa! Nu vreau să stau aici şi să cînt pînă la moarte, dar nu pot face nimic altceva fără ajutor.

– Schimbă-ţi florile cu îmbrăcăminte călduroasă şi pune-ţi în picioare ghete rezistente, interveni Creohan. N-o să te tîrîm, pentru că asta ne-ar încetini mersul, însă, pînă cînd îţi revine voinţa, te poţi folosi de tovărăşia noastră ca de o cîrjă.

– Aşa să fie, spuse fata pe un ton preocupat şi intră în casă, să-şi facă pregătirile.

– Oare-i înţelept ce facem? întrebă Chalyth cu glas scăzut, după plecarea ei, iar Creohan ridică din umeri.

– Cîtă vreme toată călătoria noastră stă pe culmile nebuniei, ce mai contează puţină nechibzuinţă în plus?

Fata întîrzia mult, aşa încît Creohan şi Chalyth începură s-o suspecteze că-şi schimbase între timp hotărîrea luată în grabă. Cînd apăru, însă, era echipată într-un costum cenuşiu şi cu picioarele vîrîte în pantofi; de centura din piele îi atîrna un cuţit, de umăr o raniţă cu mîncare, iar de o curea, într-o parte, o mică harfă.

– Aşa arăta omul meu cînd a plecat, zise ea, apropiindu-se. Atîta doar că el avea un flaut în loc de harfă. Pe mine mă cheamă Madal. Dar pe voi?

Îi spuseră, iar Creohan îşi zise că fata avea mai multă minte decît crezuseră ei iniţial. Apoi priviră pentru ultima dată, lung, înapoi spre oraş, în vreme ce Madal n-avea ochi decît pentru casa ei.

– La drum, zise Creohan şi îşi începură marşul.

Soarele trecuse de zenit şi aluneca spre apus. Mai întîi merseră pe un teren cu iarbă; apoi ajunseră într-o zonă unde pămîntul era bătătorit, o trecătoare între două dealuri, iar Creohan, cercetînd urmele de pe jos, hotărî că nu putea fi decît drumul parcurs de carne, în fiecare noapte, spre oraş. Îşi aleseră ca traseu pămîntul răscolit, socotind că trebuiau să se ţină după urme, deoarece acestea duceau cu siguranţă undeva.

Cu coada ochiului, Creohan observă că Madal privea înapoi, dar el refuză categoric să facă la fel, nici măcar pentru a înţelege dacă trecuseră sau nu dincolo de punctul de unde casa ei galbenă mai putea fi văzută. Expresia fetei era concentrată, buzele strînse îngheţaseră într-o linie îngustă, dar, luînd exemplul tovarăşilor ei, îşi văzu mai departe de drum.

Soarele apusese şi ei se ţineau tot de drumul cărnii. Mai puţin încărcată şi nu atît de obosită ca însoţitorii ei, Chalyth deschidea prudent calea, cercetînd cu un băţ întins înainte pămîntul desfundat, ca să-i prevină pe ceilalţi cînd dădea de noroaie adînci. Deodată, se opri şi le strigă:

– Ascultaţi!

În depărtare, putură distinge rîsul nebunesc al cărnii pornite pe calea ei obişnuită spre întîlnirea cu Moartea. Creohan privi cercetător înainte. Lumina era slabă şi amănuntele se distingeau cu greutate.

– Ar fi mai bine să ieşim de pe potecă, propuse el. N-am întîlnit nicicînd o turmă de carne în mişcare, dar îmi închipui că n-o să ne dea prea multă atenţie. Locul ăsta, în stînga, pare a fi cel mai potrivit.

Se repeziră pe o pantă abruptă şi se aşezară pe culmea ei acoperită de iarbă, să aştepte trecerea cărnii. Hărmălaia plină de ţipete crescu din ce în ce mai mult, pe măsură ce amurgul se îngroşa, pînă cînd, în cele din urmă, conducătorii turmei se iviră în raza vederii, păroşi şi înspăimîntători în semiîntuneric. De două ori mai înalţi decît omul, cu fruntea îngustă şi membre deşirate, călcînd greoi şi plescăind cu picioarele lor mari şi umflate prin mîlul răscolit în trecere, făceau să răsune dealurile de larma extazului lor dement: *hahaaa, hahaaa*... Creohan se cutremură şi trebui să-şi acopere urechile din pricina zgomotului.

– N-am mai văzut niciodată pînă acum carnea vie, spuse Chalyth cînd se făcu din nou linişte. Cît de mult seamănă făpturile astea cu oamenii – două mîini, două picioare, poziţie verticală, umană! Mi se întoarce stomacul pe dos cînd mă gîndesc la ele. Oare o să mai pot mînca vreodată carne după asta?

Madal reacţionă însă altfel. Cu privirea pierdută în punctul pe unde dispăruse carnea, suspină:

– Se duc în oraş! Iar dimineaţă, cînd vecinul o să mă strige să mergem împreună după bucăţile de carne ce ni se cuvin, are să-mi găsească goală casa şi nici un indiciu după care să se ştie unde am plecat. La noapte va trebui să dorm afară, sub cerul liber, cînd acolo mă aşteaptă canapeaua pe care am dormit în toţi aceşti zece ani – singură în ultima vreme, dar fără voia mea...

Chalyth se întoarse spre ea.

– N-ai decît să te iei după bestiile alea! Zece ani, cît zici că ai zăcut pe canapeaua ta moale, eu am dormit sub cerul liber,

deşi aş fi putut să aleg ce voiam din o sută de paturi. Şi uite că am hotărît să plec cu un străin, în marea aventură a unei căutări fără ţintă, pe cînd tu nu eşti în stare măcar să iei urma unui bărbat pe care pretinzi că-l iubeşti. În cazul ăsta, ia-le *lor* urma, hoiturilor grosolane şi fără minte care calcă pe poteca bătută vreme de secole de rasa lor. Poate că-i mai bine ca eu şi Creohan să ne vedem de propriul nostru drum.

– Mă faci să roşesc, spuse Madal după o pauză. Aşa m-a ruşinat şi Vence la plecare, văzînd că nu pot merge cu el. Nu-mi place să fiu umilită. Fie – o să dormim sub cerul liber! Aici? Sau ne căznim picioarele pînă cădem de oboseală?

– Ei, nu, chiar aici, presupun, zise Creohan şi căută un loc mai ridicat unde să se poată întinde cu toţii.

Chalyth rupse crengi dintr-o tufă uscată şi aprinse un foc, apoi se aşezară în jurul lui şi mîncară frugal din proviziile aduse cu ei, căci n-aveau de unde să ştie cît de mult trebuiau să întindă de mica lor rezervă.

După aceea Madal îşi luă harfa şi cîntă un cîntec lent şi trist. Încă mai cînta atunci cînd Creohan şi Chalyth adormiră, iar melodia le bîntui visele, răsunînd ca un ecou dintr-o parte în alta a craniului, la fel cum hohotele turmei de carne se repercutau printre dealuri.

În dimineaţa următoare îşi reluară marşul tăcuţi, descoperind că aproape atinseseră punctul cel mai înalt din zonă. Era cu mult înainte de amiază cînd, urmînd acelaşi drum al cărnii, desfăşurat în linie dreaptă, trecură de o pantă suitoare şi putură privi dincolo, spre o cîmpie mănoasă cu ierburi mature, gălbui.

Se întindea cît puteau cuprinde cu ochii, iar Chalyth murmură:

– Acum înţeleg cum se simţea Glyre, ieşind în largul oceanului lipsit de urme!

– Aici nu lipsesc urmele, zise Creohan şi o porni pe poteca ce şerpuia la vale pe panta abruptă.

Arbuşti spinoşi o mărgineau în locul acela, iar de ghimpii ascuţiţi atîrnau, smulse din pielea cu blană sură a creaturilor crescute pentru carne, petice de mărimea unei palme de om. Pete de

sînge stăteau mărturie pentru zelul cu care ele îşi deschideau calea printre spinii sălbatici. Avînd doar jumătate din înălţimea brutelor, Creohan îşi croia cu greutate drum printre crengile pline de ţepi, fără să se aleagă cu zgîrieturi; străduindu-se în graba lor să urce cărarea cîte două-trei în acelaşi timp, bestiile uriaşe se crestau adînc şi, cu toate acestea, hohotele lor răsunau neîntrerupt...

Apoi ierburile prinseră să se înalţe ca un zid în faţa celor trei, cu tulpinile de grosimea unui deget.

– De-acum vom fi nevoiţi să ne ţinem numai de cărare, mormăi bărbatul. Altfel ne vom rătăci. Lăstarii ăştia mă întrec în înălţime.

– Dacă facem aşa, nu ne rătăcim, aprecie Madal pe un ton acru, iar poteca ne va duce undeva.

– Trebuie să conducă, presupun, în locul unde cresc creaturile, aprecie Creohan. Şi-i mai mult ca sigur că ele aprovizionează cu hrană nu numai oraşul nostru. Prin urmare, o mai fi vreo cărare dincolo de terenurile de prăsilă, poate chiar mai multe. Să mergem înainte cît putem de repede!

Madal oftă, dar îşi aranjă mai comod bagajul pe umăr şi luă conducerea, zdrăngănind un vag ritm de marş pe strunele harfei sale, spre a-şi face curaj. Ţinînd pasul în spatele ei, Chalyth îi vorbi lui Creohan cu voce scăzută:

– Te-ai uitat la steaua aia ameninţătoare şi în noaptea trecută?

Creohan încuviinţă:

– Aici, unde nu sînt lumini zburătoare, o putem vedea clar în fiecare noapte.

– Poate că-i doar o plăsmuire de-a mea, dar părea şi mai strălucitoare decît noaptea trecută!

El nu se grăbi să facă vreun comentariu.

Poteca rătăcea şerpuind prin iarba înaltă. N-avea nici un sens să o părăseşti ca să tai în linie dreaptă, pentru că solul era atît de plat încît nu oferea privirii nici un punct de reper. Sătui de mers, umblară pînă cînd lumina soarelui nu mai atinse pămîntul între pereţii de vegetaţie îngălbenită din jurul lor, iar în momentul acela auziră iarăşi rîsul dement al cărnii care se apropia.

– Bineînțeles, cu cît sîntem mai aproape de terenurile de prăsilă, cu atît le întîlnim mai devreme, fu de părere Creohan, cînd ajunseră la o cotitură a cărării.

De acolo, drumul se îndrepta brusc pentru vreo sută și cincizeci de pași, făcînd un alt cot la capătul acelei porțiuni, unde văzură turma ieșindu-le înainte. La lumina zilei, asemănarea bestiilor cu oamenii era parcă și mai izbitoare, dar parcă, totuși, nu...; și hohoteau – cum mai hohoteau! Madal fu cuprinsă de o panică oarbă, încît numaidecît se întoarse și o luă la fugă.

– Ieși de pe cărare, zăpăcito! strigă Creohan.

Fără să mai aștepte să vadă dacă fata îi urmase îndemnul, o apucă pe Chalyth de mînă și despică perdeaua de iarbă, făcîndu-și loc de trecere. Ascunși, zăboviră gîfîind în afara zonei de vizibilitate cîtă vreme turma trecu pe alături. Tulpinile dese reveniseră la verticală și-i protejau.

După ce rîsetele se îndepărtară, Creohan dădu să iasă din nou pe cărare, dar Chalyth îl rugă să mai aștepte, de teamă că unele bestii mai leneșe ar fi putut apărea în coada turmei. El acceptă neliniștit, întrebîndu-se dacă Madal fugise orbește în lungul potecii sau dacă nu cumva reușise să se ascundă între ierburi, așa cum făcuseră ei.

– Creohan! Chalyth!

Era o chemare disperată.

– M-am rătăcit! Nu mai găsesc calea spre cărare!

Cei doi schimbară priviri alarmate.

– Nu poți fi prea departe, îi răspunse Creohan. Te auzim foarte bine. Nu vezi tulpinile pe care le-ai culcat la pămînt după ce-ai ieșit de pe cărare?

Chalyth îi atinse brațul, arătîndu-i în tăcere iarba pe care ei înșiși o împinseseră în lături. Cu excepția locului unde o îndoia greutatea lor, nici o urmă a trecerii nu mai era vizibilă.

– Stai acolo unde ești, Madal! strigă din nou Creohan înțelegînd situația. Cheamă-ne din în cînd, ne îndreptăm spre tine.

– Pare că-i în direcția asta, spuse Chalyth, întinzînd mîna. Poate că a ieșit de pe cărare în partea opusă, și-atunci vom nimeri poteca în timp ce mergem spre ea.

– De acord, încuviinţă Creohan şi porni înainte.

Dar tulpinile rezistente îi abăteau pe neobservate de la traseu. Groaza sporea în chemările înnebunite ale lui Madal, iar cînd în cele din urmă o auziră foarte aproape şi, dînd la o parte ierburile, o văzură, stătea în genunchi, ghemuită, cu faţa îngropată în palme. Atunci cînd ridică privirea, avea obrajii umezi de lacrimi.

– Unde-i cărarea? gemu ea. Unde putea să dispară?

– N-am trecut peste ea în vreme ce te căutam, observă Chalyth.

– Atunci ne-am pierdut! se tîngui Madal. O să crăpăm de foame printre afurisitele astea de plante!

– Prostii! i-o reteză Creohan. La urma urmei, data viitoare cînd o să treacă pe aici carnea, vom auzi larma şi-o vom lua în direcţia aceea.

– Eu am o soluţie mai rapidă, declară Chalyth. Creohan, ia-mă în cîrcă, să mă uit în jur!

Uimit că nu se gîndise el însuşi la asta, bărbatul se ghemui, iar fata i se căţără cu agilitate în spinare.

– Ei, vezi poteca? întrebă Madal.

– Văd ceva şi mai interesant, răspunse Chalyth. Văd fumul care se înălţă de la focul cuiva!

– Eşti sigură?

Creohan tresări atît de violent încît, îndreptîndu-se, o făcu să-şi piardă echilibrul.

– E chiar fum, şi mă îndoiesc că bestiile pentru carne ştiu să facă focul. Flacăra nu se vede dintre ierburi, dar, dacă ar fi un foc apărut din senin, ne-ar fi înconjurat pînă acum. Cu siguranţă că arde într-un loc curăţăt, şi sub supraveghere.

8

Încă smiorcăindu-se, Madal li se ţinea pe urme în vreme ce ei îşi croiau drum prin iarba înaltă şi rezistentă, oprindu-se din cînd în cînd pentru ca, de la înălţime, Chalyth să poată stabili din nou direcţia. Curînd, însă, nu mai avură nici o îndoială în privinţa ţintei lor, întrucît mirosul specific şi pătrunzător al fumului ajungea pînă la ei, însoţit de un bîzîit slab. În cele din urmă, ieşiră într-un luminiş bătătorit, larg de vreo douăzeci de paşi, şi se holbară uluiţi la un fel de adăpost rudimentar, împletit din ierburi şi sprijinit pe ceea ce la prima vedere păreau nişte crengi albe, dar care la o examinare mai atentă se dovediră a fi oase lungi şi uscate.

Acum distingeau în aer nu numai mirosul de fum. Îl însoţea un altul, o putoare mai greu de suportat, o combinaţie de sînge proaspăt şi păr ars. Sursa bîzîitului deveni evidentă. Eviscerată şi jupuită, una dintre creaturile pentru carne zăcea fără un braţ, la capătul cel mai îndepărtat al luminişului, iar pe carnea dezgolită forfotea un roi de muşte zgomotoase.

Membrul tăiat se prăjea deasupra focului, pe un soi de trepied făcut din oase – material de care nu se ducea lipsă acolo, căci lîngă adăpost se înălţa o movilă ce-ţi ajungea pînă la genunchi, multe oase avînd încă pe ele fîşii de carne prin care foşgăiau viermii. Şezînd, un om urmărea frigarea atît de concentrat încît abia îşi mişcă ţeasta hirsută ca să ia seama la cei proaspăt intraţi în singurătatea sa. Şovăitor, Creohan se apropie de el şi-i vorbi:

– Prietene, ştii cumva unde duce cărarea care străbate cîmpia?

Părul şi barba omului erau atît de amestecate, încît capul îi părea o minge cu favoriţi. Avea corpul murdar, iar dacă purtase cîndva haine, ele se prefăcuseră de multă vreme în zdrenţe. Deschise larg ochii şi se holbă la Creohan, care tresări, fiindcă unul din ochii aceia era albastru, iar celălalt căprui.

– Nici o cărare nu duce nicăieri în cîmpia asta, spuse el cu un glas dogit, apoi îşi văzu mai departe de mîncarea lui.

Creohan o privi pe Madal, dar era limpede că ea nu-l recunoscuse pe nenorocitul murdar. Se uita în jur cu nişte ochi în care se amestecau fascinaţia şi repulsia, cercetînd adăpostul şi grămada de oase. Cu speranţa că şocul n-avea s-o zdrobească, Creohan spuse brutal:

– Prin urmare, ăsta-i sfîrşitul trist al temerarei tale călătorii, Vence!

Omul sări în picioare. În aceeaşi clipă Madal se răsuci, privi cu atenţie, scăpă un suspin ce semăna cu un geamăt şi s-ar fi prăbuşit dacă n-ar fi apărut imediat lîngă ea Chalyth, s-o apuce de braţ în vreme ce repeta neîncrezătoare ultimul cuvînt al lui Creohan.

– Vence? Vrei să spui că *individul ăsta* e iubitul pierdut al lui Madal?

– Ei? îl provocă Creohan pe străin. Eşti sau nu eşti chiar el?

Înfrînt de privirea aceea arzătoare, omul încuviinţă ursuz.

– Da, aşa mi se spunea. Iar acolo lîngă voi e Madal. I-am... uitat numele... pînă cînd i l-a pomenit femeia.

– Ce s-a întîmplat cu tine? întrebă Creohan. Ce faci aici? Cum trăieşti? Şi *de ce?*

– Să trăiesc? zise Vence cu amărăciune. Asta nu-i viaţă, abia mă ţin viu. Zilele se topesc ca o ceară colorată şi se amestecă unele cu altele, într-un nimic fără trăsături.

Arătă spre carnea care se prăjea, ca pentru a-şi scuza eşecul.

– Am ce mînca, totuşi. Pot să... ăăă... să vă dau ceva şi vouă?

– Dar de ce stai singur aici? strigă Creohan, neluînd în seamă oferta aceea dezgustătoare. De ce te-ai oprit atît de aproape de casă?

– Aproape? *Aproape?* Nu ştiu dacă eşti un mincinos sau un nebun, sau chiar sămînţa pe care soarele a făcut-o să încolţească

în cele din urmă în mintea mea. O turmă de carne m-a scos de pe cărare şi-am tot rătăcit pe cîmpia asta înfiorătoare treizeci de zile, de colo-colo şi în cerc. Vreme de treizeci de zile *am ştiut* că merg tot înainte, pînă am avut norocul să dau iarăşi peste o potecă folosită de creaturile acelea şi-am priceput că trebuia să mă aţin pe aproape, dacă nu voiam să pier de foame. Măcar am rămas în viaţă.

Arătă încă o dată spre carne.

– Uite! Ia mirosiţi! Nu-i proaspătă şi bună?

Creohan încercă să-şi ferească privirea de foşgăiala roiului de muşte aşezat pe stîrvul abia despicat.

– Şi eşti mulţumit să stai aici, în locul ăsta spurcat? întrebă el. Nu mai aştepţi nimic de la viaţă?

Vence ridică din umeri şi se aşeză din nou, părînd să-şi regăsească stăpînirea de sine.

– Ce-aş mai putea primi de la viaţă cînd nu mă clintesc din loc cît e ziua de lungă?

– Dar cum dobori carnea pe care o ucizi? E clar că nu eşti destul de puternic ca să tîrăşti cu mîinile goale o brută din acelea, tot drumul de la...

În loc de răspuns, Vence trase de mînerul unui cuţit a cărui lamă o înfipsese în murdăria de la picioarele lui, ştergîndu-l de sînge.

– Asta-i o armă slabă, zise Creohan.

Buza de sus a lui Vence se arcui într-un rînjet batjocoritor pe cînd îşi înfigea iarăşi cuţitul în pămînt.

– Ah, animalele sînt aproape umane în unele privinţe şi le poţi ademeni. Nişte cuvinte blînde şi cîteva gesturi, şi te urmează bucuroase. Priviţi acolo, uitaţi-vă de aproape. O să vedeţi că am capturat o femelă.

Părea că-i place să se laude cu decăderea lui.

– Toate capturile mele-s femele. Şi le poţi face să-ţi împlinească nişte plăceri. În fond, nu de asta îţi doreşti o femeie?

Ceea ce urmă se petrecu atît de repede, încît Creohan, luat prin surprindere, nu reuşi să înregistreze faptele în timp ce se desfăşurau, ci fu nevoit să le reconstituie după ce se produseseră.

O vînzoleală nebună, ceva lung şi alb care zvîcnea cu sălbăticie, o trosnitură, un ţipăt – şi Madal, desfigurată de furie, ajunse călare pe fostul ei iubit, ţinîndu-l sub ameninţarea osului lung cu care îl pocnise în cap aşa cum ar fi dat cu un ciocan.

– Animalule! Bestie! Nu valorezi nici cît creaturile *alea!* ţipă ea. Asta-i tot ce ţi-a plăcut la mine, care te-am iubit şi te-am aşteptat şi-am plîns cînd te-am văzut că pleci? Te urăsc, te urăsc, *te urăsc*, mă auzi?

Începu să-l lovească nebuneşte cu osul acela greu. În genunchi şi ajutîndu-se cu o mînă, el încercă să sară într-o parte ca să-şi apuce cuţitul, cu cealaltă mînă căutînd zadarnic să pareze ploaia de lovituri risipite de fată peste umerii, spatele, capul şi coapsele lui, fiecare din ele dată cu o forţă mult sporită de furie. Creohan şi Chalyth se străduiră s-o oprească, însă ea le arătă dinţii rînjiţi, dîndu-le de înţeles că era gata pregătită să-i lovească şi pe ei dacă se amestecau.

– Asta-i pentru că mi-a furat zece ani preţioşi din viaţă! gîfîi ea. Mincinos murdar ce e! Cînd mă gîndesc că a putut să se poarte cu mine ca şi cu... ca şi cu una dintre *alea!*

Împunse cu osul prin aer în direcţia hoitului năpădit de muşte. Vence scotea nişte văicăreli puternice.

Se vede însă că fusese mai puţin ameţit decît părea, pentru că în momentul următor se azvîrli într-o parte, răsucindu-se şi căscîndu-şi gura ca s-o muşte pe Madal de pulpă. Primi însă o lovitură rapidă – încîlceala cumplită a bărbii nu-i îngădui lui Creohan să vadă cît de serioasă era – iar cînd îşi mişcă muşchii maxilarului durerea îi fu atît de mare, încît scoase un urlet. Uită cu totul de firava lui încercare de a răspunde cu aceeaşi monedă şi rămăse să se legene înainte şi înapoi, frîngîndu-şi mîinile.

– Lasă-l în pace, îndrăzni Chalyth să spună. Singurătatea i-a tulburat minţile, n-o să mai fie niciodată un om ca toţi oamenii.

– Nu! se aprinse Madal. O să-l pun la treabă, jur c-o să-l pun! N-a zis că ştie în ce parte e poteca? Prin urmare, măcar ne poate conduce într-acolo. *Mişcă-te*, grămadă de gunoi puturos!

Îl împunse încă o dată în spate pe Vence, iar acesta se sili să se ridice în picioare, şovăitor.

– Crezi că-i bine să lăsăm aşa focul ăsta? întrebă Chalyth, privind cu îndoială ierburile înalte şi uscate din jur.

Vence gemu, cu ochii daţi peste cap, dar din cauza maxilarului rănit vorbele lui nu se mai înţelegeau.

– Cred că vrea să-l lase aprins, interpretă Madal. În cazul ăsta – am dreptate, nu? Acoperiţi-l cu pămînt şi hai să mergem!

Creohan scotoci prin grămada de oase pînă dădu peste un omoplat destul de lat, cu care aruncă peste foc cîteva lopeţi de pămînt afînat. Focul se stinse, sfîrîind. Madal întîmpină încercarea lui Vence de a împiedica operaţia cu un fel de satisfacţie rea.

– Acum, du-ne la cărare, şuieră ea la urmă.

El se întoarse şi porni într-un trap nesigur, alegînd un traseu de-a lungul căruia tulpinile ierburilor se despărţeau cu mai mare uşurinţă, iar Madal se grăbi s-o ia pe urmele lui, înghiontindu-l în răstimpuri cu ciolanul transformat în ţepuşă. Creohan şi Chalyth făcură tot ce puteau ca să nu rămînă în urmă. În sfîrşit, ajunseră din nou la potecă, la spărtura aceea din iarbă pe unde carnea călcase de atîtea ori în picioare vegetaţia, încît aceasta n-avea nici o şansă să crească pînă la înălţimea normală – dar Vence părea să n-o fi observat, căci dădu buzna drept înainte şi se pierdu imediat printre ierburile din cealaltă parte.

– Călătorie sprîncenată! strigă Madal printre gîfîituri.

Se rezemă în ciolan ca într-un baston şi aruncă o căutătură încruntată tulpinilor care se grăbeau acum să revină la verticală.

Ajunsă lîngă ea, Chalyth întrebă:

– Îl laşi să plece? Îl laşi să moară de foame cu o falcă ruptă, aici, în sălbăticie?

– El nu m-a lăsat cu sufletul ros de dorul lui? zise Madal nepăsătoare. Nu fac altceva decît să-i plătesc cu aceeaşi monedă..

– Indiferent ce ţi-a făcut, spuse Chalyth încăpăţînată, cu maxilarul rupt o să piară de foame! Iar noi, care căutăm un mijloc de a salva vieţile unor oameni încă nenăscuţi, nu-i putem condamna cu atîta uşurinţă pe cei de astăzi la o moarte înceată!

– Cu uşurinţă? o îngînă Madal. Zece ani furaţi, şi spui că fac asta cu uşurinţă? Oh, atunci du-te după el! Din cîte-mi dau seama, eşti cea mai bună tovărăşie pentru bruta aia infectă!

Dar orgoliul şi furia începeau să-i dispară şi, după încă o clipă, lăsă osul să-i cadă din mînă, aruncîndu-se orbeşte în braţele aducătoare de alinare ale lui Chalyth, cu toată făptura ei subţiratică zguduită de plîns.

– Îngrozitor, e îngrozitor! se tîngui ea. L-am iubit, l-am iubit cu adevărat! Era blînd şi atent şi cînta atît de bine din flaut!

– Nu ne îndoim de ceea ce spui, zise Creohan. Într-adevăr, singurătatea lungă i-a împrăştiat minţile. Cel care s-a topit în marea de iarbă n-a fost Vence al tău, ci un altul, ajuns cu mult mai puţin decît un om.

– Chiar şi aşa, merită să nu-l salvăm de soarta cumplită care-l aşteaptă? întrebă Chalyth. Să-l lăsăm să moară de foame fiindcă nu-şi mai poate mesteca mîncarea?

– Cred că n-avem ce face, oftă Creohan. Ai văzut cît de greu localizezi pe cineva prin iarbă, şi n-am căutat-o decît pe Madal, care nu se mişca din loc. Ar fi inutil să-l urmăreşti pe unul care caută să scape de tine, şi poate că noi înşine n-am mai găsi poteca niciodată.

– Ai dreptate, zise Chalyth după o pauză. Dar... În fine, nu-i nimic de făcut, trebuie să accept. Prin urmare, tu ce ai de gînd, Madal? O iei înapoi spre casă?

Fata cu părul auriu îşi şterse lacrimile.

– Poate că-i mai bine să merg înainte, spuse ea. Dacă mă întorc singură, cine îmi garantează că n-o să păţesc la fel ca Vence? El a fost cîndva un bărbat bun şi puternic, vă jur c-a fost! Dar şi dacă aş merge înainte, ce cîştig ar fi? El era unul, iar noi sîntem trei. Cînd o să fim de trei ori mai departe de casă, o să ajungem la fel ca el?

– Nu, noi avem un scop, declară Creohan. Cred că Vence şi-a părăsit căminul mînat de neastîmpăr, iar în cele din urmă a constatat că nu se cunoştea îndeajuns de bine încît să descopere pentru călătoria lui un scop. Noi, însă, am plecat dintr-un motiv cît se poate de limpede.

– Să salvaţi lumea? zise Madal, însoţindu-şi vorbele cu un rîs sarcastic. Un bărbat şi o femeie să abată o stea?

– Nu, nu asta ne conduce, spuse Chalyth cinstit. Adevărul e că... ne e teamă.

– Teamă de ce? De un dezastru care se va produce cînd amîndoi veţi fi pierit de mult?

– Eu una ştiu ce mă înspăimîntă, zise Chalyth. Lumea e atît de întinsă, iar eu atît de mică şi s-ar putea să mor înainte de a fi înţeles măcar o iotă din ea. Tu, Creohan?

– Da, şi mie mi-e frică, admise Creohan. Deşi poate că-i firesc ca o parte din cei ce vin după noi să vrea să mă uite, nu mi-ar tihni să nu dorească nimeni să-şi amintească de mine. Iar tu, Madal? Ai şi tu vreo spaimă care te-ar face să-ţi continui drumul în compania noastră?

– Dacă teama ar fi un motiv, vorbi Madal în cele din urmă, atunci ştiţi deja răspunsul. Mi-e frică să merg înapoi singură. Aşa că am să merg mai departe. Încotro, Creohan?

Creohan privi soarele şi făcu un calcul.

– Încolo, zise el şi o porni din nou în lungul cărării, cu paşi mari şi hotărîţi.

9

Spre sfîrşitul zilei, terenul peste care îi conducea poteca începu să se înalţe, iar vegetaţia se schimbă. Printre ierburi, care creşteau aici împrăştiate în petice cu latura de cîţiva metri, se iviră arbuşti cu flori de un albastru palid, arbori miniaturali cu trunchiuri groase, nu mai înalţi decît Creohan, cu frunzele neobişnuit de rigide care scoteau clinchete la atingere, şi grupuri de ciuperci uriaşe, globulare, străvezii, asemeni mormolocilor de broască. În fiecare sferă se putea distinge ceva vag, dar ei găsiră că era preferabil să nu le examineze foarte de aproape conţinutul; formele lor erau neliniştitoare.

Madal nu părea să aibă ochi pentru nimic, într-atîta o deprimase întîlnirea cu Vence. Umbla tăcută, cu privirile în jos, iar tovarăşii ei de călătorie îi respectau dorinţa de a fi lăsată în pace. Totuşi, vorbeau între ei pe drum, căci erau întîmpinaţi de multe lucruri stranii.

– Creohan, cum se face că plantele se schimbă atît de rapid? întrebă Chalyth, care culesese una din florile albastre ca s-o adulmece şi, îngrozită, constatase cum într-o clipă floarea îşi alterase culoarea într-un maroniu putred. Clima e aceeaşi, dar eu una n-am mai întîlnit ceva asemănător pe lîngă oraşul nostru. Să-şi fi modificat solul compoziţia?

– E posibil, răspunse Creohan. Problema asta am discutat-o cîndva cu Molichant, iar el susţinea că-i vorba de o moştenire a fanteziei umane... că o mie de secole de intervenţii asupra plantelor, urmate alternativ de perioade în care li se îngăduia o dezvoltare liberă, au produs această incredibilă varietate de specii.

Uimită, Chalyth arătă spre parcela de ciuperci globulare pe lîngă care treceau.

– Bine, dar în ce scop putea cineva să creeze o specie ca asta, dacă-i cu adevărat artificială?

– Poate că n-a existat nici un scop, zise Creohan ridicînd din umeri. Poate că la mijloc era doar curiozitatea. E mai probabil, totuşi, să fi existat un scop pe care nu-l putem înţelege astăzi. Pare c-am născocit multe lucruri neverosimile. Cînd mă gîndesc la obiceiurile geryntilor...

Simţi un nod în gît.

– Femeia care m-a atacat în tavernă... aşa cum v-am spus: mi-a fost cu neputinţă să-i înţeleg motivaţia, deşi ea aparţinea propriei noastre epoci.

– Era contaminată, observă Chalyth.

– Da.

În pauza ce urmă, el privi înapoi ca să se convingă că Madal îi urma şi observă că urcaseră îndeajuns de mult pe pantă încît cîmpia gălbuie de iarbă să li se pară asemeni unei mări, cu suprafaţa unduind în bătaia vîntului. În depărtare nu se mai distingea nimic; ceaţa acoperea orizontul, iar zona de întîlnire a pămîntului cu cerul era un amestec licărind vag în albastru.

– Creohan, ceva mă nedumereşte, zise Chalyth. Nu găseşti nimic ciudat la porţiunea asta de drum?

– Ciudat? repetă Creohan, privind în faţă şi în jur.

După încă o clipă înţelese la ce se referea ea şi se întrebă cu uimire cum de nu observase el însuşi. Pînă atunci, cărarea cămii avusese cel mult o sută de paşi în linie dreaptă şi totuşi înaintase mereu în aceeaşi direcţie, cotind cu cîteva grade cînd într-o parte, cînd în alta, dar păstrînd, în mare, acelaşi curs general.

Totuşi, de-a lungul acelei întinderi zigzagul era perfect vizibil, cu surprinzătoare unghiuri ascuţite apărute destul de des şi cu maluri abrupte de fiecare parte.

Creohan se opri. În spatele său Madal făcu la fel, cu faţa golită de expresie. Scoţînd din bagaj un cuţit, el încercă să-l înfigă în malul cel mai apropiat şi întîlni rezistenţă la un deget sub suprafaţă. Încercă în mai multe locuri, cu acelaşi rezultat, apoi răzui vegetaţia depusă şi o lăsă să cadă.

Se ivi o piatră mare, şlefuită, cu o crăpătură dintr-o parte în cealaltă şi firele unor micelii de ciuperci atîrnate din ea. Cîteva insecte speriate de lumină o luară la fugă înainte ca el să-şi poată da seama ce erau.

– Mă întreb dacă aici, unde stăm noi, n-a fost cîndva un oraş de modă veche, cu ziduri făcute de om în loc de case care cresc singure? vorbi Chalyth încet.

– Asta a fost, acceptă Creohan, clătinîndu-şi capul cu uimire. Şi nici o urmă n-a mai rămas din el la vedere, cu excepţia liniilor schiţate ale acestor străzi drepte pe care creaturile pentru carne şi-au găsit să le urmeze, apropiindu-se atît cît puteau de calea directă ce traversează această regiune.

– E ceva teribil, bombăni Chalyth. Cum pot historiciştii să răscolească trecutul, ştiind de ce soartă au avut parte constructorii, inventatorii, conducătorii şi oamenii simpli de atunci?

– Poate că asta le dă un sentiment de superioritate, întrucît ei mai sînt încă vii, aprecie Creohan cinic. În ciuda faptului că lucrurile-s evidente, îmi închipui că puţini oameni – bărbaţi sau femei – pot să creadă sincer în ideea că moartea e de neocolit.

Îşi vîrî cuţitul în teacă şi conchise:

– În orice caz, simt că am dat peste explicaţia acestei bruşte schimbări a naturii plantelor din jurul nostru. Aşa cum presupuneai, e vorba de o modificare în constituţia solului. Constructorilor acestui oraş le-a plăcut probabil să-şi crească prin grădini ciupercile acelea globulare, monstruoase.

– Monstruoase e chiar cuvîntul potrivit, zise Chalyth. Uită-te la aia, care se zăreşte de după cotitură!

Creohan privi încotro arăta mîna ei. Văzu un imens balon umflat pînă la limita de la care părea că urmează să explodeze, ajuns la o asemenea transparenţă încît abia putea fi detectat prin aer graţie licărului produs de razele apusului de soare pe suprafaţa sa exterioară. Forma întunecată din interior se mişca.

O panică iraţională îl invadă pe Creohan, dar îşi spuse imediat că mişcarea se datora vîntului. Le făcu semn fetelor să-şi continue înaintarea, pornind în faţa lor cu pas vioi. Însă, pe măsură ce se apropia de uriaşa ciupercă globulară, picioarele i se înmuiau fără voie. Ceva din forma aceea devenită de-acum

de o limpede vizibilitate făcea să i se ridice părul de pe ceafă vîlvoi.

– Grăbeşte-te, Creohan! îl zori Chalyth. Să trecem cît mai repede de ciudăţenia aia!

Uşurat să afle că panica îi era împărtăşită, Creohan se supuse, retrăgîndu-se în partea mai ferită a potecii, căci masa imens dilatată a alcătuirii depăşise malul şi în scurt timp ar fi închis probabil drumul cu totul. În mod reflex, întinse în urmă braţul şi o apucă de mînă pe Chalyth, cerîndu-i şi ei să facă la fel cu Madal; în această simplă atingere, găseau un sprijin iraţional în faţa unor temeri iraţionale.

Ajuns în dreptul ciupercii, începu să se încline spre ea, stăpînit de o imensă dorinţă de a privi forma din interior. Îşi spunea că în balon trebuia să fi fost şi fluid, şi gaz, întrucît la bază se afla o materie tulbure, de un galben-cenuşiu şters, şi chiar din mijlocul acesteia se ivea forma centrală. Era un soi de calotă neregulată, cu două adîncituri negre şi cu o altă scobitură, ca o semilună răsturnată, şi chiar deasupra substanţei galben-cenuşii se zărea o despicătură orizontală, întretăiată de nişte indistincte dungi alburii. Totul avea cam jumătate din înălţimea lui, încît, malul înălţîndu-se deasupra potecii, adînciturile negre ajungeau la nivelul ochilor lui...

Ochi?

În aceeaşi clipă cu el, Chalyth recunoscu forma reală a acelui obiect, ascunsă pînă atunci de mărimea lui excesivă, şi ţipă:

– Ah, Creohan, e o *faţă!*

Ca şi cum cuvintele ar fi fost un semnal, acoperămîntul întunecatelor adîncituri gemene se desfăcu în fîşii şi căzu asemeni unor coji alunecoase în fluidul tulbure din partea de jos. Ieşiră la iveală două globuri mari şi albe, încremenite, fiecare cu o fantă neagră, verticală. Cei trei se confruntară astfel cu o hidoasă privire inumană, care le îngheţă sîngele în vine.

Capul se balansă înapoi, iar dungile albicioase se dovediră a fi nişte dinţi, colţi mari şi ascuţiţi din vîrfurile cărora picura lichid. În momentul acela, Creohan îşi regăsi puterea de a se mişca din loc. Cu un mers poticnit, o trase la vreo zece paşi mai încolo pe Chalyth, iar aceasta pe Madal. Ochii îi căzură pe o

piatră mare ce zăcea pe pămînt; lăsă mîna fetei, ridică pietroiul, își luă avînt și-l azvîrli cu toată puterea în membrana umflată a ciupercii globulare.

Suprafața exterioară plesni și imediat gazul începu să se scurgă afară, cu un șuierat puternic, adevărat țipăt de disperare vegetal. Globul umflat se prăbuși în el însuși, se zbîrci, devenind opac pe măsură ce se împuțina, iar în cele din urmă înveșmîntă asemeni unui giulgiu cenușiu capul oribil. Călătorii așteptară tăcuți pînă cînd fură siguri că alcătuirea era inertă.

Atunci Chalyth își trecu mîna peste frunte cu un gest obosit.

– *Asta* n-a fost o plantă naturală! spuse ea. Oare ce minte omenească, incredibil de sucită, a putut s-o conceapă, ba mai mult, să-i dorească existența?

– Nu știu și nici nu-mi pasă, mormăi Creohan. Tot ce vreau e să ieșim din zona unde cresc asemenea orori. Madal, totul e în regulă?... Hei, fato! Ai sînge pe picioare!

Într-adevăr, pete de sînge apăruseră pe ambele ghete purtate de Madal.

– Să plecăm, zise ea descurajată.

Iar cînd ceilalți dădură semne de șovăială, reluă pe un ton mai vehement:

– Am spus: să plecăm! Și eu vreau să ies din regiunea asta, fie că mă dor picioarele, fie că nu mă dor.

Nehotărît, Creohan se oferi să-i ia el bagajele, dar fata îl refuză clătinînd din cap și porni cu pași mari, dar albă la față și cu buzele strînse de parcă și-ar fi înăbușit un geamăt de durere. Fără să mai stea pe gînduri, se luară și ceilalți după ea.

Nu mult după aceea, drumul începu să urce mai abrupt ca înainte, încît se văzură constrînși să meargă încet, căutîndu-și cu grijă locuri de sprijin, de teamă să nu alunece. Încă o dată, vegetația se schimbă: nu mai întîlneau ciudatele ciuperci globulare ori arbuștii cu flori albastre. Găsiră în schimb un mușchi purpuriu și licheni amărîți, fixați pe stînci destul de golașe; ici-colo, cîte un copac cu frunze roșii schița cu crengile gesturi obscene spre cer. Se apropia amurgul, iar Creohan tocmai intenționa să le propună să caute un loc de tabără, cînd auzi deodată zarvă, departe, la limita percepției.

– Ascultaţi! zise el, oprindu-se cu o mînă ridicată. Âsta nu-i rîsul cărnii?

– Aşa cred şi eu, declară Chalyth după o clipă. Dar par să fie o grămadă!

Creohan cercetă conformaţia terenului din apropiere şi pocni din degete.

– Presupun că sîntem aproape de crescătorie, anunţă el. Ia uitaţi-vă ce curbă face dealul pe care tocmai urcăm. În interiorul ei trebuie să fie o vale tăiată ca un castron, încît auzim hohotele reflectate de pereţii stîncoşi care-l formează.

– Repede! Spre vîrf!

Şi Chalyth se căţără într-acolo cu şi mai multă energie. Ea era obişnuită, fără îndoială, să înfrunte curenţii oceanului pe întuneric, iar exerciţiul acesta îi făcuse corpul la fel de rezistent şi de suplu ca lama unei săbii de calitate. Creohan, pe de altă parte, începea să fie uimit de felul în care propriul său trup răspunsese la solicitări, nemaiîndrăznind să forţeze. Îşi continuă drumul într-un ritm mai lent, sprijinind-o pe Madal în porţiunile cele mai grele ale urcuşului.

În faţă, Chalyth dispăru printre doi bolovani. După o clipă, îi auziră strigătul, zorindu-i să vină acolo.

– Ai avut dreptate, Creohan. Ce se vede de aici e... enorm!

Dincolo de deal se întindea într-adevăr o vale de forma unui castron. Nu era foarte adîncă, dar, fiind largă, nu-i puteau vedea celălalt capăt din pricina unei movile mari ivite chiar în mijlocul ei. Creohan remarcă felul în care erau dispuse dealurile din faţă, ca noroiul împroşcat printr-o lovitură de ciocan, şi îşi aminti că mai văzuse un asemenea fenomen, cercetînd cu ajutorul telescopului său planeta Mercur. Era atît de preocupat de faptul că ajunsese pe marginea unui crater meteoritic, încît aproape că uitase să privească turmele de carne care colindau pe întinderea acestuia, rupînd fructe albe, coapte, de pe tulpina unei specii de cactus ce creştea pretutindeni, în pîlcuri. Le înfulecau într-un extaz febril, ca şi cum ar fi fost vag conştiente că, mîncînd cît mai multe, s-ar fi îngrăşat mai repede, devenind ele însele bune de mîncat.

– Voi sînteţi ăia care-mi pradă turma! auziră o voce aspră în spatele lor. Spuneţi că nu, dacă aveţi curajul!

Se rotiră pe călcîie. Pe un pinten de stîncă stătea o ființă ce li se păru la început o creatură pentru carne; de fapt, era un om de statură normală, care pusese pe el o piele întreagă cu blană cenuşie, jupuită de pe una din brute, scurtîndu-i doar membrele. Cu braţele lui musculoase, încordase struna unui arc, iar săgeata pusă în el părea îndeajuns de ascuţită încît să-i străpungă pe toţi trei deodată.

10

– Tîlharilor! strigă omul. Pregătiţi-vă de moarte!

– Nu, nu! izbucni Creohan şi o inspiraţie de moment îl făcu să adauge: Cel care te fură rătăceşte pe cîmpia de iarbă galbenă, cu falca rănită în aşa hal încît nu mai poate mînca!

– Convinge-te singur dacă ţi-am luat măcar vreo bucată de carne, interveni Chalyth, punînd jos sacoşa şi deschizînd-o, ca să se vadă puţinele provizii ce-i mai rămîneau.

Cu gesturi prudente, ca să nu-l întărîte pe străinul acela agresiv, ceilalţi o imitară.

– Văd că într-adevăr n-aveţi carne, acceptă omul în cele din urmă.

Părea derutat, dar îşi lăsă arcul în jos.

– De unde veniţi şi ce căutaţi aici?

– Venim din oraşul de la capătul cîmpiei, de lîngă mare, răspunse Creohan şi, apreciind după soare, arătă direcţia pe cît de bine putea s-o facă.

Efectul acestor cuvinte asupra omului îmbrăcat în blănuri fu de-a dreptul uluitor. Pe neaşteptate, lăsă să-i cadă arcul, îşi ascunse faţa în palme şi izbucni într-un plîns nestăpînit.

Uitînd de picioarele ei rănite, Madal căută să se apropie de pintenul pe care stătea bărbatul. Negăsind nici o potecă, se prinse de marginea stîncii şi se căţără deasupra cum putu.

– Ce te face să suferi, bietul de tine? întrebă ea tandru. De ce plîngi?

Omul se smiorcăi ca un copil mare, încît răspunsul său veni opintit, întrerupt de chinuitoare sughiţuri.

– Voi... voi veniți din oraș... și n-aveți carne... asta nu poate să însemne... decît un singur lucru! Că n-am reușit! Eu și frații mei n-am reușit!

– Cum adică, n-ați reușit? insistă Madal, mîngîindu-i cu degete prietenoase părul des și ciufulit.

Revenindu-și în fire, bărbatul vorbi ceva mai firesc, dar tot ascunzîndu-și fața, de parcă i-ar fi fost rușine să-i privească deschis.

– Ne-am petrecut viața îngrijindu-ne de turme și le-am trimis la vremea potrivită spre diferite orașe, așa cum ne-au învățat părinții noștri și cum i-au învățat pe ei părinții lor, și asta de la începutul începuturilor. Cîndva, cu multă vreme în urmă, au venit aici niște străini să ne spună că n-aveau carne, că n-am reușit așadar. Iar acum veniți voi, și nici voi n-aveți carne!

– Dar există carne la noi în oraș! declară Madal. Vine zilnic de pe dealuri și toți cei care vor o au pe săturate.

Omul se schimbă asemeni soarelui cînd străpunge un nor de furtună.

– Adevărat? întrebă el, ștergîndu-se la ochi cu blana aspră a mînecii.

Tot nu se arăta convins.

– Atunci voi de ce-ați pornit la drum fără nici o bucată?

Creohan se gîndi că ar fi fost un lucru lipsit de înțelepciune să-i vorbești cuiva, care își dedicase întreaga viață creșterii turmelor de carne pentru niște orașe necunoscute, despre capacitatea caselor moderne de a-și hrăni ocupanții fără să recurgă la carnea animală.

– N-am luat cu noi decît atîta cît ne trebuia ca să ajungem în locul ăsta, zise el. Ce nevoie era să aducem carne aici, unde-i atît de multă?

Bărbatul se holbă la el cu ochi mari și rotunzi. Brusc, se puse pe chicotit, apoi pe un rîs zgomotos, apoi pe un hohot răcnit, la fel de nebunesc ca și al creaturilor pentru carne. Sărind în picioare, el dansă de bucurie și dădu să se cațăre pe marginea abruptă a unei stînci din apropiere.

– Veniţi! Veniţi cu mine la fraţii mei! Trebuie să sărbătorim, să facem un chef care o să ţină cît e noaptea de lungă! O, cît are să-i bucure vestea asta, c-am reuşit! Am reuşit!

Se întrerupse şi începu să le vorbească lui Creohan şi Chalyth peste distanţa care-i separa. Dintr-o clipă în alta, dispoziţia i se schimbase iarăşi, încît părea aproape mînios.

– Dar de ce n-aţi făcut asta mai devreme? Vă costa aşa de mult ca acolo, în oraşul vostru de departe, să vă pierdeţi din timp gîndindu-vă la noi? Tata şi-a trăit viaţa şi a murit fără să afle, măcar o singură dată, dacă şi-a făcut treaba bine sau rău. Mi-am zis mereu c-ar trebui să merg cu una din turmele pe care le trimitem în fiecare zi, s-o însoţesc pînă într-un oraş şi să întreb acolo dacă-s mulţumiţi de noi. Avem însă atîtea de făcut şi sîntem aşa de puţini... Ah, dar ce-mi veni, prieteni, să mă plîng de voi, care aţi bătut tot drumul ăsta numai ca să ne aduceţi vestea aşteptată cu atîta nerăbdare!?

– Păi, noi, de fapt... începu Chalyth, însă Creohan, dintr-o privire, o făcu să tacă.

Fără să-i bage în seamă gestul, păstorul se aplecă să-şi ridice de jos arcul şi, deodată, dădu cu ochii de încălţămintea pătată cu sînge a lui Madal.

– Ei, te-ai rănit de dragul nostru! exclamă el. N-ai voie să mai umbli pînă nu te vindeci. Am să te duc eu pînă la noi acasă.

Săltînd-o pe fată în braţe fără efort, coborî de pe pintenul de stîncă, apoi o luă la vale. Pe urmele lui, Chalyth îi murmură lui Creohan:

– Ţi-ai fi închipuit că trăiesc în lume oameni de felul ăstuia?

Creohan fu gata să izbucnească în rîs.

– Lumea e cu mult mai largă şi mai stranie decît am visat eu vreodată. Aici şi acum, iau hotărîrea de a nu mă mai mira de nimeni dintre cei ce ne-ar putea ieşi în cale. Să sperăm doar că toţi cei care trăiesc de-a lungul drumului ales de noi vor fi la fel de înţelegători ca prietenul nostru păstor, şi nu vor semăna cu sălbaticii care l-au măcelărit pe Quace.

Auzindu-l pomenit pe tovarăşul lui Glyre, Chalyth se întunecă la chip şi amîndoi îşi văzură de drum în tăcere.

O luară de-a dreptul, prin mijlocul văii şi ajunseră curînd în mijlocul unei turme de creaturi pentru carne ieşite la păscut. La apropierea stăpînului, acestea îşi conteniră mestecatul şi veniră spre el tîrşîindu-şi picioarele. El le chemă pe nume pe fiecare şi îşi scoase de sub povară o mînă ca să le bată uşor fesele cu palma ori să le scarpine blănurile miţoase, iar ele îşi lansară rîsul diavolesc şi trecură mai departe. Creohan se întrebă cîte nume trebuia să ştie păstorul ca să ţină socoteala turmei sale, şi cum se simţea acesta, cînd trimitea zilnic la moarte nişte făpturi ce-i erau atît de dragi.

„Casa" despre care le vorbise se dovedi a fi o grotă săpată în masivul central. Era luminată doar de nişte opaiţe cu seu; mirosul lor cu greu putea întrece duhoarea aspră lăsată de activităţile umane. Flăcăruile palide îngăduiau să se vadă că stîncile erau presărate cu vinişoare metalice, afumate dar distincte, iar Creohan fu mai sigur decît oricînd că acela nu putea fi decît un meteorit imens, care se prăbuşise acolo cîndva, în trecutul îndepărtat. Poate că tocmai izbitura lui de baros cosmic fusese cea care nimicise oraşul prin care trecuseră ei ceva mai devreme. Se întrebă dacă avea să se mai întoarcă vreodată la Casele Istoriei ca să poată efectua cercetări în această privinţă printre historicişti.

Mobilier nu exista, decît poliţe şi nişe scobite direct în rocă, dar lîngă intrarea grotei se aflau nişte grămezi mari de piei, iar un foc zdravăn fusese aprins ca să alunge răcoarea serii.

– Aşteptaţi aici, le ceru gazda. Mă duc să-mi anunţ fraţii.

O depuse pe Madal pe una din grămezile de piei şi pe chip i se citi o nesfîrşită surpriză – împărtăşită şi de ceilalţi – cînd descoperi că fata adormise cu capul lipit de pieptul lui. Lăsată din braţe, ea abia se mişcă, făcîndu-se ghem şi vîrîndu-şi obrazul în blănurile moi.

Păstorul îi anunţă că fraţii lui tocmai pregăteau turmele ce aveau să fie expediate la primele sclipiri ale zorilor. Preocupat de o problemă elementară a biologiei, Creohan îl întrebă dacă avea şi surori, dar cuvîntul părea să nu prezinte pentru el nici un înţeles.

– Încă un lucru, zise Chalyth înainte ca păstorul să plece. Ai un nume?

– Sigur! strigă omul. Sînteți străini aici, iar în lume eu nu-s cunoscut așa cum mă cunosc toți în valea asta. Hei! strigă în direcția unui grup de creaturi pentru carne, ce pășunau nu departe de intrarea în grotă. Cum mă cheamă?

Toate odată, animalele își dădură capetele pe spate și mugiră: „Arrheeharr!“

– Vedeți? întrebă omul. Cînd apare printre noi cineva care n-a primit încă nume, îl arătăm cărnii și primul nume pe care-l auzim rostit, altul decît cele purtate de noi înșine, ăla rămîne.

Apoi se lăsă pradă agitației și se îndepărtă într-o goană nebună.

Creohan se duse să-și întindă mîinile spre foc, ținîndu-și capul departe de fumul învălătucit.

– Ei bine? i se adresă lui Chalyth. Crezi că oamenii ăștia pot să ne îndrume pe vreo potecă spre alt oraș?

– Vorbea de orașe, la plural, răspunse Chalyth. Am însă impresia că întreg universul lor se mărginește la valea asta. Tot ce spunea amicul nostru despre faptul că nu merg să vadă ce se întîmplă cu carnea – întrucît au mult de lucru și-s oameni puțini – mă face să-l suspectez mai degrabă că suferă de aceeași boală ca Madal – teama de a trece dincolo de umbra casei.

– Nu vorbi atît de crud despre ea, o dojeni Creohan. Atunci cînd el a izbucnit în plîns și ea s-a cățărat să-l liniștească, n-ai simțit oare o duioșie aparte în felul cum își căuta un țel care să i se potrivească?

– Ba da, admise Chalyth. Iar din pricina asta cred că l-aș putea disprețui pe Vence la fel de mult ca ea.

– E o ironie a soartei faptul că aventura noastră îndreptată spre salvarea omenirii trebuie să înceapă în preajma unei suferințe atît de mari, mormăi Creohan. Gîndul că el, cu falca lui ruptă, o să crape de foame, gîndul ăsta începe să-mi bîntuie nopțile.

– Nu-i bine să ne facem griji inutile cu trecutul, zise Chalyth. Nu-l putem schimba. Doar viitorul putem spera să-l controlăm. Și, trecînd astăzi printre rămășițele acelui oraș abandonat, m-am

trezit întrebîndu-mă dacă merită să mai încerci. Planeta ne e plină de vestigii ale popoarelor dispărute.

– Cam aşa-i, încuviinţă Creohan. Unele au fost făcute zob, probabil, chiar pe locul unde stăm... stînca asta, dacă nu mă înşel, e un meteorit căzut din cer.

– Nu se poate! strigă Chalyth uluită şi se întoarse să privească movila aceea nedeslușită. Păi, dacă înaintaşii nu s-au putut salva de nenorocirea asta, ce şansă avem noi să salvăm Pămîntul de ciocnirea cu o stea?

– Nu-mi dau seama, oftă Creohan. Un lucru nu l-am ştiut aprecia pe de-a-ntregul înainte să fi pornit la drum, şi anume, cît de pustie poate fi lumea noastră modernă. Am aflat cîte ceva despre asta, ca şi despre multe altele, din discuţiile de acasă cu Molichant. El spunea că în unele vremuri am fost multe miliarde pe Pămînt. Poate că am fost reduşi la o mînă de oameni fiindcă ne-a sunat ceasul.

– Atît de devreme? exclamă Chalyth.

– Devreme? Spui că-i devreme? Doar se ştie, şi încă de milenii, că am învăţat cu două milioane de ani în urmă să mînuim uneltele şi să aprindem focul. E un interval cam scurt pentru o specie, dar în nici un caz nu-i cel mai scurt care se cunoaşte.

Se lăsă tăcerea. Într-un tîrziu, Chalyth rosti pe un ton mai optimist:

– Sîntem încă prea aproape de casă pentru a lua în seamă idei atît de sumbre. Hai să schimbăm subiectul! Spune-mi: cum de aceste creaturi pentru carne, atît de asemănătoare omului, au ajuns pur şi simplu hrană?

– Poate că nu exista altă cale. Cine ştie de cîtă vreme îşi păzesc fraţii ăştia turmele pe-aici? Şi oare nu-i posibil ca, peste generaţii, animalele să ajungă cu mult mai asemănătoare omului decît înainte?

– Dacă ajung să se schimbe în asemenea hal, atunci cine va şti să ne spună cînd au devenit mult prea asemănătoare omului încît să mai poată fi măcelărite pentru hrană? Vence zicea că femelele sînt destul de umane pentru ca...

Fata îşi reţinu cuvintele şi se cutremură. Dar Creohan oricum n-o mai asculta. Privea în sus, prin seara tot mai compactă.

– Ia uite, spuse el. Steaua groazei apare pe cer.

11

Chiuituri şi ţipete semănînd cu cele ale creaturilor pentru carne, dar mai puţin stridente, îi făcură să tresară. Madal se trezi şi se ridică în capul oaselor. Prin amurg îi zăriră venind pe Arrheeharr şi fraţii lui, cuprinşi de o bucurie care-i făcea să ţopăie pe dealuri. Erau opt la număr, îmbrăcaţi ca şi el în piei netăbăcite; unul ducea în spate carcasa unui animal de curînd ucis, iar pe urmele altuia se ţinea în fugă un copil de cîţiva ani. Se îngrămădiră pe lîngă Chalyth şi Creohan, punînd întrebări nerăbdătoare, cercetîndu-le uimiţi îmbrăcămintea şi bagajele şi pretinzînd să li se confirme ceea ce le povestise Arrheeharr.

– Da, repetă Creohan de nenumărate ori, pot să vă asigur că niciodată în întreaga mea viaţă n-am auzit în oraşul de unde vin o vorbă de nemulţumire despre felul cum vă faceţi voi treaba, şi-mi pare rău numai de faptul că nimeni n-a venit să vă spună asta mai devreme.

Vorbele lui le produseră o bucurie imensă şi oamenii se repeziră să pregătească petrecerea. Unul înteţi focul, altul începu să jupoaie animalul, al treilea făcu ordine în grămezile de blănuri. Privindu-i, Creohan avu răspunsul la nedumerirea lui de mai înainte; prin spărturile pieilor cu care se înveliseră se văzu clar că „fraţii" erau în realitate de ambele sexe – patru şi patru – împreună cu copilul, care era băiat. Poate că în viaţa lor, care le pretindea tuturor să muncească şi să se comporte la fel, distincţia între „el" şi „ea" se pierduse undeva pe traseu. În mod limpede, cu toţii erau la fel de musculoşi şi de robuşti ca Arrheeharr, indiferent de sex.

Înregistră şi alte lucruri care îi părură semnificative. Aveau îmbrăcăminte grosolană şi părul zburlit, dar nici unul dintre ei nu era murdar, iar după ce sfîrşi de tranşat carnea, operaţie însoţită de destulă mizerie, cel ce făcea pe măcelarul ocoli

movila meteoritului şi se întoarse şiroind de apă proaspătă, bine spălat de sînge. Trebuie că era un izvor sau un puţ, acolo în spate, deduse Creohan. Aveau doar unelte foarte simple, multe din ele – ca şi ale lui Vence – făcute din os, dar cînd cineva lăsă din mînă un cuţit, oferindu-i astfel prilejul să-l cerceteze, îi găsi mînerul decorat cu o gravură, executată cu măiestrie, care înfăţişa o creatură pentru carne. Într-adevăr: păstorii aceia, născuţi în chip incredibil din rude de acelaşi sînge şi complet izolaţi de lumea largă, reuşiseră totuşi să rămînă umani.

Minunîndu-se de acest fapt aproape neverosimil, privi în jur şi îşi dădu seama că, în vreme ce el îşi studia gazdele, era la rîndul său cercetat. Ceva mai la o parte stătea un bărbat nu mai înalt decît Chalyth, cu un aer energic şi concentrat, pe a cărui faţă smeadă Creohan citi semnele unei inteligenţe de excepţie. Gîndindu-se la cele întîmplate mai devreme, constată că era singurul dintre păstori care îşi înfrînase pornirea de a lua parte la agitaţia generală stîrnită de sosirea lor şi stătuse ceva mai retras, parcă meditativ, punînd cu ochii lui mari întrebări nerostite cărora Creohan se temea că nu le va putea afla răspunsul.

– Hoo! strigă Arrheeharr de undeva de lîngă foc, iar bărbatul acela smolit îşi întoarse încet capul. Hoo, adu din rezerva de băutură, ce mai aştepţi? Trebuie să ne respectăm musafirii!

Umbra unui zîmbet trecu peste buzele negriciosului, dar plecă spre adîncurile grotei fără să comenteze. În lipsa lui, atenţia lui Creohan se concentră asupra lui Madal, care fusese cuprinsă încă de la trezire de o subită simpatie pentru băieţel şi venea acum împreună cu el spre grupul ce muncea lîngă foc. Sperînd să nu manifeste cu toţii schimbătoarea susceptibilitate a lui Arrheeharr, Creohan o văzu pregătindu-şi un mic cuptor din pietre, unde carnea să fie mai degrabă coaptă decît pîrjolită în frigare, apoi fata trimise după nişte rădăcini zemoase şi frunze ce urmau să-i dea aromă. La rugămintea ei, Arrheeharr îi aduse raniţa, de unde ea scoase sare şi alte condimente, încît în scurtă vreme în grotă se răspîndi un miros puternic şi apetisant, lăsîndu-le pe gazde cu răsuflarea tăiată.

– Nu-i rău, se auzi o voce moale de lîngă Creohan. M-am cam temut să nu-i supere dacă le ia locul.

El privi într-o parte şi o descoperi pe Chalyth alături.

– La fel şi eu, zise el. Să sperăm totuşi că nu va avea cu aromele ei un asemenea succes, încît ăştia să nu ne mai lase să plecăm.

În momentul acela, Hoo se întoarse cu un butoiaş făcut dintr-o tulpină de cactus scobită, atît de greu încît abia îl putea căra. Conţinea un suc gros, uşor fermentat, pe care Arrheeharr îl turnă în castroane din acelaşi material şi îl dilua cu apă proaspătă înainte de a-l oferi ceremonios oaspeţilor. Creohan şi Chalyth sorbiră precaut, găsindu-l chiar plăcut la gust; înfierbîntată şi însetată de cît trebăluise pe lîngă foc, Madal şi-l înghiţi pe al ei cu lăcomie, aprobă din cap şi se duse să înhaţe un castron de suc cu care să stropească din cînd în cînd carnea.

Curînd mîncarea fu gata, iar ei se adunară în jurul focului să-şi înceapă ospăţul, „fraţii" trîntiţi într-o rînă, musafirii pe nişte pietre acoperite cu blănuri. Masa nu era chiar pe gustul acestora din urmă; dar erau atît de flămînzi şi Madal gătise carnea atît de apetisant, încît lăsară la o parte manierele alese, înfigîndu-şi dinţii în bucăţile ce li se puseseră dinainte şi cerînd apoi altele. Madal avu parte de priviri admirative pe măsură ce „fraţii" şi le gustau pe ale lor, iar Arrheeharr mărturisi că niciodată nu mai mîncase o carne aşa de bună. Lingîndu-şi degetele, Hoo o cercetă pe Madal cu interes, dar nu spuse nimic.

După ce mîncară cu toţii pe săturate, Arrheeharr se lăsă pe spate cu un rîgîit de mulţumire, puternic.

– Acum ne punem pe dansat! strigă el.

– E prea devreme pentru dans, se tîngui altcineva. Mai întîi să se aşeze mîncarea.

– Aşa să fie, acceptă Arrheeharr. Dar atunci măcar să cîntăm. Hoo, tu eşti ăla cu ţinere de minte – hai să audă oaspeţii noştri o baladă sau două.

– Dacă vrei tu, ridică din umeri bărbatul cel smolit şi imediat începu un cîntec lung, interpretat cu o răsunătoare voce baritonală.

Cuvintele se amestecau deseori cu ceea ce socotea Creohan că ar fi fost chemări ale creaturilor pentru carne, ale căror semnificaţii nu le putea cunoaşte, dar tema era în general clară: cu mult timp în urmă, o fiară turbată vîrîse spaima în turme, iar un păstor din vremea respectivă o străpunsese cu sabia. Madal se duse să-şi ia harfa şi improviză un vag contrapunct la melodia

pe care se desfăşura declamaţia, ceea ce iarăşi smulse ascultătorilor exclamaţii de uimire.

Cînd Hoo isprăvi, bătură din palme şi din picioare şi chiuiră aprobator; el unul, însă, rămase nemişcat pînă cînd se făcu linişte, apoi i se adresă lui Creohan.

– Aţi ascultat o baladă, cred că atîta ajunge. În lumea întreagă nu-i nimeni aşa de priceput la creşterea turmelor de carne cum sîntem noi, aici, în valea asta.

Mai înainte de a fi putut Creohan să răspundă, doi dintre fraţi se ridicară şi începură în jurul focului dansul tîrşîit la care îi îndemnase Arrheeharr ceva mai înainte, încît orice gînd despre cîntecul anterior fu dat uitării. Paşii erau ca umbletul greoi al creaturilor pentru carne, iar dansatorii se acompaniară mai întîi doar prin propriile lor ţipete, semănînd cu hohotele cărnii, ceea ce le făcu atente pe înseşi bestiile de la marginea cercului de lumină, de unde priveau în tăcere. Curînd, însă, cum băutura îi amorţise durerile din picioare, Madal începu să scoată din harfă o melodie săltată, stridentă, amestecată cu ritmul neregulat al dansului, iar în cîteva minute totul deveni o debandadă nebună care, exceptîndu-i pe Creohan şi pe Chalyth, părea să-i fi antrenat pe toţi.

...Sau aproape pe toţi.

Creohan auzi venind din umbră, de la spatele său, o voce iscusit timbrată, încît se putea distinge limpede în ciuda strigătelor dansatorilor şi a sunetelor scoase de harfă.

– Nu văd la tine bucuria ce trebuie să te cuprindă atunci cînd ţi-ai împlinit o sarcină grea, sau uşurarea simţită la gîndul că te poţi întoarce acasă.

Creohan se răsuci pe locul unde şedea şi-l descoperi pe Hoo uitîndu-se la el.

– Păi... ah...

Nu-şi găsea cuvintele. Provocarea omului cu ten smolit îl luase prin surprindere; fusese rostită într-un mod atît de grijuliu-ocolitor, că-i fu teamă s-o contrazică de-a dreptul, ca să nu descopere doar un şiretlic aparent. Se hotărî pentru o jumătate de adevăr:

– Păi, e cît se poate de clar că această călătorie a noastră nu s-a terminat, dar nu-i mai puţin adevărat că şi carnea voastră a

venit la timp şi în cantităţi suficiente, de cînd ţin minte eu şi probabil că şi cu multă vreme înainte de a mă naşte.

Gura negriciosului schiţă un zîmbet fugar.

– Eu nu te învinuiesc că ne minţi. Nu spun nici că l-ai îndrumat greşit pe Arrheeharr, cel puţin nu cu bună ştiinţă. Şi sigur că te mîngîie să afli că acolo, departe; sînt oameni care au avut parte de ce-am făcut noi. Tot ce ştiam era că, poate, am pus în mişcare un ritual fără înţeles, unic pe faţa unui glob răvăşit.

Creohan îl privi lung. Apoi aruncă o privire piezişă către Chalyth şi o descoperi absorbită de contemplarea dansatorilor; prin urmare, putea să discute nebăgat în seamă şi i se adresă lui Hoo aparte, cu o voce scăzută.

– Pentru cineva care şi-a legat viaţa de pereţii acestei văi, prietene, mă uimeşte cît eşti de bine informat despre lume.

– Poate că-s ultimul din familie cu meteahna asta, mormăi Hoo. Numai dacă băiatul care acum doarme în peşteră nu se va lua cumva după mine, întrucît mi-e fiu... Dar asta ţine de viitor. Uită-te la ce-i acum, ca să vezi drumul într-acolo.

Se dădu mai aproape, ca pentru a-i împărtăşi ceva tainic.

– Eu am în mine sămînţa nemulţumirii, care mă face să-mi fie tare teamă pentru familia asta a mea. M-ai auzit cîntînd povestea ticluită de tatăl tatălui tatălui tatălui meu. Ei bine, aşa o povară port eu. Ştiu şi altele, multe altele pe care rareori le cînt, căci vorbesc despre o vreme cînd bărbaţii şi femeile din oraşele slujite de noi veneau aici adesea, să ne laude şi să ne aducă veşti. Fraţii mei abia dacă mai pricep cîte ceva din cîntecele acelea, şi numai unde-i vorba de oameni ca noi, dar eu am scos din ele cîtă ştiinţă pot zice că am, bunăoară că lumea-i rotundă şi se roteşte în jurul soarelui, că are oceane şi oraşe pe care nu le-am văzut niciodată. Şi-atunci simt...

Faţa i se încruntă, iar mîinile încercară să apuce ceva în aer.

– Simt că ne urmăreşte un soi de blestem! De ce stăm noi aici, fericiţi, îngrijindu-ne turmele, fără să trecem niciodată de marginea văii? Alţii au cercetat pămîntul, au plutit pe mare, au urcat munţii, şi sufletul acelora îl am eu, pe-aici pe undeva!

Se lovi în piept cu pumnul strîns.

– Trebuie să fie ceva necurat la mijloc dacă nu ne mai vizitează oamenii, cînd altădată veneau aici mulţime, an de an! De fapt, cred că ne risipim vieţile degeaba, îndeplinind treburi

fără rost pentru nişte necunoscuţi de departe, care nu ne-au arătat nicicînd vreun semn de mulţumire. Spune-mi cinstit, străine Creohan: înainte de a-l fi întîlnit pe Arrheeharr, ţi-a trecut măcar prin minte că existăm?

Stînjenit, Creohan mărturisi că nu.

– Prin urmare, care-i ţinta călătoriei voastre? întrebă Hoo. Să-i lăsăm pe Arrheeharr şi pe ceilalţi să se amăgească singuri – asta-i o lovitură nevătămătoare pentru spinarea lor. Dar eu sînt făcut din altă stofă. Vreau fapte.

Creohan înghiţi un nod.

– O stea se apropie de Pămînt, spuse el în cele din urmă. O vezi acolo, deasupra capului, foarte albastră. Soarele o va atrage, iar căldura ei, în trecere, ne va pîrjoli planeta cum pîrjoleşte focul o bucată de carne jupuită de pielea cu păr. Iar noi tragem nădejde că... Nu, habar n-am ce sperăm să facem!

– Pricep, zise Hoo. Păi, lasă-mă să-ţi spun ceva! Dacă piere lumea care şi-a bătut joc în aşa hal de mine şi de familia mea, n-o să m-apuc eu s-o jelesc! Iar de-aş putea să trag în jos steaua de care vorbeşti, să pîrjolească Pămîntul chiar mîine, aş face-o bucuros. Şi ce-aş mai rîde!

Scuipă ostentativ în foc, apoi se ridică şi dispăru, lăsîndu-l pe Creohan să-şi rumege de unul singur gîndurile mohorîte.

– Oh! Creohan, priveşte! vorbi Chalyth cu voce slabă.

Părea să nu fi auzit nimic din cuvintele ce trecuseră atît de aproape de ea. Întinse o mînă tremurătoare şi Creohan văzu că, la marginea cercului luminos aruncat de foc, creaturile pentru carne imitau scălîmbăielile dansatorilor şi chiar intraseră cu tîrşîitul lor într-un ritm impus de melodia lui Madal.

Surprins, Creohan scăpă o exclamaţie, iar Chalyth zise furioasă:

– Mă simt ca şi cum mi-aş fi mîncat fratele!

Palidă la faţă, sări în picioare şi, cu paşi şovăitori, se afundă în beznă. Aproape imediat, Creohan auzi opintelile stomacului ei revoltat, care expulza carnea înghiţită.

12

Într-un tîrziu, dansatorii obosiră; părăsiră pe rînd locul petrecerii şi intrară în grotă. Doar Madal rămase unde fusese, iar sunetele întărîtate ale harfei sale se transformară într-o melodie lentă, plină de o delicată nostalgie, care-l făcu pe Creohan să mediteze la neîndurătoarea trecere a timpului. Se ridică şi el, îndreptîndu-se spre peşteră. Ajuns lîngă Chalyth, care se întinsese pe o grămadă de blănuri şi suspina înăbuşit, se răsturnă alături, iar somnul îi cuprinse repede pe amîndoi. În zori, fură treziţi de agitaţia celorlalţi, gata să-şi înceapă treburile. Cu toţii păreau obosiţi, dar aveau în purtări o anume veselie reţinută ce-i făcea să chicotească din cînd în cînd, ca şi cum vestea că munca lor servea cu adevărat altora le-ar fi împrospătat inimile. Clipind des la lumina de afară, Creohan ieşi din grotă şi-l găsi pe Hoo cu privirea aţintită asupra lui, de nepătruns; nu putu înfrunta ochii aceia negri şi calmi.

Copilul cel mic, fiul lui Hoo, îi conduse pe el şi pe Chalyth roată în jurul stîncii, să le arate de unde ţîşnea izvorul limpede din care îşi luau ei apă. Bazinul colector era împărţit printr-un dig, pus să despartă locul de spălat de locul cu apă de băut. Cu un oftat de adîncă plăcere, Chalyth se dezbrăcă de haine şi intră în apă, dar aceasta era rece ca gheaţa, încît Creohan se mulţumi să-şi clătească faţa, mîinile şi tălpile.

Revenind la grotă, o întîlniră pe Madal care şchiopăta, avînd pe picioarele ei sensibilizate cataplasme liniştitoare din frunze zdrobite şi grăsime, aplicate de unul dintre păstori. Cu o mînă ţinea ceva ascuns la sîn. Nu departe, Arrheeharr azvîrlea oasele rămase de la ospăţul din seara trecută într-un puţ nu prea adînc,

iar cînd îl observă pe Creohan, veni să-l cuprindă de umeri cu brațul lui musculos.

– Nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată mai fericiți! declară el. Ne simțim minunat cu voi. Trebuie să mai rămîneți, ca să puteți povesti totul despre noi în oraș , cînd vă întoarceți acolo.

– Ah, nu putem rămîne, spuse Creohan cu o voce răgușită și, cum chipul lui Arrheeharr se înnegură, se grăbi să adauge: Nu, mi-e teamă că trebuie să căutăm un alt oraș, dincolo de locul ăsta. Dar ați fost atît de mărinimoși și ne-am simțit atît de bine primiți, încît, dacă vom putea reveni pe același drum, o vom face negreșit.

Ocupîndu-se de tăciunii focului, pe care-i învelea în cenușă ca să-și mențină puterea cîtă vreme nu-i supraveghea nimeni peste zi, Hoo prinse din zbor vorbele și-i aruncă iarăși o privire lui Creohan. Era cu neputință să ghicești în ce ape se scălda în dimineața aceea, dar Creohan, amintindu-și de nemulțumirile mînioase exprimate cu o seară în urmă, nu prea avea de gînd să mai schimbe multe vorbe cu el.

– Cînd plecați? întrebă Arrheeharr.

– Cred că în dimineața asta.

– Nu, nu puteți! N-ați văzut ce picioare bășicate și pline de răni are prietena voastră? Ce chin pentru ea, dacă o siliți să umble mai mult decît de-aici pînă la vatră!

Asta așa era; oricum, situația rămînea neliniștitoare pentru Creohan și Chalyth, încercați mereu de sentimentul unei urgențe iraționale, ca și cum fiecare clipă ar fi contat, indiferent cît de departe era steaua aceea plină de amenințări.

Apoi vorbi Madal.

– Nu-i nevoie să întîrziați din pricina mea, Creohan. Mai departe nu merg.

– Ce? izbucniră toți într-un singur glas.

– M-am hotărît. Dintre toți oamenii cunoscuți de mine vreodată, ăștia sînt singurii care trăiesc pentru alții, nu pentru ei înșiși, iar astă-noapte, stînd trează pe întuneric ore în șir, am simțit în mine un îndemn foarte clar. Am înțeles de ce eram așa de pornită pe Vence. Încercam să trăiesc pentru el, și tot ce-am reușit să-i dau a fost doar ce și-a putut lua el din... din...

Nu-şi găsea cuvintele şi îşi scutură capul blond, cu ochii în pămînt.

– Uitaţi-vă! reluă ea după o pauză, scoţînd la vedere ce ţinea în sîn.

Creohan văzu una din florile galbene crescute în peretele casei ei, cu petalele ofilite, dar avîndu-şi în mijloc capsula cu seminţe, maturizată şi grea.

– Sînt cinci seminţe aici, zise Madal. Presupun că din fiecare va creşte o altă casă ca a mea, aşa că le voi sădi aici, pe lîngă piatra căzută din cer. Nu le pot pretinde oamenilor ăstora să mă primească fără să le aduc un dar de mulţumire că mă acceptă. Şi, cum bine mi-ai spus tu cîndva, n-am avut niciodată ceva mai de preţ decît casa. Nici măcar pe Vence. Ah – nici chiar pe dragul de Vence!

Glasul i se frînse, iar Arrheeharr, cu toate că părea să fi priceput puţine lucruri din cele spuse de ea, se grăbi s-o liniştească.

– Dar dacă noi... Bine, fie! cedă Creohan. Chalyth şi cu mine putem merge singuri mai departe.

– Nu.

Vorbise Hoo, lăsînd din mînă lopăţica folosită la învelirea focului şi venind spre ei.

– De aici încolo merg eu cu voi.

– Cuum? întrebă Arrheeharr zăpăcit.

– De ce nu? Nu-i corect ca, dintre toate oraşele cărora le trimitem carne, numai unul să se gîndească la noi. O să aveţi aici alte două braţe, cu multe deprinderi noi. De mine vă puteţi lipsi pînă merg să-i întreb pe oamenii de la oraş de ce nu ne-au trimis niciodată vreun semn.

– Păi, cine o să mai facă balada cea nouă despre marea petrecere de azi-noapte? zise Arrheeharr cu jale în glas. Şi cine are să-l înveţe pe băiat să le cînte pe cele vechi?

– A trecut vremea cîntecelor vechi, spuse Hoo. Nu-i aşa, Creohan?

Nespus de bucuros că Hoo nu-i lipsise pe „fraţii“ săi de fericirea lor simplă spunîndu-le adevărul despre misiunea sa, Creohan îşi exprimă părerea că ideea era excelentă. Se întrebă totuşi dacă personalitatea ieşită din comun a lui Hoo îi dădea dreptul să-i lipsească de vechile obiceiuri ce-i ţinuseră pe

înaintaşii săi închişi de atîtea generaţii în valea aceea în formă de castron; cît despre Chalyth, tot atît de proaspătă şi frumoasă după baia de la izvor ca o floare abia deschisă, ea nu ridică nici o obiecţie.

– Atunci o să pornim astăzi, împreună cu carnea, zise Hoo hotărît, dar Arrheeharr dădu drumul unui potop de proteste.

– Cum să ne îngăduim să pierdem trei fugari antrenaţi? Avem doar zece cu totul, şi ne trebuie luni întregi pînă să punem alţii în loc!

– Vă umblă cumva mintea să risipiţi talentele lui Madal punînd-o să păstorească turmele? ripostă Hoo. Cînd aţi gustat minunile gătite de ea aseară şi cînd abia aţi auzit-o vorbind despre casele care cresc singure pentru noi, aşa cum spun vechile cîntece că se întîmplă în oraşele de departe? Da, vă puteţi lipsi cu uşurinţă de trei fugari; înseamnă că vă rămîne cîte unul pentru fiecare, iar băiatul n-o să poată călări singur pînă apucaţi voi să dresaţi altul, nu-i aşa?

Sătul de alte discuţii, îşi dădu capul pe spate şi scoase de trei ori un strigăt răsunător. Îndată, trei dintre creaturile pentru carne ieşite la păşune încetară să se mai hrănească şi veniră spre peşteră.

– Aşa! spuse Hoo. Acum, pînă se pregăteşte carnea de azi pentru expediţie, pe voi doi, străinii, o să vă învăţ să călăriţi.

– Prea repede, consideră Arrheeharr. Mult prea repede! Lucrurile, dacă nu pot rămîne cum sînt, trebuie să se schimbe cu încetul, aşa cred eu.

– Atunci du-te şi adu-i pe ceilalţi, şi spune-le despre ce-i vorba, zise Hoo cu un dispreţ abia ascuns.

Arrheeharr, care văzu în asta o idee minunată, plecă în fugă, răcnind.

– Nu vă fie teamă, pufni Hoo. Dintre toţi opt, cîţi sîntem, doar eu ştiu să mă joc cu vorbele. Într-o jumătate de oră au să fie de acord cu planul meu, şi-mi vine să cred că şi voi aţi parcurge partea ce urmează din călătorie mai degrabă călare decît pe jos.

– Păi... păi, bineînţeles, zise Chalyth. Dar cum de poţi să-ţi părăseşti cu atîta uşurinţă căminul şi familia? Şi, mai ales, cum poţi să-ţi laşi copilul?

Brusc, chipul lui Hoo se întristă.

– Mai bine să plec decît să rămîn, vorbi el. N-am spus încă nimănui, fiindcă nu m-ar fi înțeles nimeni, dar... Hm, din cîntecele de odinioară știu că nu-i bine să te tot prăsești la nesfîrșit într-un grup mic cum e al nostru. Adevărat, băiatul ăsta-i fiul meu. Dar nu-i ca mine. Știm cum se prăsesc animalele; de fapt, nu mai cunoaștem nimic afară de asta. Cînd văd că băiatul nu-i în stare să rețină cîntecele pe care eu le-am învățat cînd abia de puteam vorbi, să nu iau asta drept o năpastă căzută pe tot neamul meu? Pentru ei e mai bine să mă blesteme că plec, decît otrava nevăzută care ne macină ereditatea.

– Socotești că-i...

Creohan nu putu duce întrebarea pînă la capăt.

– Un netot, spuse Hoo scurt. Nici măcar la fel de deștept ca Arrheeharr.

O mare tristețe îl cuprinse și rămaseră cu toții tăcuți.

Așa cum prevestise, Hoo obținu îngăduința tuturor „fraților“ săi după numai cîteva minute de discuție aprinsă cu ei, chiar dacă după aceea Creohan nu-și putu explica prea bine ce anume îi convinsese; își spuse că-i tenta probabil perspectiva altor vizitatori și a altor prilejuri de petrecere cum fusese cel din noaptea trecută. Oricare le-ar fi fost temeiurile hotărîrii, ei fură destul de încîntați să-și rupă din timpul rezervat obișnuitelor lor îndatoriri pastorale ca să-i învețe pe novici arta de a călări pe blîndele și uimitor de docilele creaturi pentru carne.

Prin urmare, la sfîrșitul zilei, trei dintre ei urcară în șa și-și zoriră fugarii să ajungă la turmele alese pentru expedierile pregătite pentru ziua aceea.

– Spre care oraș pornim? întrebă Creohan, iar Hoo ridică din umeri.

– Putem s-o luăm pe orice drum, afară de cel pe care ați venit voi încoace. N-avem cum merge altfel decît pe ghicite.

Se întoarseră să facă semne de bun rămas păstorilor, între care Madal părea tare mică și fragilă în comparație cu necioplitii ei noi „frați“.

– Sper să fi făcut o alegere înțeleaptă, spuse Chalyth cu sinceritate.

– Tot atît de înțeleaptă ca a noastră, adăugă Creohan cu deliberată ironie și își îmboldi fugarul pe urmele lui Hoo.

13

Această etapă a călătoriei lor îi conducea printr-un ținut diferit de cel străbătut înainte, mai pustiu decît cîmpia cu ierburi galbene sau ținutul orașului dispărut, presărat cu ciuperci globulare. Aici, arbuști scunzi cu frunze roșii, purpurii, ori de un verde marin profund se agățau de coastele dealurilor între care se profila o vale îngustă, desfășurată lin. Cea mai mare parte a terenului era însă pietroasă, sau în cel mai bun caz acoperită cu mușchi bătătoriți. În ciuda zgîlțîielilor produse de salturile animalului și în ciuda duhorii cumplite care emana din blană, lui Creohan începu să-i placă mersul călare, cu excepția unui singur lucru: carnea părea atît de încîntată că-și urma drumul spre moarte, încît rîsetele dementiale te împiedicau să vorbești, iar uneori pînă și să-ți menții șirul gîndurilor.

După un timp, însă, mai ales după căderea nopții, trebuiră să ignore chiar și neplăcerea asta, încercînd să doarmă, căci în marșul lor ultim turmele nu se opreau niciodată, fie că era noapte, fie că era zi.

Din cînd în cînd, Hoo își aducea fugarul lîngă tovarășii săi, dîndu-le din licoarea de cactus și din hălcile de carne rece luate cu sine, iar atunci puteau schimba cîteva propoziții scurte. Creohan era de-a dreptul surprins de foamea pe care o simțea fără să fi făcut vreun efort și mînca neascunzîndu-și pofta, dar în Chalyth trebui să se dea o luptă serioasă între foame și prejudecăți, înainte de a se lăsa convinsă să accepte ceva din mîncare.

– Socotești că fapturile astea-s ca oamenii? întrebă Hoo cînd, pentru a doua oară, ea îi refuză oferta. Atunci, te înșeli. Ține

minte că mi-am trăit toată viaţa printre ele, le-am păzit să ajungă din pui animale mari. Niciodată nu le-am văzut făcînd ce face omul – fără model şi din propria lor voinţă. Nu vorbesc între ele şi n-au creat niciodată nimic. Ele nu pot decît să maimuţărească faptele unui om. Şi-mi închipui că, dacă ar fi trebuit să imite orice altă fiinţă, ar fi imitat-o cu tot atîta voioşie.

Oarecum mai liniştită, a treia oară Chalyth putu să mănînce.

Aerul se încălzi pe măsură ce coborau. Aparent nestingheriţi de poveri, fugarii lor ţineau pasul cu conducătorii turmei, avansînd neobosiţi. În cele din urmă, ajunseră la un rîu ce curgea prin partea cea mai de jos a văii, iar Hoo privi spre cerul care se întuneca din nou.

– Carnea trebuie să ajungă noaptea în oraş, zise el. Nu ne mai rămîn decît vreo cîteva ore de călătorie.

Împroşcînd stropi şi sărind printre bălţile de pe marginea leneşului curs de apă, carnea îi zgîlţîi pînă cînd braţele şi picioarele li se umplură de rosături şi vînătăi; prin muşchi îi apucară cîrceii din pricina efortului pe care trebuiau să-l depună ca să rămînă călare. Cu îndîrjire, se străduiră să-şi alunge din minte durerea, văzînd că Hoo nu se plîngea, iar mai spre mijlocul nopţii constatară cu uşurare că hohotele conducătorilor de turmă scădeau în intensitate.

– Trebuie c-au ajuns aproape de destinaţie, vorbi Creohan, dirijîndu-şi fugarul spre tovarăşii săi, aşa cum fusese sfătuit. Da, priviţi!

Îşi întinse braţul şi arătă spre locul unde o mulţime de lumini făceau cercuri pe cer.

– Acolo unde se adună luminile, în mod precis vom găsi un oraş.

Dar Hoo era atent la altceva.

– Asta nu-mi place deloc, mormăi el. Nu vi se pare că animalele-s nervoase? Le sperie ceva.

Inspiră adînc, îşi clătină capul ca şi cum n-ar fi fost în stare să-şi explice informaţia purtată de aer pînă la nările lui şi-şi îmboldi fugarul într-un trap greoi, pe care ceilalţi nu-l puteau ţine decît cu dificultate.

Curînd, însă, nu mai rămase nici o îndoială privitoare la ceea ce-l deranjase. Detectară duhoarea unei imense putrefacţii, pe care briza nopţii senine o aducea o dată cu prevestirea unei atotcuprinzătoare descompuneri.

– Nu auziţi ceva? întrebă Hoo. Departe, un rîs ca al cărnii, dar vlăguit şi disperat!

Ieşiră pe un platou stîncos ce domina peisajul, de unde sperau ca, înainte de a intra în oraş, să poată vedea ce nu era în ordine, dar luminile rotitoare zburau pe sub ei, ca şi deasupra, orbindu-i pe cînd încercau să privească în jos. Se siliră să nu-şi piardă cumpătul în vreme ce fugarii lor coborau o potecă şerpuită, strîmtă, permiţîndu-le să treacă doar cîte unul o dată, iar duhoarea se întărea cu fiecare metru parcurs.

– Ce-s lucrurile strălucitoare care fîlfîie pe-acolo? întrebă Hoo, iar Creohan fluieră după una, chemînd-o să i-o arate, într-un loc unde creaturile din aer aproape că dădeau tîrcoale capetelor lor.

Mai trecu un moment şi putură vedea.

În faţă, drumul arăta ca o gropniţă. La marginea dinspre ei a oraşului rătăceau dezorientate hoarde de carne, părînd într-atît de slăbite încît stăteau gata-gata să se prăbuşească. Ele blocau calea nou-veniţilor şi nici măcar îndemnurile mînioase ale lui Hoo nu le-ar fi putut croi drum prin îmbulzeala aceea.

– De ce s-au oprit? strigă Chalyth. Carnea, după cîte ştiu, mergea într-un loc anume, unde murea de bunăvoie!

– Aşa trebuia să fie, bombăni Hoo. E clar, în locul hotărît pentru oraşul ăsta nu se poate ajunge. Descălecaţi!

Îşi asumase în chip firesc comanda şi ceilalţi se supuseră cu recunoştinţă, dezmorţindu-şi membrele înţepenite. Dar el nu înţelegea să se odihnească. Porni înainte cu paşi mari, iar ei îl urmară vrînd-nevrînd, pînă ajunseră printre cadavre.

Carnea moartă zăcea peste tot în jurul lor, pe pămînt, între crengile caselor periferice, dezlănţuite şi crescute într-o învălmăşeală incredibilă, pretutindeni. Iar moartea aceea nu venise cu blîndeţe peste creaturi; departe de cactuşii care

alcătuiseră hrana lor de o viață, pieriseră pur şi simplu de foame. Hoiturile cele mai apropiate erau recente – unele corpuri, ajunse într-o situație disperată, încă mai mişcau, zvîrcolindu-se – dar pe cele de mai încolo le împînziseră viermii putrefacției, iar în inima oraşului, unde călătorii pătrunseră cu greutate, nu erau decît schelete descărnate, albe.

– Prin urmare, iată de ce unul dintre oraşe, cel puțin, nu ne-a trimis mulțumiri pentru munca noastră! spuse Hoo şi glasul îl arăta teribil de supărat.

Pe cînd Chalyth şi Creohan erau buimăciți de oroare, el îşi dădu frîu liber simțămintelor sale de om înşelat şi, năvălind printre schelete, le sfărîmă cu piciorul, împrăştiind lovituri după lovituri.

Pe neaşteptate, furia îi pieri şi se întoarse calm în locul unde aşteptau ceilalți doi, purtînd cu sine un obiect rotund şi alb pe care luminile zburătoare aruncau reflexe fantastice. După pieirea oraşului, nu mai rămăsese nici o ordine sau grupare de culori pe cer, ci doar vîrtejul nebunesc al unui curcubeu dement.

– Ăsta... vorbi Chalyth şi imediat i se puse un nod în gît. Ăsta-i un craniu.

– Adevărat, încuviință Hoo, iar Creohan se holbă la obiectul acela.

– N-am ştiut că ați trimis aici carne atît de tînără şi de mică, începu el.

Hoo i-o tăie scurt:

– Nici n-am trimis.

Îşi aşeză țeasta rînjită pe umăr, încît pentru o clipă crezură că vedeau însăşi Moartea uitîndu-se la ei; apoi Creohan înțelese.

– E o țeastă de om, zise el cu o voce pierită. Deci oamenii din oraşul ăsta sînt morți ...

Panorama dezolantă din jur îi umplu mintea cu închipuiri oribile. Poate că, la urma urmei, călătoria lor se dovedea inutilă; poate că ar fi găsit aceeaşi situație indiferent ce potecă ar fi urmat din valea cărnii, iar oraşul lor va fi fost ultimul locuit din întreaga lume.

Chalyth scoase un strigăt înăbuşit şi îşi ascunse faţa la pieptul lui.

Apoi auziră un zgomot. Încă unul. Zgomote de mişcare, făcute cu un scop anume, altele decît tîrşîitul anevoios al cărnii. Hoo înhăţă craniul şi-l roti ca pe o măciucă, privind în jur prudent. Umbre negre se adunau printre grămezile de schelete şi, deodată, se ivi un om, purtîndu-se cu atîta îndrăzneală, încît şi fără sunetele neîntrerupte ce veneau acum din toate părţile puteai ghici că nu era singur.

Era scund de statură, ajungea abia pînă la cotul lui Chalyth. Corpul de un brun lucios şi-l proteja printr-un pieptar şi jambiere rezistente, din piele, iar pe cap purta un coif rotund şi alb, confecţionat din ţeasta unei creaturi pentru carne. În mîini ţinea fără efort o secure lată, căreia luminile reflectate făceau să-i scînteieze lama ascuţită.

Îi cercetă o vreme fără o vorbă. Părînd mulţumit de rezultatul investigaţiilor sale, făcu un semn cu mîna şi alţii, vreo doisprezece, echipaţi la fel, ţîşniră la vedere. Străduindu-se să-şi stăpînească vocea, Creohan întrebă:

– Cine sînteţi? Şi ce vreţi?

– Pen' moment bateţi gura voi, răspunse omuleţul.

Un rînjet sumbru îi însoţea cuvintele. Vorbea cu un accent pe care Creohan nu-l mai auzise niciodată – cu toate că oraşul lui, contaminat de limbile moarte introduse de historicişti, era plin de accente stranii. Omul vorbea însă cursiv, aşa că aceea era, probabil, limba în care se născuse.

– Pasă cu noi, adăugă el, iar Hoo îi aruncă o privire de parcă nu lipsea mult să se repeadă de unul singur la el şi la toţi tovarăşii lui.

– Mai bine să nu ne împotrivim, îl sfătui Creohan. Poate că ei sînt supravieţuitorii prăpădului care a distrus restul populaţiei din oraş, şi poate că aşa o să aflăm...

– *Noi*, uf, ăia care prăpădit populaţie! declară omuleţul cu mîndrie. Asta-i bine că voi nu-mpotriviţi! Mişcă, mişcă!

Se supuseră fără nici un chef.

În urma lor, rîsul dement al cărnii se auzea tot mai slab. Duhoarea hoiturilor putrezite nu mai răzbea în partea aceea, încît putură respira mai uşor. Dar Creohan privi cu o strîngere de inimă sălbăticia caselor printre care treceau, descifrînd sub răzvrătirea vegetaţiei splendoarea ce trebuie să fi domnit cîndva acolo. Oraşul părea să fi fost de două ori mai mare decît al său, aşa cum putuse ghici deja, judecînd după dimensiunile turmelor de carne ce-i erau trimise. Acum, însă, totul era dezolant.

Hoo îşi ţinea gîndurile zăvorîte în sine, dar tristeţea întipărită pe faţa cu ochi mari ai lui Chalyth arăta limpede că pieirea acelui oraş frumos o descumpănise şi pe ea.

Ajunseră la nişte drumuri ceva mai libere, de-a lungul cărora răpitorii îi escortară într-o alergătură ce le puse la încercare muşchii slăbiţi. Încercările lor de a încetini ritmul înaintării fură răsplătite prin lovituri aplicate de omuleţii bruni cu cozile securilor, prin insulte şi batjocuri referitoare la înălţimea călătorilor. Creohan începu să întrevadă o anumită intenţie în comportarea răpitorilor lor.

Ajunseră la o şosea, în parte distrusă şi năpădită de licheni, dar care fusese cîndva un splendid drum principal de-a lungul rîului. Rîul era încă acolo şi, în chip logic, nu putea fi altul decît cel traversat de turma cărnii în ultima etapă a călătoriei lor. Pe mal, grupul se opri, iar Creohan, privind în jos, descoperi o întreagă flotă de bărci legate de un cablu întins peste apă dintr-o parte în cealaltă, cu provele în întîmpinarea curentului leneş. Nişte oameni – toţi mici de statură, toţi cu pielea brună, toţi echipaţi cu pieptare de piele – stăteau de veghe în ele.

– Gios! porunci conducătorul grupului, arătîndu-le un şir de trepte alunecoase, pline de muşchi, ce conduceau spre marginea desfundată a rîului.

Cum ei ezitară, chipul i se contractă într-un rînjet, iar cu latul securii o lovi pe Chalyth peste fese încît ea ţipă, ţîşni înainte, îşi pierdu echilibrul şi căzu în nămolul stătut.

Creohan îi aruncă o privire lui Hoo şi înţelese că amîndoi luaseră aceeaşi hotărîre în acelaşi moment. N-aveau nici un chef să le încurce lor călătoria nişte războinici mititei şi obraznici, cu pielea brună. Uitînd de orice, se întoarseră spre răpitorii cei mai

apropiaţi, Hoo punînd ochii pe conducător, iar Creohan pe un altul, îi înhăţară de braţe şi-i azvîrliră în apă. Două împroşcături ţîşniră simultan. Paznicii bărcilor săriră brusc în picioare, cu strigăte de alarmă.

Cît de uşori şi fragili erau piticii! gîndi Creohan. Nu însă şi securile lor... Una îi şuieră pe deasupra capului pe cînd el se ferea într-o parte. Greutatea lamei făcu arma să se rotească spre pămînt, după care mînuitorul ei urma s-o înalţe iarăşi. Creohan îşi folosi şansa, trimiţînd altă victimă după prima. Şi încă una, şi încă una, pe cînd Hoo făcea la fel.

– Jigodiile astea zic că au distrus oraşul? exclamă Hoo dispreţuitor. De slăbănogi ce-s, abia îşi trag umbrele după ei! Să-l văd pe unul că se luptă cu o carne nărăvaşă, cum trebuie să fac eu.

Curăţată de inamici, şoseaua era de-acum a lor. Zgomotele din apă arătau că omuleţii căutau scăpare, înot, la adăpostul bărcilor. Creohan apucă pe o secure pierdută de unul dintre ei în zborul nedorit, dar cît se poate de real, prin care ieşise din scenă, apoi coborî treptele să se îngrijească de Chalyth.

Ajungînd lîngă ea, scoase o exclamaţie îngrijorată. Fata intrase pînă la genunchi în mlaştina moale a malului, iar sforţările zadarnice o făceau să se adîncească din ce în ce mai mult. Un inel de metal ruginit ieşea din fundaţia şoselei, nu departe, aşa că bărbatul îl apucă pe cînd îşi întindea mîna spre Chalyth. N-avea nici un rost – distanţa era prea mare.

– Lasă-mă pe mine! spuse Hoo, iar Creohan îi făcu loc, întrucît braţele celuilalt erau mai lungi decît ale sale.

Chalyth încerca zadarnic să vină mai aproape. Mîlul lacom îi ajunsese acum la nivelul coapselor, iar faţa i se albise de spaimă.

– Hai! strigă Hoo, înlănţuindu-i degetele cu ale sale.

Trase, smuci, şi un oarecare progres se văzu imediat, dar nu destul de rapid. Pe rîu începuse foiala, se auzeau ţipete şi zgomote de metal lovit, iar ei nu îşi puteau permite să întîrzie pînă cînd războinicii bruni şi-ar fi revenit din prima surpriză. Creohan căută un sprijin pentru picioare, loc de unde să-l poată ajuta pe Hoo; dar, oriunde călca, începea să se afunde şi el.

Pe neaşteptate, Hoo scăpă degetele lui Chalyth, alunecoase din cauza mîlului, iar picioarele îi alunecară într-o parte. Păreau să aibă acum nevoie de ajutor amîndoi odată, dar din fericire el se redresă, avînd grijă să nu-şi piardă din nou echilibrul pe cînd se căţăra. Creohan îi luă locul la inel, se întinse spre Chalyth – şi, ridicîndu-şi privirile, văzu că una din bărci se îndrepta spre mal. Doi oameni bruni o trăgeau în lungul funiei ce traversa rîul; alţi doi se aţineau pe banchete cu securile ridicate; unul stătea la cîrmă, scoţînd strigăte de neînţeles.

Împăcat cu soarta, Creohan se întrebă dacă nu cumva aşa arăta moartea.

14

După cîteva clipe, fu uimit să constate că vorbele pe care mintea lui le respinsese erau doar deformate de precipitarea rostirii şi de accentul neobişnuit al omului cu pielea brună. A doua oară le înţelese foarte bine: îi erau adresate chiar lui şi n-aveau nimic de-a face cu vreo ameninţare de moarte.

– Nu stai colo ca un carne proastă, hei! Prinzi funie şi bagă-l la inel!

Funia? Care funie? Pe cînd Creohan era încă derutat, Hoo acţionă, prinzînd din zbor o coardă pe care i-o azvîrli unul din oamenii aflaţi în barcă şi o trecu prin inel, după care aruncă un laţ în jurul umerilor lui Chalyth. Efortul său reunit cu al lui Creohan sfîrşiră prin a o face să alunece peste mlaştină pînă la baza treptelor, cu un ţipăt de uşurare.

Dar acela nu era singurul truc cu frînghii ştiut de oamenii bruni. Pe cînd răsuflau uşuraţi că scăpaseră de pericol, o altă coardă şuieră prin aer, căzu peste ei, fu trasă scurt, exact la momentul potrivit, iar ei se treziră legaţi fedeleş.

– Hai ici! zise bărbatul de la cîrma bărcii şi funia fu smucită fără menajamente.

Pe mîlul alunecos puteau fi tîrîţi cu uşurinţă dacă n-ar fi vrut să meargă de bunăvoie, iar odată ajunşi în apă, fură traşi mai departe.

– În regulă, mormăi Creohan şi îşi continuară penibilul drum pînă la barcă.

Echipajul bombăni nemulţumit cînd se rostogoliră plini de mîl pe fundul bărcii, dar murmurele fură potolite îndată de omul de la cîrmă. Creohan îl cercetă pe acesta, plin de curiozitate. Spre

deosebire de supuşii săi, purta o robă care-i acoperea corpul de la umeri pînă în călcîie. Avea pe cap o tichie împletită, ornată cu bănuţi sclipitori, iar de-o parte şi de alta un mic arsenal care-l făcu pe Creohan să se felicite că acceptaseră să urce la bord fără să opună rezistenţă, pentru că acesta includea nu numai o secure de luptă de felul celei purtate de omul de pe mal, ci încă două topoare de aruncat, săbii, cuţite şi un mănunchi de suliţe respectabile. Cei patru oameni din echipaj erau înzestraţi aproape la fel, chiar dacă nu cu aceeaşi dărnicie; lîngă fiecare banchetă a bărcii se afla un veritabil arsenal.

– Voi făcut la mine pierde treişpe oamini, zise omul de la cîrmă înainte de a fi apucat Creohan să scoată o vorbă. Hoo îi răspunse neîncrezător:

– Doar i-am aruncat în rîu. N-are ce să le strice un pic de udeală.

– Ei nu buni la mine de-acu, zise omul de la cîrmă. Fost bătuţi de un sfert numărul lor. Vezi colo!

Făcu un semn cu mîna şi ei se întoarseră să privească o căpăţînă plutind pe lîngă barca de alături. Un paznic de pe barcă îşi tot ridica securea, o lăsa să cadă, şi capul pornea la vale, luat de curent. Trupul, împroşcînd un sînge ce părea negru în lumina de deasupra, se scufunda chiar în locul acela.

Chalyth apucă mîna lui Creohan, abia putînd să-şi ascundă oroarea faţă de acea nepăsătoare risipă de viaţă. Aparent satisfăcut că făcuse impresia dorită asupra prizonierilor săi, omul de la cîrmă lătră o altă poruncă, iar cei însărcinaţi cu cablul de peste rîu începură iarăşi să tragă de el, smulgînd barca din nămolul unde se înfipsese şi întorcînd-o spre mijlocul apei.

– Voi nu din ăst oraş, declară omul cît se poate de convins.

– Ah... cum ai ştiut? ripostă Creohan, luptîndu-se să-şi depăşească repulsia care îl marca la fel de mult ca şi pe Chalyth.

– Ei! Oraş murit, zise omul scuipînd într-o parte. Ca toate restul, ăst oraş murit de lung-lung timp.

Chalyth scoase un mic oftat, iar Hoo făcu un pas înainte, din cauza căruia barca se clătină zdravăn.

– Toate celelalte au pierit? rosti el ca un ecou. Chiar *toate?*

– Da, toate.

În mod surprinzător, omul de la cîrmă părea necăjit. Făcu un semicerc larg cu braţul stîng în direcţia malului ceva mai apropiat.

– Totul colo umblat, colindat, şi găsit mereu ca aici. Şi iar, şi iar, şi iar. Repede oaminii mei vin napoi de la oraş să spune ce io deja ştim: colo nime, numa animalele ca oamini foarte-foarte mari. Şi voi, dar voi nu de-aici. Voi de unde, eh?

– Noi nu venim din nici un oraş, minţi Creohan şi, spre mirarea lui, omuleţul nici măcar nu-i puse la îndoială afirmaţia.

– Asta io ştim. Dacă veneaţi de la un oraş, eu cucercam la el. Dar acu nu-i decît oraşe moarte. Ăsta-i sfîrşit la noi, teamă am la mine.

Fu întrerupt din refrenul său melancolic de o apariţie: dinspre mal, trăgîndu-se în mîini pe cablu, sosea un omuleţ la fel de fudul precum acela care condusese grupul ce capturase călătorii. Cu un picior pe botul bărcii, ezită la vederea înalţilor străini, dar un gest al celui de la cîrmă îl făcu să sară sprinten în ambarcaţiune. Acolo, căzu în genunchi şi raportă:

– Stăpîne, noi umblare tot oraş. Nime nu viu.

– Pleci! zise cel căruia i se spusese „stăpîn".

Omuleţul se supuse, fiind urmat de altul şi altul şi altul, tot atît de mulţi – observă Creohan – ca şi bărcile de alături, amarate pe rîu. Fără întîrziere, bărcile acestea, inclusiv a lor, începură să se umple cu omuleţi bruni care îşi lăsau din mîini securile îndată ce-şi ocupau locurile pe banchete şi, în schimb, apucau vîslele lungi.

Călătorii se aflau cu toţii la cheremul stăpînului, aşteptînd ca firul evenimentelor să ajungă la o rezolvare. Chalyth i se plînse în şoaptă lui Creohan de scîrboşenia mîlului de pe corpul ei şi-l întrebă dacă vedea ceva rău în faptul că s-ar fi băgat în apă să se spele; el o avertiză însă că aşa ceva putea trece drept o încercare de fugă, şi avuseseră prilejul, ceva mai devreme, să constate cu cît de puţine remuşcări îi trata acel şefuleţ pe cei ce-l supărau. Unul, totuşi, care părea să fie şef de echipaj, fu nemulţumit de urmele de noroi găsite la întoarcere şi porunci să se scoată apă în nişte găleţi de piele, aşa că putură să se cureţe cît de cît.

Pînă la urmă, o singură barcă rămase neocupată, iar aceasta trebuie să fi avut ca echipaj, după cum presupunea Creohan, oamenii pe care ei îi învinseseră atît de ruşinos. Stăpînul se răsuci pe călcîie şi dădu ordin să fie spartă şi scufundată, şi astfel impresia lui Creohan îşi primi confirmarea.

Stăpînul îl întrecea cu mai bine de un cap pe oricare din supuşii săi – dar roba sa lungă ascundea nişte suporturi de lemn fixate cu curele de picioare, care bocăneau trădător atunci cînd se mişca.

Aceşti mici războinici cu pielea brună păreau a fi invidioşi pe rasele de înălţime mai mare şi probabil că tocmai această invidie îi împingea să pustiască oraşele de felul celui din apropiere. Creohan nu văzu nici un motiv să pună la îndoială adevărul lăudăroşeniei acelui fudul conducător de grup întîlnit de ei iniţial, cînd spusese: „*Noi* ăia care prăpădit astă populaţie!“

Iar acum nu mai existau alte oraşe populate pe care să le atace; piticii parcurgeau un neîntrerupt circuit al scenelor unor victorii trecute, în speranţa de a întîlni iarăşi oameni – oameni înalţi, pe care să-i poată umili şi culca la pămînt.

– Şedeţi! le ceru stăpînul, iar ei se supuseră cu stîngăcie.

Chalyth şi Creohan se înghesuiră unul în altul pe o banchetă, ca să se încălzească în hainele lor ude, iar Hoo se aşeză pe scîndurile de pe fundul bărcii, cu faţa lui întunecată plină de gînduri ascunse despre omuleţul brun ce se proclamase stăpîn pe destinele lor.

– Ce treaba venim voi la oraş? întrebă stăpînul, iar Creohan riscă o altă minciună neruşinată, sperînd că tot ce credea el despre psihologia războinicilor bruni era corect.

– Voi căutaţi oraşe să le cuceriţi, zise el. Noi, care am terminat cu oraşele, vrem să cucerim o stea.

Făcută cu atîta nonşalanţă, afirmaţia stîrni brusc în mintea stăpînului o teamă superstiţioasă. Mîna i se întinse spre coada unei securi aflată lîngă el, ca şi cum s-ar fi temut că avea să fie nevoit să se apere de... de orice ar fi fost să vină din partea unor oameni mai înalţi decît el. Încîntat, Creohan vorbi mai departe:

– Voi aţi bîntuit în sus şi-n jos coasta asta, de unde rîul pătrunde în interior, şi n-aţi găsit decît oraşe pustii. Am dreptate, sau nu? Prin urmare, de ce căutaţi mai departe?

Bucuros să descopere ceva despre care călătorii nu ştiau, stăpînul ridică din umeri.

– Popor al meu zice: demult-demult un stăpîn putem ajungem rege dacă probă aduci vitejie şi un oraş jefuim la oamini mai înalt. De zece, doişpe generaţii rege nu-i. Tata la mine fost numa stăpîn. Căci nu mai este oraşele să ataci.

Creohan încuviinţă din cap, gînditor. Se părea că tot mai multe lucruri intuite de el îşi găseau confirmarea. Aflase, bunăoară, de ce războinicii cu pielea brună nu apăruseră niciodată pînă atunci în propriul său oraş. Ca să ajungă unde se afla, escaladase o culme; valea cărnii se găsea undeva lîngă punctul cel mai ridicat al acesteia. După toate probabilităţile, dealurile acelea se întindeau în lungul unui istm, iar casa lui avea în faţă alt ocean. Asta era – şi se îngrozi la gîndul uşurinţei cu care războinicii puteau da atacul acolo.

– Veniţi de pe o insulă aflată departe, în largul mării, riscă el, iar stăpînul admise că aşa era.

Discuţia îşi urma cursul. Înainte ca bărcile să fi ajuns la gura rîului, i se confirmase tot ce voia să ştie. Pînă departe, spre nord şi spre sud, linia coastei se întindea neîntreruptă. Un scurt drum interior ducea la aliniamentul dealurilor, pe care oamenii aceia nu-l trecuseră niciodată – erau prea legaţi de bărcile lor ca să rişte o expediţie pe continent, aşa că-şi limitau incursiunile la partea navigabilă a rîurilor. De fapt, Creohan bănuia că gîndirea le era dominată de călătoria pe apă în aşa măsură, încît îşi închipuiau că nimeni nu putea trăi dincolo de locul unde poate ajunge o barcă, oricum nu în oraşe destul de mari pentru a-i îngădui stăpînului lor să devină rege.

Dezlegîndu-şi limba, stăpînul începu să se laude cu expediţiile legendare ale strămoşilor săi, ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu pară inferior în faţa unor călători porniţi să cucerească o stea. Creohan fu destul de puţin surprins să afle că poveştile lui semănau cu cele auzite acasă de la historicişti. Rasa din care aceste cîteva echipaje de jefuitori reprezentau ultimele

rămăşiţe trebuie să fi lăsat cîndva o amprentă înfricoşătoare asupra lumii.

– Şi încotro vă îndreptaţi acum? întrebă Creohan la sfîrşit, cînd cerul începuse să pălească în apropierea zorilor, iar vuietul talazurilor rostogolite pe plajă îi vesti că urmau să treacă în curînd de la apa dulce la cea sărată.

– Tot mergem, zise stăpînul fără speranţă. Oareunde, poate chiar acu, mai rămas vreun oraşul tare populat.

Creohan se ridică în picioare, rezemîndu-se cu o mînă de umărul lui Chalyth ca să poată sta drept în barca legănată.

– Noi vă putem conduce la un pămînt unde n-aţi mai fost niciodată, rosti el solemn. Vă putem arăta drumul spre o coastă pe care n-aţi explorat-o!

Stăpînul, căruia nu-i plăcea să se uite *în sus* la Creohan şi, totuşi, se temea să se ridice la rîndul său ca să nu-şi piardă echilibrul pe incomodele sale încălţări de tip catalige, se foi greoi pe locul său.

– Păi, unde noi trebe mergem? întrebă el.

Creohan arătă în sus, spre ceea ce-i dăduse neaşteptata inspiraţie: un cîrd de lumini grăbindu-se spre refugiile lor, după ce părăsiseră în faptul zorilor oraşul pustiu.

– Ştiţi voi toate locurile unde ajung luminile ăstea? întrebă el, iar stăpînul scutură din cap.

Creohan povesti în fugă despre turmele de carne ale lui Hoo şi Arrheeharr şi ale rubedeniilor lor, despre felul cum erau expediate zilnic animalele de-a lungul diverselor cărări ce plecau din valea aceea. Fu gata-gata să se trădeze că mai devreme minţise spunînd că el, unul, nu provenea dintr-un oraş, dar îşi reveni la vreme şi se concentră la esenţa argumentului său. Poate că luminile aveau şi ele un loc de prăsilă, îşi spusese, iar stolurile lor zburau în fiecare noapte spre *ambele* ţărmuri ale acelui mare ocean. Prin urmare, era de-ajuns să fie găsit terenul de prăsilă; războinicii bruni puteau astfel urmări un stol pornit în vreo direcţie nouă, ajungînd – cine ştie? – în oraşe noi la capătul călătoriei.

– Tu crede lumina venim din steaua unde mergi tu, îl provocă stăpînul. Faci cercare foloseşti la mine să cărat la voi acolo!

Creohan nu se osteni să nege sau să corecteze o asemenea impresie.

– Dacă ştiţi că nu puteţi cîştiga nimic colindînd în sus şi-n jos coasta asta, ripostă el, n-aveţi nimic de pierdut căutînd în altă parte. Am dreptate sau nu?

Faţa stăpînului oglindea o puternică luptă interioară: refuzul de a accepta o sugestie venită de la oamenii mai înalţi pe care-i capturase începea să fie învins cu încetul de perspectiva ademenitoare de a fi el însuşi primul rege al neamului său după douăsprezece lungi generaţii.

În cele din urmă, cu o privire ucigaşă care contrazicea cuvintele pe care le însoţea, el strigă:

– Drept dar! Cum tu propui, noi urmăreşti luminile.

15

Fusese un moment plin de nelinişte pentru Creohan, care se întreba dacă sugestia sa va fi stîrnit îndeajuns ambiţiile stăpînului încît să-i demoleze neîncrederea în oamenii mai înalţi decît el. Ceea ce învinsese trebuie să fi fost lăcomia şi frustrarea; nu putea spera că el şi cu Hoo dobîndiseră vreun dram de respect doborînd singuri treisprezece războinici. Iar îngrijorarea, în chip evident, nu se sfîrşise. Teama de trădare urma să-i preocupe continuu. Dar ar fi scăpat măcar de lungi şi zadarnice căutări într-o parte şi-n alta a ţinutului pe care îl părăseau acum.

Nu avusese nici o posibilitate de a discuta cu tovarăşii săi de călătorie, cerîndu-le astfel acordul pentru ceea ce intenţiona să facă. Stăpînul aţintea asupra lor priviri dintre cele mai vigilente.

Bărcile săltau şi se clătinau printre brizanţi, chiar la vărsarea rîului în mare. Zorii se revărsau plini de strălucire peste o întindere de apă imensă, lipsită de margini. Cu mîinile făcute pîlnie la gură, stăpînul porunci flotei să urmeze direcţia luată de lumini şi nimeni nu-i puse la îndoială hotărîrea.

Ignorîndu-şi pasagerii, stăpînul se întinse apoi pe ultima banchetă, se ghemui ca un copil şi se sili să doarmă. Strîmtoraţi, lipsiţi de confort, dar mulţumiţi, cei trei călători făcură la fel pe fundul bărcii.

Cînd se treziră, pămîntul nu se mai zărea şi nici n-aveau să mai vadă alt ţărm vreme de paisprezece zile.

Creohan nu înceta să se mire de uşurinţa cu care oamenii aceia se angajau în călătorii lungi şi grele, pe lîngă care mult lăudata expediţie a lui Glyre spre insulele lui pustii pălea. Ei îşi priveau bărcile ca pe un cămin; dormeau, mîncau şi beau fără să-şi părăsească posturile, cu vîslele pe genunchi. Cînd se simţea

lipsa hranei, un grup primea poruncă să se scufunde în apele din jur, cu harpoanele în mînă. Rareori se întîmpla să nu se întoarcă aducînd peşti mari, sau moluşte, caracatiţe sau, în cel mai rău caz, mănunchiuri de alge plutitoare zemoase, care – după ce călătorii îşi învinseseră greaţa de a mînca ceva ce încă mai trăia cînd îl duceau la gură – potoleau repede foamea.

În ziua a doua, cînd flota se răspîndise pentru o asemenea expediţie de pescuit, Chalyth se alătură înotătorilor, lucru apreciat de Creohan drept o aventură riscantă, din pricina permanentei neîncrederi pe care le-o arăta stăpînul. Dar ea le cîştigă tuturor admiraţia, revenind cu un peşte de două ori mai mare decît cei pe care reuşiră să-i captureze omuleţii. Creohan o privi cu destulă invidie, simţindu-se străin şi pierdut pe întinderile mării.

Lucrul cel mai rău era că încă nu avuseseră prilejul să vorbească deschis între ei, întrucît trebuiau să se limiteze la spaţiul cel mai apropiat de coada bărcii; îi despărţea de stăpîn abia o lungime de braţ.

Totuşi, la adăpostul agitaţiei ce însoţea întoarcerea fetei împreună cu captura ei, Creohan reuşi să schimbe cîteva vorbe cu Hoo. Bărbatul smolit tăcuse mereu de cînd urcaseră la bord, ca şi cum orice scop al vieţii i-ar fi fost şters de amintirea oraşului mort către care atîţia strămoşi de-ai lui asudaseră să trimită hrană nefolositoare.

– Hoo! şopti Creohan. Ce crezi tu de oamenii ăştia?

Hoo îşi înălţă sprîncenele stufoase şi scuipă în apa mării.

– Eu îi suport, continuă Creohan. Nu-şi răscumpără oare faptele sălbatice şi de violenţă ducîndu-ne în siguranţă peste ocean? Deja ne-au scutit de mult timp risipit fără rost şi de osteneală.

– Pe *voi* v-a scutit, corectă Hoo fără chef. Eu nu înghit treaba asta lăudăroasă, că eşti dator să abaţi din drum o stea. Ce-mi doresc, de-o să ajung să fiu iar liber, e să mă întorc acasă şi să le spun fraţilor mei cît de proşti am fost toată viaţa. Şi încă ceva! După ce trecem oceanul, şi să zicem că găsim alte oraşe pe malul celălalt, cum o să-ţi linişteşti sufletul cînd omuleţii ăştia ucigaşi s-or pune la treabă să le pustiască, hai?

Creohan nu putu răspunde, iar Hoo, aruncîndu-i o ultimă privire disprețuitoare, reveni la tăcerea lui posacă.

Curînd Chalyth, rîzînd fericită, reveni la bord și, cu părul lung stors de apă, se sprijini goală, de copastie, să se usuce în briza caldă.

– Creohan! îl strigă. Trebuie să înveți să înoți și să vii cu noi – e minunat acolo, jos! Nici nu seamănă cu apele puțin adînci pe care le știu de mai demult.

Realizînd brusc că entuziasmul ei nu i se transmitea și lui, se întrerupse și întrebă ce se întîmplase de arăta atît de abătut. Creohan îi relată pe scurt spusele lui Hoo, dar nu mai apucă să afle ce gîndea ea, fiindcă stăpînul, care supraveghease pescuitul, își reluase locul și striga la vîslași să-și înceapă iarăși vîslitul ritmic.

După aceea, Chalyth ieși în mod obișnuit cu pescarii și, pe cînd încruntarea stăpînului creștea, supușii ajunseră s-o accepte drept șefă. Lui Creohan îi fu limpede că numai stăpînul nutrea cu adevărat o invidie patologică pentru captivii mai înalți decît el, aceștia reprezentînd simbolic imposibilitatea lui de a ajunge rege plin; conducătorii bărcilor îl imitau, însă războinicii simpli erau destul de dispuși să recunoască talentele acolo unde le găseau, iar Chalyth poseda în mod categoric unul admirat de ei. Putea să înoate pînă departe fără să obosească, se scufunda mai adînc și aducea la suprafață prăzi mai mari. Cu fiecare zi ce trecea, avea tendința să rămînă mai mult dincolo de bord, abuzînd de răbdarea stăpînului pînă la ultima limită, încît într-o dimineață acesta amenință că va pleca mai departe fără ea, dacă va continua în același fel. Arătîndu-și deschis pocăința, fata nu-și putu ascunde un zîmbet pe cînd se întorcea, dar numai Hoo și Creohan îl văzură.

Ca întotdeauna, Hoo rămînea tăcut, dar pe Creohan îl cuprinsese îngrijorarea. Problema pe care i-o pusese Hoo era cît se poate de reală și, într-adevăr, dacă descopereau orașe noi pe țărmul îndepărtat al oceanului, iar războinicii bruni le pustiau, ar fi fost o povară teribilă pe conștiințele lor. Își frămînta mereu mintea în căutarea unei soluții care să nu implice riscul de a-l supăra pe stăpîn, determinîndu-l să-i arunce peste bord din pricina cutezanței lor. Lucrul cel mai bun pe care ar fi putut să-l spere era

să rămînă vii şi să improvizeze ceva la momentul potrivit; dar dacă, eventual, Chalyth îi provoca stăpînului o izbucnire de mînie, această indispensabilă condiţie preliminară ar fi căzut de la sine.

Cîrdurile de lumini zburau zilnic pe deasupra capetelor lor, ca dovadă că bărcile se aflau pe drumul stabilit, iar timpul se scurgea. Chiar dacă încerca să nu-şi arate starea de spirit faţă de oamenii lui, stăpînul era din ce în ce mai încordat, iar Creohan descoperea mereu priviri suspicioase îndreptate spre el. Simţi o uşurare imensă cînd, în cele din urmă, presupunerile i se dovediră adevărate; la două-trei ore după zorii zilei a cincisprezecea, numeroase lumini cu aspectul lor palid-cenuşiu de peste zi fură văzute coborînd pe cocoaşa unei insule ivite de sub orizont.

O mare agitaţie cuprinse bărcile; pînă şi Hoo ieşi din apatie, să le privească îndreptîndu-se spre o plajă rotundă, plină de verdeaţă, unde lumini ce puteau fi numărate cu milioanele se adunau în grămezi şi formau ciorchini, zburau de ici-colo, se cocoţau, iar uneori făceau ceva despre care Creohan nu ştiuse pînă atunci că erau în stare: scoteau ţipete şi cîriituri.

– Tu dreptate avut pîn-aci, vorbi stăpînul de la locul lui din spatele bărcii. Eu dorinţă multă tu dreptate ai *tot* drumul!

– De aici încolo, trebuie doar să urmăm oricare şir de lumini ce trec peste mare în direcţia opusă, declară Creohan şi se simţi cît se poate de stînjenit de privirea tristă a lui Hoo, îndreptată iarăşi spre el.

Acostară la malul unui golfuleţ adăpostit şi grupuri de războinici înarmaţi dispărură în recunoaştere, întorcîndu-se cu două informaţii: că insula era lipsită de făpturi umane şi că luminile păreau să fie bune de mîncat. În consecinţă, traseră bărcile pe nisip, aşezară tabăra şi primiră poruncă să rămînă acolo pînă cînd aveau să vadă la ce intervale şi în ce direcţii urmau să plece luminile spre coasta mai îndepărtată.

Pînă şi stăpînul fu atît de încîntat de această dovadă a faptului că mai existau pămînturi necunoscute poporului său, încît supravegherea călătorilor slăbi mult. La un moment dat, Chalyth dispăru şi fu văzută din cînd în cînd, după aceea, plutind printre stîncile presărate prin mare, nu departe de plajă. Aşa cum îşi

închipuise Creohan, Hoo se plimba de unul singur, într-o dispoziţie foarte proastă; cît despre el însuşi, nu găsi nimic mai bun de făcut cu timpul său decît să afle cîte ceva despre modul de viaţă al ciudatelor creaturi care se înmulţeau acolo.

Ce află era însă prea puţin faţă de lucrurile ghicite încă din vremea cînd se afla în propriul său oraş. Luminile îşi făceau cuibul pe terase înalte, de unde puii se lansau şovăitori, încercîndu-şi aripile ce nu luminau încă. Îşi procurau hrana lăsînd să cadă din înălţimi, pe stînci, scoici cu cochilii grele, ori prinzînd peştişori destul de nechibzuiţi încît să iasă la suprafaţă. Dar zborurile precis reglate spre nişte oraşe care aveau acum prea puţină nevoie de iluminarea adusă de ele – acestea rămîneau o enigmă, confirmînd afirmaţia lui Molichant despre talentele trecutului, dispărute pentru totdeauna. Fără îndoială, intervenţia omului era răspunzătoare de acţiunile lor instinctive; şi tot neîndoielnic era faptul că acel proces fusese elaborat cu atît de multă vreme în urmă, încît puţine ipoteze mai puteau fi formulate în privinţa mijloacelor puse în cauză.

Obosit, se întoarse la capătul zilei pe plaja unde poposise trupa şi acceptă la cină o porţie de lumină friptă. Aşa cum presupuseseră cercetaşii, carnea lor era delicioasă. Chalyth nu se vedea niciunde şi el începu să se neliniştească. Deşi ar fi vrut nespus să se culce o dată cu tovarăşii lui, rămase treaz multă vreme, pînă cînd fata se furişă dinspre plajă, păstrînd în păr ceva din fosforescenţa valurilor.

– Pe unde-ai umblat? întrebă Creohan. Am fost foarte neliniştit din pricina ta!

– Am făcut nişte explorări, fireşte, îi răspunse Chalyth cu un aer cît se poate de degajat. Ştii cît de mult mă fascinează marea, mereu.

– Într-o împrejurare ca asta, mai poţi...

Creohan îşi dădu seama că vorbea prea tare şi, aruncînd în jur o privire precaută, să vadă dacă nu se trezise cumva vreunul dintre războinicii bruni, continuă în şoaptă:

– Într-o împrejurare ca asta mai poţi să-ţi permiţi să te distrezi? o mustră el. Chalyth, nu pricepi că Hoo are perfectă dreptate şi că, prin jocul meu prost făcut, aş putea aduce pe coasta

vreunui alt continent aceeaşi molimă care a devastat atîtea oraşe lăsate de noi în urmă?

Gîndul acesta îi tortura cumplit mintea şi îşi petrecuse toată vremea cît o aşteptase pe Chalyth revăzînd prima lor întîlnire cu omuleţii bruni; căuta şi nu reuşea să găsească o soluţie alternativă care să fi asigurat atît supravieţuirea lor, cît şi pacea ipoteticelor oraşe întîlnite în cale.

– La ce ne serveşte să discutăm despre asemenea subiecte? zise Chalyth, ridicînd din umeri. Ca să-i întîlnim pe oamenii ăştia, am fi pierdut luni şi ani întregi de rătăcire dintr-un loc în altul, neaflînd nimic altceva decît semnele unor dezgustătoare cuceriri mărunte. Cît despre ei, sînt destul de simpatici, însă ambiţia care-l conduce pe stăpînul lor îmi displace profund.

– Desigur! fu de acord Creohan. Atunci, cum poţi fi atît de nepăsătoare la gîndul că vor cădea pe neaşteptate aupra unor biete victime din cealaltă parte a mării?

– Poate fiindcă, aşa cum ţi-am mai spus-o cîndva, o simt pe Mama Terra de partea noastră, întrucît cauza noastră e bună.

Asta părea să fie o atitudine atît de iraţională, încît Creohan fu pe punctul de a exploda de mînie. Dar Chalyth îşi puse un deget avertizator peste buze, arătînd cu capul într-o parte, iar el văzu pe unul dintre paznici apropiindu-se pînă la o distanţă de unde puteau fi auziţi.

Fu ultima ocazie de a sta de vorbă înainte ca, dimineaţa devreme, bărcile să fie lansate încă o dată pe valuri, în urma unor lumini care, aşa cum prevestise Creohan, porneau regulat spre celălalt ţărm.

Un singur lucru părea diferit în această etapă a călătoriei, exceptînd faptul că dispoziţia sufletească a lui Creohan se înrăutăţea. Marea era la fel de întinsă, ritmul vîslaşilor doar cu ceva mai puţin regulat în ciuda unei delăsări progresive, apărută o dată cu trecerea zilelor, iar opririle pentru pescuit la fel de frecvente. Schimbarea venea din faptul că, ori de cîte ori se uita în urmă, vedea ceva în adîncuri, de forma unei stînci boante şi întunecate, înaintînd cu o viteză cel puţin egală cu a bărcilor. Dar nimeni nu raporta nimic deosebit la întoarcerea din expediţiile de pescuit, aşa încît în final el puse totul pe seama unei iluzii cauzate de faptul că privise prea mult în apa limpede şi luminoasă.

16

– Sîntem foarte aproape de țărm, șopti Chalyth, pe cînd se cățăra în barcă după o altă scufundare cu pescarii, în cea de-a douăsprezecea zi a etapei secunde a călătoriei lor, și își recupera de pe banchetă hainele zdrențuite.

– De unde știi? vru să afle Creohan. Am ajuns în apele mici?

– Nu după asta mă iau.

Chalyth își adună părul negru într-un mănunchi și stoarse apa din el.

– Atunci, cum ți-ai dat seama? vorbi repede Creohan.

De cînd părăsiseră insula luminilor, încercase mereu să afle motivul optimismului ei, aparent neîntemeiat, sau măcar s-o facă să priceapă de ce-l nelinișteau pe el atît de mult evenimentele pe care se temea că le declanșase. Fata ocolise în chip enervant discuția, pînă cînd Creohan fu pe jumătate convins că ea pur și simplu nu înțelegea ce putea să însemne năvala războinicilor oacheși asupra unui oraș neprevenit. Părea cu desăvîrșire lipsită de imaginație. În discuțiile pe care le purtau, această problemă devenea un paradox dezarmant.

Înainte ca el să mai poată rosti ceva, Hoo interveni de alături.

– Încă puțin și ți se duce tihna conștiinței! zise el.

Chalyth îi aruncă o privire plină de o inocență senină.

– Ce crezi că-i stă lui Creohan pe conștiință? întrebă ea.

– Știi tu prea bine! se răsti Hoo.

– Ah, am găsit deja o soluție pentru povestea *aia*, zise Chalyth, de parcă abia atunci ar fi realizat la ce se referise el.

O speranță sălbatică se aprinse în Creohan la auzul acelor vorbe. Dar, ca de atîtea ori pe parcursul călătoriei, după o clipă

stăpînul reveni la locul său şi, astfel, dispăru orice şansă de a afla amănunte.

Misterul îl frămîntă toată ziua, pînă cînd soarele apuse şi fură ajunşi din urmă încă o dată de un stol de lumini care prinseră să se rotească în jurul lor, în zbor planat, înainte de a dispărea dincolo de orizont. Pe măsură ce sporea bezna, deveneau tot mai strălucitoare.

Imaginea îl făcu pe stăpîn să sară în picioare, cu toată legănarea bărcii.

– Colo un oraş! strigă el. Colo oraş nou pe care noi să-l atacăm!

Un zvon de bună dispoziţie veni din toate bărcile, iar vîslaşii îşi puseră iarăşi muşchii la treabă. Stăpînul se aşeză la loc, aruncînd pasagerilor priviri ciudate. Degetele lui începură să mîngîie coada securii preferate.

Creohan avu o tresărire: oare n-avea de gînd să-i lase să ajungă vii la ţărm? Chalyth, în schimb, nu părea deloc speriată şi chiar îi puse stăpînului o întrebare provocatoare:

– Nu-i periculos să te apropii de un ţărm necunoscut în amurg? O să fie prea întuneric ca să poţi ocoli stîncile submarine.

– Oaminii mei prea dibaci la stînci şi pe întuneric, zise stăpînul pe un ton lipsit de griji. Ei, lungilor, voi plătit preţ la treişpe luptători care-mi datoraţi. La noi nu mai trebuiţi.

– Aşa, spuse Hoo liniştit şi se ridică în picioare.

Inima lui Creohan zvîcni; intenţia stăpînului putea fi citită fără greutate în zîmbetul lui batjocoritor, de triumf. Dar Chalyth era la fel de calmă ca înainte, singurul ei gest fu acela de a-şi înghionti tovarăşii, şoptindu-le în aşa fel încît să nu audă stăpînul:

– Acum va *trebui* să deprindeţi înotul!

Ar fi fost un miracol, gîndi Creohan, dacă stăpînul le-ar fi îngăduit să ajungă în apă apţi pentru înot, chiar dacă ar fi ştiut cum s-o facă. Dar în clipa următoare Chalyth se aplecă înainte fulgerător şi înhăţă una din securile de pe banca de la pupa – nu ca s-o întrebuinţeze, ci ca s-o arunce peste bord, unde căzu cu un plescăit zgomotos.

– Acum! strigă ea şi plonjă în mare.

Stăpînul se ridică, roşu de furie; vîslaşii îşi apucară săbiile şi se pregătiră să-i ia în primire pe călătorii rămaşi... dar barca se cutremură îngrozitor, pe cînd două din scîndurile ei plesneau chiar la mijloc. Un val de apă le udă picioarele, iar mînia stăpînului se transformă în panică.

Hoo avu reacţii mai rapide decît Creohan. Îl apucă în braţe şi-l împinse peste bord după Chalyth, urmîndu-l îndeaproape. Înainte ca omuleţii bruni, luaţi prin surprindere, să-şi fi revenit din şoc, Chalyth le ieşi în întîmpinare, cu corpul sclipind alb pe sub apă.

Într-un vîrtej de stropi şi destul de speriat, fiindcă puţina lui pricepere la înot nu-l putea feri multă vreme de înec, Creohan îşi regăsi totuşi stăpînirea de sine şi se conformă sfatului ei de a-şi scoate hainele, pentru mai multă libertate de mişcare, şi o urmă. O altă barcă se răsturna acum şi se părea că fiecare, la rîndul său, era atacată de o forţă nevăzută care fie o găurea, fie îi azvîrlea ocupanţii în valuri.

Abia avuseseră răgaz să realizeze întîmplarea aceea extraordinară, cînd un chip se ivi din apă alături de ei. Era o faţă uriaşă, largă cît pieptul unui bărbat, şi avea întipărită pe ea un fel de expresie zîmbitoare. Creohan descoperi imediat că era plantată chiar pe unul din trupurile acelea întunecate, cu aspect de stîncă, pe care le văzuse urmărind bărcile.

Chalyth înotă spre strania apariţie, făcînd semne şi adresîndu-i cuvinte de laudă; aceasta se zvîrcoli ca apucată de o încîntată sfială, iar Creohan aproape că se aştepta s-o vadă roşind. Fata îi chemă şi, îndrumaţi de ea, se agăţară de înotătoarele musculoase ale creaturii, cîte unul de fiecare parte, iar Chalyth la coadă. Îndată ce-şi găsiră o poziţie sigură, animalul începu să înoate prin ondulări ale corpului şi, în ciuda poverii reprezentate de pasagerii săi, îi lăsă foarte repede în urmă pe omuleţii bruni.

Strălucirea luminilor de pe cer crescu. Apa deveni destul de mică încît putură atinge fundul, iar în punctul acela Chalyth le ceru să se desprindă. În clipa cînd o făcură, creatura care le sărise în ajutor se avîntă într-un cerc strîns şi se opri pentru un moment

dinaintea fetei. Ea mîngîie cu simpatie masivul cap cu trăsături grosolane, apoi animalul dispăru.

Stăteau în apă pînă la piept și priveau spre țărm. Era într-adevăr un oraș sub aglomerarea de lumini, dar nu unul de felul celor cu care era familiarizat Creohan. Foarte aproape, un număr oarecare de bărci mici erau trase pe un banc de nisip, iar pe țăruși de lemn stăteau întinse la uscat plase de pescuit. Totul dovedea prezența vieții umane, iar Creohan, după atîta amorțire, își simți sufletul renăscînd dintr-o dată.

– Cum ai făcut minunea asta? o întrebă Hoo pe Chalyth.

Părea că-și revenise și el din accesul de muțenie de pînă atunci.

– Cîndva, demult, făpturile din neamul lui erau însoțitorii și slujitorii oamenilor, răspunse fata. Am întîlnit mulți înainte – și tot unul ca el, Creohan, mi-a adus coiful de aur din insulele lui Glyre. Îți amintești?

– Îmi amintesc, răspunse Creohan.

I se părea că trecuse un secol de cînd îi povestise ea lucrurile acelea.

– Era așa de bucuros că mă întîlnise pe mine, prima ființă umană care, după multe generații, revenea între cei asemănători lui și le vorbea, încît a acceptat pe loc să înoate în urma noastră și să stea de veghe. I-am cerut ca, în momentul cînd dau semnalul aruncînd o armă peste bord, să lovească în bordajul bărcilor cu botul.

– Mi-ar fi plăcut să-i putem mulțumi, spuse Creohan sincer.

– E îndeajuns de răsplătit, spunea el, căci va avea prilejul de a povesti la întoarcere o istorie minunată.

Chalyth își miji ochii și scrută cîteva clipe largul mării.

– Hai să nu zăbovim aici. Omuleții bruni ne vor urma curînd. Le-am luat-o doar cu puțin înainte și, chiar dacă nu-s înotători prea rapizi, vor face tot ce știu ca să ajungă la țărm și să-și salveze viețile. Trebuie să-i avertizăm pe oamenii de aici...

– Uite-i că vin încoace să afle ce vrei să le spui, o întrerupse Hoo, întinzînd brațul de pe care picura apa.

Spre malul mării cobora un grup de bărbați și femei cu pielea galbenă ca aurul vechi și ochi de un negru lichid. Unii

erau îmbrăcaţi în robe fîlfîitoare, albastre sau albe, dar cei mai mulţi purtau fuste scurte şi uneori uzate, iar în picioare sandale cu talpă de lemn. Erau de toate vîrstele; cel mai înalt dintre ei l-ar fi întrecut pe Creohan cu o jumătate de cap, dar era o excepţie. Vorbeau aprins în vreme ce se apropiau şi Creohan descoperi cu o strîngere de inimă că nu putea înţelege nici un cuvînt din cele rostite de ei.

Totuşi, înaintă greoi spre plajă, întrebîndu-se cam ce fel de privelişte puteau oferi călătorii: complet goi, el şi Hoo cu părul şi bărbile abundente, dar curaţi, cel puţin, după baia involuntară pe care o făcuseră.

Un bărbat ce părea conducătorul oamenilor galbeni îi cercetă pe nou-veniţi din cap pînă-n picioare, gînditor, apoi li se adresă într-un straniu limbaj muzical pe care ei nu-l mai auziseră niciodată. Nici el şi nici ceilalţi din grup nu erau înarmaţi, încît Creohan se întrebă încă o dată dacă puteau fi ei în stare să ţină piept războinicilor bruni.

– Vorbeşte careva dintre voi limba noastră? întrebă în cele din urmă.

Un bărbat şi o femeie îmbrăcaţi la fel, în robe albastre, răspunseră în acelaşi timp, cu un accent mult mai bun decît al războinicilor bruni:

– Da, unii dintre noi o vorbesc.

– Atunci, luaţi aminte! Deşi vin înot, nu în bărci, aşa cum au sperat s-o facă, o ceată de tîlhari cruzi, cu pielea oacheşă, se apropie dinspre mare!

– Nişte omuleţi? întrebă femeia cu rochie albastră.

La încuviinţarea lui, spre marea uimire a celor trei, zîmbi cu bună dispoziţie. Bărbatul se întoarse să traducă pentru ceilalţi, în vreme ce femeia vorbea mai departe cu Creohan.

– Mă cheamă Liang-liang şi studiez istoria. Ştiu că de multe ori în trecut nişte oameni scunzi şi bruni, venind dinspre est, au tăbărît asupra noastră, dar nu ne-a fost niciodată prea greu să-i respingem. Acum, că ne-aţi prevenit, va fi mai simplu ca oricînd.

– Oamenii bruni au mai fost pe aici? întrebă Creohan surprins. Păi, n-au recunoscut niciodată, spunînd chiar că în partea asta a oceanului nu-s decît pămînturi nelocuite!

– E cu putinţă ca generaţia actuală să nu mai ştie, acceptă Liang-liang cu o ridicare din umeri. Pe cît le sînt trupurile de mici, pe atîta le e de mare lăudăroşenia, şi întrucît îi respingeam fără greutate de fiecare dată, ei născoceau de bună seamă minciuni convenabile, preferînd să uite umilitoarea întîlnire cu noi. Sînt trei generaţii de la ultima lor aventură pe coasta noastră.

Umerii lui Creohan căzură la gîndul îndelungatei agonii lăuntrice pe care o trăise fără rost. Liang-liang interveni cu înţelegere.

– Asta nu înseamnă că nu apreciem nenorocirile prin care aţi trecut ca să ne preveniţi, zise ea. Veniţi cu noi în oraş şi-o să vă dăm să mîncaţi, vă îmbrăcăm şi vă lăsăm să vă odihniţi.

Grupul se risipi; tinerii şi tinerele cu fuste se îndepărtară în fugă în lungul plajei, iar conducătorul lor, pe care povestea lui Creohan, aşa cum îi fusese tradusă, părea să-l amuze, chicoti pe tăcute, gata şi el de plecare. Liang-liang îi invită s-o însoţească.

Merseră o vreme peste nisipul fin şi neted, apoi printre dunele presărate cu iarbă aspră, de primăvară. După încă o sută de paşi, ajunseră în oraş, trecînd printre case deosebite de cele pe care le văzuseră Chalyth şi Creohan pînă atunci, întrucît erau făcute în întregime de mîna omului şi nu se iveau din seminţe. Erau simple şi scunde, pătrate, şi în jurul fiecăreia exista o parcelă de teren unde plante încărcate de rod creşteau în rînduri drepte şi ordonate. Creohan pricepu că, acolo, comunitatea nu semăna deloc cu a sa şi începu să se întrebe dacă oamenii aceia nu vor fi ajuns cumva la cunoştinţe care le-ar fi îngăduit să facă eventual ceva – orice – spre a evita sfîrşitul Pămîntului. În orice caz, încercă el să se convingă, probabil că l-ar fi ascultat măcar cu simpatie.

– Creohan! zise Chalyth pe neaşteptate. Uită-te acolo!

Văzu, şi avu o tresărire disperată. Profilată clar sub lumina plutitoare din înalt, în mijlocul unui mic spaţiu deschis se înălţa, turtită şi masivă, o Casă a Istoriei exact aşa cum erau cele din crîngul ce domina propriul lor oraş. Prin minte îi fulgeră gîndul că şi pe oamenii aceia îi preocupa trecutul dispărut mai mult decît problemele unui viitor încă neprefigurat.

– Şi aici... spuse cu glas stins şi nu avu putere să-şi sfîrşească fraza.

17

Fură conduşi într-una din case, unde li se dădură robe dintr-o ţesătură albă, moale, şi sandale împletite. Liang-liang însăşi le pieptănă părul şi reteză bărbile lui Hoo şi Creohan, reducîndu-le la o lungime rezonabilă. Între timp, un tînăr aduse nişte tăvi mici cu trepied şi aşeză cîte una dinaintea fiecăruia; aveau pe ele ceşti cu o fiertură hrănitoare şi aromată, jimble înfoiate, umplute cu tocătură de crustaceu, şi fructe roşii, mărunte şi acrişoare, date prin miere. Mîncarea şi băutura le împrospătară forţele.

Gazdele încă nu-i luaseră la întrebări despre legăturile lor cu războinicii bruni, părînd mulţumite să aştepte ca nou-veniţii să abordeze singuri subiectul, dar Creohan nu putea fi sigur dacă asta era o formă de politeţe, ori pur şi simplu lipsă de curiozitate.

După un timp, alt tînăr intră în casă şi spuse ceva în limba lui; vorbele acelea lăsau impresia că-l amuză, căci rînjea larg, iar după ce Liang-liang le traduse, vizitatorii înţeleseră de ce.

– Dacă nu sînteţi obosiţi, zise ea, poate că vă interesează să reveniţi pe plajă. Prietenul meu îmi spune că primii oameni bruni înoată aproape de ţărm şi cred că primirea pe care le-am pregătit-o are să vă distreze.

– Obosită sînt, spuse Chalyth, ridicîndu-se de pe pernele pe care şezuse în timp ce mînca. Dar ce-o să faceţi voi cu omuleţii ăia oacheşi e un spectacol pe care, cu nici un chip, nu vreau să-l scap.

– Atunci, veniţi! îi invită Liang-liang şi toţi trei o urmară.

Îi conduse la ţărm pe o altă cale, ce sfîrşea pe o înălţime acoperită cu un pîlc des de arbuşti înfloriţi, reprezentînd o ascunzătoare perfectă. Fata dădu la o parte crengile, privi cu

atenție, apoi începu să chicotească și le făcu celorlalți loc să privească și ei.

Din locul acela puteau supraveghea întreaga porțiune de plajă pe care sosiseră ei înșiși. La o sută de pași mai încolo, un grup de războinici bruni se rînduise în formă de potcoavă, vreo douăzeci în total. Creohan deduse că aceștia erau puținii care avuseseră grijă să-și ia cu ei armele, pe care le țineau în cumpănă, cercetînd prudent împrejurimile.

Sub protecția acestei avangarde înarmate, alții, epuizați de înotul prelungit, vărsau icnind apă, ori își întindeau membrele cu mușchii înțepeniți, ori se masau unii pe alții. Sub privirile celor ce stăteau la pîndă, alți doi-trei războinici apărură, tîrîndu-se pe brînci și genunchi prin apa puțin adîncă, iar tovarășii lor îi ajutară să iasă la mal. În zonă erau mai puține lumini acum decît fuseseră înainte; întrebînd-o în șoaptă despre acest lucru pe Liang-liang, Creohan primi confirmarea faptului că nu greșise presupunînd că, în chip deliberat, creaturile fuseseră dirijate în altă parte.

– Amenințarea unor lucruri percepute vag în amurg reprezintă cheia planului nostru, adăugă Liang-liang.

– Ce altceva mai aveți în vedere? întrebă Creohan.

– Undeva, dincolo de cîmpul nostru vizual, printre copaci și tufișuri, stau vreo cincizeci de oameni de-ai noștri. Veți vedea imediat ce-or să facă – ah, deja simt mirosul de fum!

Fumul le pătrunse în nări, înțepător, iar peste cîteva secunde ajunse și la omuleții cu pielea brună, care se agitară suspicioși. Cei ce erau fricționați părăsiră mijlocul cercului și se alăturară grupului exterior. Încetul cu încetul, toată marginea apropiată a orașului fu ascunsă de un fum compact. Brusc, o nălucă apăru prin fum, de cinci ori mai înaltă decît un om, cu un coif crestat pe cap și ținînd în sus o uriașă sabie încovoiată.

După o frîntură de clipă, un alt uriaș asemănător prinse contur prin norul de fum, și altul, și altul, avansînd cu o încetineală înspăimîntătoare spre omuleții bruni. Pe măsură ce veneau mai aproape, se putu vedea că ochii le străluceau într-un roșu diavolesc, iar gurile le erau pline de colți imenși, de o fosforescență verzuie.

Speriat de monștri, Hoo scăpă o exclamație bîiguită, dar Liang- liang îl liniști.

– Nu-s decît păpuşi articulate, purtate prin fum, şopti ea. Au felinare în ochi, iar dinţii le sînt daţi cu un lichid preparat din solzi de peşte.

Creohan încuviinţă. Era cam ceea ce-şi închipuise şi el. Dar cînd, imediat după aceea, o voce colosală, tunătoare, începu să facă ocolul plajei, nu-şi putu reţine un început de uluire. Era ca şi cum o sută de oameni ar fi vorbit deodată, într-un singur strigăt: „Vă văd, piticilor, vă văd!"

– Asta-i Tran-niong, cel mai mare cîntăreţ al nostru, îl lămuri Liang-liang. Vorbeşte printr-un tub lung de lemn, care-i amplifică vocea. Priviţi cum smintiţilor ăstora îngîmfaţi li se duce de rîpă tot curajul!

Într-adevăr, cîţiva căzuseră deja în genunchi sau îşi aruncaseră armele şi fugeau bezmetici către adăpostul întunericului. Unul dintre ei, despre care Creohan îşi închipui că era stăpînul, redus însă la înălţimea normală după ce-şi pierduse în mare încălţările-picioroange, urla furios şi-şi croia drum cu lovituri de pumni şi picioare. Cînd puterile îl părăsiră, înşfăcă o sabie căzută şi lovi în cel mai apropiat ins considerat de el drept laş. Omul căzu urlînd, cu o tăietură de la umăr pînă-n şold, iar asta fu ultima picătură. Pînă şi cei mai neclintiţi din mica trupă nu suportară să-şi vadă propriul stăpîn atacîndu-i, aşa că o luară la sănătoasa, unii spre mare, alţii afundîndu-se printre tufişuri, unde localnicii îi făceau cu uşurinţă prizonieri. În cîteva minute, stăpînul rămase singur pe plajă, aruncînd sfidări siluetelor monstruoase apărute din fum, care acum îşi lăsaseră în jos săbiile şi, sprijinindu-se în mînere, îl cercetau cu un soi de îngăduinţă amuzată.

– Luptat! ţipa micul stăpîn. Luptat, spun!

În loc să lupte, uriaşele figuri se priviră între ele, înălţară toate odată din umeri şi-i întoarseră spatele, îndepărtîndu-se. Era mai mult decît putea suporta stăpînul. Făcînd spume la gură de furie neputincioasă, întoarse sabia, îi potrivi vîrful sub bărbie şi se azvîrli înainte pe nisip, luîndu-şi viaţa.

Urmă un lung moment de tăcere, ca şi cum pe învingători i-ar fi îngrozit propriul lor triumf, încît n-aveau suflet să dea glas strigătelor de bucurie. În cele din urmă, Hoo zise cu seriozitate:

– Să fi fost eu unul dintre *ei*, aş fi gîndit că asta-i ţara diavolilor!

– N-au văzut altceva decît propria lor spaimă, ca într-o oglindă, spuse Liang-liang. De n-ar fi rătăcit aiurea, să atace străini paşnici, nu le-ar fi fost ruşine de statura lor măruntă, fiindcă printre ai lor sînt toţi la fel. Invidia unor astfel de oameni n-are temei şi nu-i deloc greu să-i faci să se distrugă ei înşişi. Dar nici nu-i ceva plăcut. Mulţi dintre noi au să-şi cam piardă somnul cel bun de azi înainte.

Hotărîtă, întoarse spatele la spectacolul oferit de corpul însîngerat şi se înclină uşor dinaintea lor.

– Sînteţi obosiţi, fără îndoială, zise. Ne întoarcem la locuinţa voastră?

O urmară cu toţii şi nimeni nu mai rosti nimic pînă cînd trecură pe lîngă locul acela deschis pe care-l văzuseră mai înainte, şi unde trona Casa Istoriei. Atunci Creohan întrebă:

– Spune-mi, Liang-liang, asta nu-i o Casă a Istoriei?

– Un Arbore al Istoriei, ripostă Liang-liang. Da, un instrument pentru cei ca mine, interesaţi să studieze trecutul speciei noastre. Aţi mai văzut aşa ceva pe unde aţi umblat, presupun...

– Voi, aici, nu faceţi decît să acumulaţi cunoştinţe? insistă Chalyth.

– Bineînţeles, răspunse Liang-liang surprinsă. Arborii ăştia, la ce altceva ar mai putea servi?

– În oraşul nostru... începu Creohan şi-i vorbi despre concetăţenii săi historicişti.

Liang-liang urmărea cu oroare cele povestite de el.

– Dar asta-i ceva josnic! exclamă ea. Arborii noştri nu-s deschişi pentru nici un ins care doreşte să-şi petreacă viaţa în visare! Vă puteţi închipui un... un artist lăsîndu-şi picturile la îndemîna oricărui copil dispus să mîzgălească pe ziduri? Acestea sînt uneltele muncii noastre şi le preţuim. În plus, ele-s periculoase în mîini lipsite de experienţă, la fel ca un cuţit cu lama tăioasă. Aici, în oraş, lucrăm la un proiect important. Analizăm şi aranjăm într-o succesiune coerentă toate amintirile împărtăşite de Arborii noştri, încercînd să schiţăm întreaga istorie a neamului omenesc. Cînd modelul va fi gata, sperăm să creştem un ultim Arbore, plănuit în aşa fel încît un om, o dată intrat pe uşă, să poată trece încet prin el, revăzînd întreaga panoramă imensă a istoriei umane.

– Vă pricepeţi voi să faceţi aşa ceva? întrebă Creohan mirat.

– Sperăm să ajungem la priceperea asta, recunoscu Liang-liang. Aceşti Arbori pe care îi avem n-au fost crescuţi de noi – au fost aduşi aici în epoca Restaurării Umane, acum o mie de ani, iar comunitatea noastră lucrează la proiectul său de vreo trei secole. Dar zi de zi adunăm datele necesare. Am cernut deja şi am analizat faptele pînă la nivelul Imperiului Lymarian, cu paisprezece mii de ani în urmă.

– Totuşi, Arborii există de mai mult timp decît dublul acestei perioade, zise Creohan.

Aflase asta de la Molichant.

– Mă tem că da, acceptă Liang-liang. Dar într-o bună zi vom dobîndi cunoştinţele necesare, asta-i sigur. Uite c-am ajuns!

Se opri dinaintea uşii uneia dintre casele acelea scunde, tipice, şi-i conduse în interior.

– Locuinţa voastră, cîtă vreme o să staţi la noi... Mă întreb dacă vă este pe gust...

Intrînd, Creohan se văzu într-o încăpere largă şi aerisită, avînd dispuse pe lîngă pereţi mormane înalte de perne ţesute în culori foarte vii. Din tavan atîrnau diverse elemente de decor: suluri de hîrtie pictată, executate cu îndemînare, structuri sunătoare din sîrmă şi clopoţei, flori proaspete în nişte mici vaze de porţelan. Într-un colţ al încăperii, un şuvoi de apă caldă se vărsa într-un larg bazin de sticlă de un albastru profund, înalt pînă la genunchi şi deschis deasupra. Dinspre el adia, o dată cu aburul, un parfum delicat, ca de fructe pîrguite. Chalyth dădu fuga de-a dreptul acolo, îşi scufundă mîna în bazin şi izbucni în exclamaţii mulţumite, pe cînd Hoo – zdrobit de oboseală – se lăsă greoi pe una din grămezile de perne şi se întinse pe spate, fără vlagă.

Creohan, însă, dădu puţină atenţie ambianţei, iar Liang-liang se interesă neliniştită dacă era ceva în neregulă. El se însufleţi, cu un oarecare efort.

– Nu, eram doar distrat! Locul ăsta-i minunat. Mă gîndeam cît de puţine şanse sînt să puteţi sfîrşi proiectul acela important pe care ni l-ai descris.

– De ce? întrebă Liang-liang pe un ton în care se făcea simţită o undă de jignire. Te asigur că nu ne lipseşte stăruinţa pretinsă de el.

– Nu, nu, m-ai înţeles greşit.

Creohan respiră adînc.

– Te-ai întrebat cumva cum de-am ajuns să cădem în mîinile războinicilor cu pielea brună, cum de am hotărît să călătorim atît de departe de orașul nostru de baștină?

– Sigur că da. Însă noi nu obișnuim să le cerem vizitatorilor să ne vorbească despre ei decît după ce se bucură din partea noastră de mai multă ospitalitate.

Iarăși o neînțelegere! Dar Creohan era prea obosit ca s-o mai pună la socoteală. Se mulțumi să relateze, în termenii cei mai seci, despre descoperirea înfiorătoare ce determinase plecarea lui și a lui Chalyth în acea călătorie făcută la voia întîmplării.

– Asta-i o problemă foarte serioasă, spuse Liang-liang la sfîrșit. Îmi cer scuze pentru că nu ți-am înțeles exact aprecierile făcute mai înainte. Trebuie să-i duc imediat vestea lui Kiong-binu, conducătorul nostru, pe care l-ai întîlnit pe plajă îndată după ce-ați ajuns la țărm. Iar mîine, sau imediat ce vom putea aranja asta, va trebui să supunem această știre discuției întregii comunități! Vă las prin urmare să vă odihniți fără griji, convinși că problema va fi luată urgent în studiu.

Înclinîndu-se, ea se retrase. Creohan își privi însoțitorii.

– Ei bine? întrebă. Ce spuneți? Ăștia par oameni serioși și hotărîți – să fie oare capabili să înlăture dezastrul?

– Au o grămadă de cunoștințe folositoare, vorbi Hoo în timp ce căscă. Mai mult decît atît nu putem spune deocamdată.

Se răsuci pe o parte și se întinse pe pernele clădite sub el; adormi aproape instantaneu.

– Chalyth? întrebă Creohan, întorcîndu-se.

Dar ea își dezbrăcase rochia și se vîrîse în bazinul cu apă, profitînd de șansa de a-și curăța pielea de sarea depusă pe ea ca o crustă. După un moment de reflecție, Creohan hotărî că lucrul cel mai bun era să facă la fel, și se vîrî alături de ea.

18

Dimineața, devreme, îi trezi același tînăr care le adusese cu o seară în urmă mîncarea, purtînd de astă dată tăvi cu chifle asemănătoare între ele, de mărimea pumnului, dar care, odată rupte, scoteau pe rînd la iveală alt conținut: fie dulce, fie acru, fie sărat, toate de o calitate excelentă. Îndată după aceea fură căutați iarăși de Liang-liang, care avea întipărite pe chip semnele neodihnei. Nu se grăbi, totuși, să-i incomodeze și participă la o discuție relaxată în vreme ce mîncau, spunîndu-le cîte ceva despre originile comunității respective și demonstrînd între altele că, fără îndoială, cultul historiciștilor nu putea să fi fost răspîndit doar prin locurile de unde veneau Creohan și Chalyth; căci, spunea ea, atunci cînd proprii săi înaintași – o familie de barzi rătăcitori și de inși înzestrați cu calitatea prezicerii, vreo sută la număr – veniseră în locul acesta și hotărîseră să se așeze în jurul Arborilor Istoriei, găsiseră în cîțiva dintre ei oase înălbite, ca dovadă a forței cu care ademenitoarele viziuni ale unui trecut măreț stăpîniseră mințile neștiutorilor și ale celor lipsiți de disciplină.

Cu intenție sau fără, neplăcuta relatare îi sili să-și sfîrșească masa înainte de a fi epuizat bucatele; după care Liang-liang le aduse la cunoștință că, neîntîrziat, erau invitați să-și discute noutățile cu Kiong-binu.

Vrînd să nu pară lipsiți de politețe față de șeful acelor oameni care-i primiseră cu generozitate, și dornici totodată să afle dacă lumea din partea locului se putea mobiliza cu adevărat în fața incredibilei provocări constituite de steaua ce dădea năvală asupra tuturor, se conformară imediat. În drum spre casa

lui Kiong-binu, Creohan o hărţui pe Liang-liang cu întrebări privitoare la societatea din care făcea parte. Observase, bunăoară, că aproape jumătate din populaţie purta robe lungi, unii albastre, alţii albe, pe cînd restul oamenilor purtau fuste, iar dintre aceştia mulţi le aveau uzate sau murdare.

– Robele, explică Liang-liang, sînt un semn distinctiv al implicării în marele proiect despre care v-am vorbit aseară. Albastrul arată că purtătorul său se pregăteşte să intre în Arborele Istoriei şi, acolo, să încorporeze amintirile extrase din creier de nişte stimuli neurali subtili – dar nu-i cazul să vă explic eu asta, de vreme ce veniţi dintr-un loc unde cresc Arborii Istoriei, chiar dacă-s folosiţi în mod greşit. Iar robele albe îl arată pe cel care se ocupă cu analiza stocului de informaţii, însumîndu-le, amintindu-şi cu precizie unde şi de către cine au fost adunate. Cît despre fustele purtate de restul populaţiei... păi oamenii pot să umble şi goi, dacă vor, dar se consideră în general că, îmbrăcîndu-te, îţi exprimi sprijinul pentru proiect, indiferent cum arată îmbrăcămintea: lungă, sau curată, sau în vreun alt fel anume.

Un sistem atît de rigid nu prea era pe gustul lui Creohan; totuşi, el îşi reprimă îndoielile.

– Cei ce poartă fuste, întrebă, ce fac ei în fond?

– Aceştia presteazà serviciile datorită cărora savanţii comunităţii îşi pot duce mai departe munca, răspunse Liang-liang indiferentă. Serviciile respective trebuie să fie cam aceleaşi în orice parte a lumii: tîrguieli, transport, gătit, igienizare, cules de fructe şi pescuit – treburi din astea, prea grosolane şi rutiniere ca să aibă parte de atenţia unui intelectual.

– Prin urmare, ne-aţi făcut o cinste nemeritată, îmbrăcîndu-ne în robele astea?

– Presupun că nu e tocmai nemeritată. La urma urmei, şi călătorul adună şi prelucrează informaţia, nu-i aşa? Iar în particular, după cele spuse aseară, e limpede că dumneata eşti un prezicător, ca şi strămoşii noştri de pe vremea cînd duceau o viaţă nomadă. Ei, am ajuns la casa lui Kiong-binu; vă rog să aşteptaţi pînă vă anunţ.

– Prezicător! pufni Creohan. Nu, eu nu...

Dar Liang-liang deja intrase. Cuprins de frămîntări, el rămase împreună cu Chalyth şi Hoo lîngă uşa casei lui Kiong-binu, examinînd cu un oarecare interes clădirea. Era mare, de bună seamă avea mai multe camere, şi stătea între doi Arbori ai Istoriei, cum fuseseră numiţi ei acolo, ale căror ramuri superioare o umbreau în chip plăcut. Cornişele îi erau ornamentate cu numeroase simboluri stranii, dintre care Creohan îşi aminti că văzuse unele la el acasă, purtate de historicişti; cele mai multe îi erau necunoscute, aparţinînd pesemne unor epoci din trecut, unde historiciştii nu prea aveau acces.

Chemaţi înăuntru, fură conduşi într-un hol spaţios la capătul căruia Kiong-binu şedea pe un fotoliu înalt, capitonat. Era singurul de acest fel pe care îl văzură, încît presupuseră că onoarea se lega de vîrsta lui înaintată sau de funcţie. Lor li se aduseră nişte scaune scunde, aşezate dinaintea gazdei, iar Liang-liang îşi luă unul pentru ea, şi la fel făcură alte două persoane aflate de faţă: un bărbat de vîrstă mijlocie care se prezentase sub numele de Neng-idu şi o fată cu ochi ageri şi cu o expresie nemulţumită – Kiong-la, nepoata lui Kiong-binu.

Conducătorul comunităţii îi întîmpină printr-o serie de întrebări formale privitoare la sănătatea lor, la felul cum îşi petrecuseră noaptea, dacă erau mulţumiţi sau nu de ospitalitatea de care avuseseră parte, toate acestea fiind traduse de Liang-liang. Kiong-binu abordă apoi subiectul important, dar dintr-o perspectivă care îl lăsă pe Creohan consternat, deşi remarca făcută de Liang-liang cu ceva mai devreme îl pregătise întrucîtva pentru ea.

– Înţeleg că eşti un prezicător de mare forţă, spuse Kiong-binu, şi afirmi că o stea va cădea din cer, împiedicîndu-ne să ne încheiem lucrarea. Prorocirea, din păcate, e o artă pe care noi aproape că am pierdut-o – probabil din pricină că o cercetare atît de adîncă a trecutului nu poate face casă bună cu predicţia – dar e firesc ca lucrul acesta să ne privească foarte direct, astfel încît am dori să ştim mai multe.

Creohan îşi umezi buzele cu limba şi se uită mai întîi la însoţitorii săi, constatînd că erau tot atît de decepţionaţi ca şi el, apoi îi privi pe localnici. Neng-idu îşi luase o înfăţişare curteni-

toare, de parcă vestea despre sfîrşitul iminent al lumii n-avea nici o legătură cu el, dar pe faţa lui Kiong-la citi un interes real.

– Păi, nu-i tocmai corect să-mi spuneţi prezicător, vorbi el, şi nici nu-mi stă în obicei să cercetez şi să prevăd viitorul. Voi încerca să explic în ce fel am ajuns la convingerea mea.

Cu asta, începu cea mai încîlcită zi din viaţa lui, depăşind în acest sens timpul petrecut în frămîntări ale minţii înfierbîntate, la bordul bărcii omuleţilor bruni, sau experienţa chinuitoare prin care încercase să trezească interesul concetăţenilor săi. Pentru că aici – fără a mai socoti cazna chinuitoare impusă de faptul că trebuia să aştepte ca Liang-liang să traducă fiecare frază – mai avea şi teribila, torturanta senzaţie că o prăpastie de netrecut se deschidea între ceea ce spunea el şi ce înţelegeau ceilalţi, inclusiv Liang-liang.

...Şi nu din cauză că ei n-ar fi cunoscut adevărata natură a stelelor; numeroase culturi, ale căror realizări oamenii aceia le examinaseră, aveau o astronomie avansată, dar unele cuvinte ca „telescop", de pildă, nu sunau familiar pentru urechile lui Kiong-binu şi trebuiau să-i fie explicate amănunţit; el cunoştea informaţiile acumulate, chiar dacă nu-i trecuse vreodată prin cap să cerceteze mijloacele ce serviseră la adunarea lor. Populaţia oraşului nici măcar nu trăia exclusiv pentru clipa prezentă – o comunitate dedicată proiectului menit să evalueze o sută de mii de ani de istorie omenească nu putea fi nici pe departe atît de mărginită. Peste toate acestea, ei declarau că poartă respect capacităţii de a prevedea viitorul manifestată de strămoşii lor şi dovedeau o atitudine deferentă faţă de vizitatorii de pretutindeni, văzînd în aceştia nişte posesori de cunoştinţe noi, tot atît de importanţi ca şi cercetătorii trecutului.

Totuşi, în vorbele şi în gesturile lor nu se vedea nici urmă din reacţia manifestată de Chalyth, de Creohan şi chiar de Hoo: acel sentiment al tragediei care îi pusese pe drumul unei mari căutări. Tonul întregii discuţii era atît de lipsit de emoţie, încît ai fi zis că vorbeau despre un eveniment prevăzut pentru o dată situată cu zece mii de ani în urmă.

Poate mai mult decît ceilalți trei, Kiong-la părea să fi înțeles sensul celor spuse de el, dar nu vorbea aproape deloc, iar Creohan deduse din puținele sale intervenții – în propria-i limbă, căci Liang-liang nu le mai tradusese – că fata era doar tolerată acolo, poate din pricină că insistase pe lîngă bunicul său să-i îngăduie să vadă străinii.

Trecu amiaza; fură aduse diferite mîncăruri; discuția își urma cursul cu o scrupulozitate înnebunitoare, diverse observații fiind făcute mereu și mereu, din dorința gazdelor de a fi sigure că anumitor cuvinte li s-a atribuit înțelesul corect, că referirile făcute de Creohan la „telescop", la „stele", la „ani" și „coliziune" corespundeau cu ceea ce alte culturi răspîndite în ultimele paisprezece milenii înțelegeau prin termenii corespunzători din limbile lor. Tot mai iritat, Creohan o privi pe Kiong-la și se simți ușurat cînd o văzu clătinînd din cap și țuguindu-și buzele, ca spre a-i arăta că-și dă prea bine seama cam ce sentimente putea să încerce el atunci.

Hoo, însă, găsi că progresul lent al discuției era mai mult decît putea el să suporte. În cele din urmă luă cuvîntul, străduindu-se să fie politicos, dar cu mușchii feței încordați la maximum de efortul făcut ca să se controleze.

– Te rog să-l întrebi pe Kiong-binu, îi ceru el lui Liang-liang, dacă-i de acord cu ce spune Creohan și, dacă da, cînd are de gînd să facă ceva.

Liang-liang se holbă la el, nedumerită.

– Să *facă* ceva? îngînă ea, de parcă vorbele acelea ar fi fost obscene.

Brusc, mintea lui Creohan se lumină, dar ar fi vrut să nu fi nimerit nicicînd peste secretul acela cumplit.

– Da, să facă ceva în privința asta! intră în vorbă Chalyth.

– Dar v-am spus, zise Liang-liang cu un aer de nesfîrșită răbdare. Convocăm o adunare generală și-o să discutăm problema cît se poate de amănunțit.

– Și nimic în plus? întrebă Chalyth.

– Păi... ah! începu Liang-liang, părînd încurcată. Ce-ar mai fi cu putință de făcut?

– Habar n-avem, zise Hoo. Dar poate că unii dintre voi știu.

– Asta rămîne de văzut, spuse Liang-liang, răsuflînd uşurată. Da, se înţelege de la sine că unii dintre noi ar putea avea cunoştinţe utile, aşa că vom fi fericiţi să vi le împărtăşim. Cunoştinţele să fie mereu împărtăşite – ăsta-i un principiu de bază al comunităţii noastre.

Hoo, Chalyth şi Creohan schimbară priviri între ei.

– Şi asta-i tot ce puteţi face? întrebă Creohan în cele din urmă.

– Voi ne-aţi făcut părtaşi la cunoştinţele voastre; noi o să vă facem părtaşi la cunoştinţele noastre, dacă le avem.

În acel moment, Kiong-binu interveni cu ceea ce Creohan deduse că era o pretenţie de a i se traduce, după care avură iarăşi de aşteptat. Cînd cei doi îşi terminară discuţia, Chalyth, arzînd de nerăbdare, se interesă:

– Iar în caz că există asemenea cunoştinţe, n-o să acţionaţi pentru a le pune în aplicare?

Liang-liang o privi şocată, vrînd parcă să-i răzbească pînă în străfundul sufletului.

– Să *acţionăm* pentru a le pune în aplicare? reluă ca un ecou.

– Bineînţeles! Dacă se va vedea că se poate face ceva care...

– Ne cereţi *să ne murdărim mîinil*e muncind?

– Păi, evident, dacă...

– Nimic nu-i evident! răbufni Liang-liang. Mi-e teamă că vă depăşiţi drepturile de oaspeţi. Mai întîi, îmi vine să cred că puneţi la îndoială hotărîrea întregii adunări; în al doilea rînd, mi se pare că ne cereţi să executăm munci manuale; în al treilea, dacă punctul doi e greşit, atunci pretindeţi oamenilor noştri munci manuale în folosul vostru, iar noi sîntem o comunitate mică şi nu putem risipi energia nimănui pentru obiectivele altora.

Năucit, Creohan spuse:

– Dar nu-i vorba de ceva făcut pentru noi, ci ca să salvăm Pămîntul cu toţi cei ce trăiesc pe el, inclusiv voi! Sigur, dacă se întîmplă să fie printre voi cineva care ştie o cale de a salva planeta, Kiong-binu ar conduce...

– Destul! se răsti Liang-liang. N-are nici un rost să mai continuăm discuţia. Ce spuneţi voi ţine – asta am gîndit-o mereu –

de trecutul barbar. Să ţi-l închipui pe Kiong-binu dînd *ordin* savanţilor să-şi murdărească mîinile e un lucru fără ruşine, asta e!

Sări în picioare, clocotind, şi lansă o şarjă de cuvinte spre Kiong-binu şi Neng-idu. Chipurile lor păreau ca de stîncă; se ridicară la rîndul lor, schiţînd fiecare, cu răceală, o înclinare în direcţia vizitatorilor, înainte de a părăsi încăperea. Aruncîndu-le o ultimă privire încruntată, Liang-liang îi urmă. Rămase acolo doar Kiong-la.

În jurul lui Creohan, aerul părea îngheţat. Nu fu în stare să se clintească din loc secunde în şir, cu mintea năpădită de o imensă disperare. Cînd reuşi în cele din urmă să se ridice şi să se îndrepte spre uşă, o văzu pe Kiong-la nemişcată; însă, departe de a fi cuprinsă de supărare, zîmbea.

– Nu vă faceţi griji din cauza lor, zise ea. Bunicul e teribil de conservator şi niciodată, în toată viaţa lui, n-a putut să vadă lucrurile decît de azi pe mîine, aşa că s-a înconjurat de oameni de acelaşi soi. Noi, însă, nu semănăm toţi cu el. Prietenul meu, Paro-mni, ştie să conducă extrem de abil emoţiile adunării generale a comunităţii. Cred că un subiect precum acesta va permite talentului său să se desfăşoare în voie. O să vedeţi dacă am sau nu dreptate. Pînă atunci, cum v-am spus: nu vă faceţi griji!

Surîse ştrengăreşte şi ieşi.

19

– Oamenii ăştia n-au nici cap, nici coadă, mormăi Hoo indispus, pentru a zecea oară.

Creohan oftă.

– V-am spus care-i părerea mea. Cred că-i de vină doar faptul că şi-au petrecut atîtea generaţii dedicîndu-se pînă la orbire cercetării trecutului, încît au ajuns să piardă din vedere banalitatea, care stă la baza tuturor lucrurilor. N-au ezitat să acţioneze cînd a fost vorba să-i alunge pe războinicii bruni, fiindcă au mai făcut treaba asta de mai multe ori; însă, confruntaţi cu o situaţie fără precedent, bat în retragere. Adunarea de astăzi trebuie că le pretinde un efort înfiorător.

– Orice se va întîmpla, nu cred că, din punct de vedere practic, oamenii ăştia ne vor fi de vreun ajutor, spuse Chalyth.

– Mi-e teamă că ai dreptate. Dar, aşa cum observa Hoo în seara sosirii noastre aici, ei au acces la un incredibil rezervor de cunoştinţe. Chiar dacă ei înşişi se feresc să întreprindă ceva de teamă că-şi vor „murdări mîinile“, ne pot pune în contact cu altcineva, care să nu fie atît de... delicat.

– Chiar aşa! zise Chalyth, înviorîndu-se. Nu m-am gîndit la asta.

– Ei bine, vom afla îndată, bombăni Hoo. Uite-l pe Kiong-binu că vine!

Se aflau pe o platformă înaltă de lemn, în mijlocul unui mic amfiteatru natural, nu departe de centrul oraşului. Pe laturile sale se adunaseră vreo două-trei mii de oameni în robele lungi, albe sau albastre, ale „studioşilor“ privilegiaţi, dintre care cei mai tineri şedeau de-a dreptul pe iarba crudă care acoperea pantele,

iar vîrstnicii pe taburete ori pe perne gonflabile, sub paravane din trestie menite să-i apere de soare. Nestudioşii comunităţii, din cîte li se spusese, aveau voie să asculte, dar nu dispuneau de drept la cuvînt, şi li se permisese cu condiţia să nu fie reţinuţi în altă parte de treburile lor zilnice, astfel încît încă vreo mie de localnici stăteau chiar pe buza amfiteatrului, echipaţi cu fustele lor scurte.

Creohan îşi spuse că viaţa acelor oameni se desfăşura după regulile unei plăcute simplităţi naturale. Îi era însă teribil de teamă că, pe de altă parte, cultura lor suferea de rigiditate, şi auzise de nenumărate ori de la Molichant că, în cele din urmă, o societate inflexibilă nu putea avea decît un singur sfîrşit: s-ar fi destrămat, iar cineva ar fi trebuit să ostenească mult ca să-i adune laolaltă fragmentele într-un alt aranjament, înainte de a se putea produce o înnoire oarecare.

Kiong-binu îşi ocupă locul în partea din faţă a platformei, învrednicindu-i pe călători cu o rece înclinare a capului. O dată cu el veniseră Liang-liang şi Neng-idu, care se purtau şi mai distant. De la sfîrşitul întîlnirii din ziua precedentă, Liang-liang îi evitase, îngrijindu-se doar să se asigure că-şi vor găsi calea spre locul unde stăteau acum şi că nu le lipsea hrana. Ei speraseră că avea să-i caute Kiong-la, făcîndu-le cunoştinţă cu Paro-mni, cel despre care fata afirmase că i-ar fi putut ajuta să schimbe opinia adunării, dar ea nu venise să-i vadă.

Toţi trei priveau cu pesimism rezultatul acelei discuţii. Căutînd cu privirile prin mulţime, Creohan încercă s-o descopere pe Kiong-la, însă nu reuşi. Trebuie că şedea mult prea departe de acolo ca s-o poată el recunoaşte prin mulţimea de chipuri relativ asemănătoare ale acelor oameni cu pielea galbenă.

Dezbaterile începură printr-o lungă şi amănunţită relatare a lui Kiong-binu, făcută cu vocea sa nu foarte puternică, dar impunătoare; Creohan îşi închipui că omul avusese de atîtea ori prilejul să vorbească în amfiteatrul acela, încît îşi adapta automat fiecare cuvînt la rezonanţa naturală a arcului de piatră. Vorbi, evident, în limba lui, însă Liang-liang se aşezase aproape de călători şi le traducea, cu un glas lipsit de emoţie. Creohan se

întrebă dacă femeia le oferea o traducere exactă şi hotărî că, procedînd altfel, ar fi contrazis caracterul propriului ei neam.

Cu excepţia slăbiciunii pe care n-avea nici o şansă să şi-o corecteze – convingerea că oricine anticipează ceva trebuie să fie un prezicător, ca strămoşii celor de faţă – sumara expunere a lui Kiong-binu fu corectă. Descrise sosirea călătorilor, se referi pe parcurs la steaua cea amenințătoare şi sfîrşi prin a repeta părerile lui Creohan privitoare la urmările iminentei sale apropieri de Pămînt.

După asta, mai mulţi vorbitori din incinta amfiteatrului intrară în detalii; aceştia, deduse Creohan, erau specialişti în diverse perioade ale istoriei şi erau familiarizaţi cu descrierea unor instrumente de felul telescoapelor şi cu concepte precum distanţele interstelare, care păreau să fie străine unei părţi din asistenţă. Luările lor de cuvînt fură calme şi rezonabile, iar speranţele lui Creohan începură din nou să crească.

Urmă un răstimp rezervat dezbaterilor din public, pe parcursul unei ore întregi, iar la sfîrşit Kiong-binu se întoarse curtenitor spre călători şi le oferi cuvîntul înainte de încheierea discuţiilor formale şi de luarea deciziei. Creohan se ridică nervos, iar din mulţime, răspîndite la distanţe strategice, persoanele desemnate de Liang-liang ca interpreţi se ridicară şi ele, gata să traducă pentru cei ce nu vorbeau limba sa.

– Cînd am pornit la drum, zise el, n-aveam în minte altceva decît să găsim oameni care să ne împărtăşească spaima pricinuită de pieirea Pămîntului – tovarăşi de doliu, dacă vreţi. Pe măsură ce mergeam, ne-a devenit tot mai limpede că lucrul acesta n-are sens. Trebuia căutat mai degrabă un mijloc de acţiune ca să evităm catastrofa. Nu ştim dacă a fost vreodată un timp cînd oamenii au avut priceperea şi puterea de a interveni în traiectoria unei stele, dar ni se pare că voi, care v-aţi adîncit în istorie mai mult decît a făcut-o cineva vreodată, puteţi avea cheia unei astfel de învăţături, în caz că aceasta există.

Făcu o pauză pînă cînd interpreţii îşi îndeplinirä treaba şi, înainte de a fi reuşit să-şi reia cuvîntarea, cineva strigă:

– Are dreptate! Trebuie s-o facem! Pot să vorbesc, Kiong-binu?

Bătrînul şef se încruntă.

– Nu-i cazul să întrerupi discursul oaspetelui nostru Paro-mni!

Tresărind uşurat cînd recunoscu numele, Creohan spuse în grabă:

– Renunţ bucuros în favoarea lui.

– Foarte bine, atunci, suspină Kiong-binu.

Paro-mni se ridică. Cu privirea îndreptată acum în direcţia bună, Creohan reuşi s-o descopere pe Kiong-la aşezată chiar lîngă vorbitor, un bărbat înalt cu o chică de păr negru şi neîngrijit care-i cădea mereu în ochi.

– Prieteni, ne-am legat pe deplin vieţile de un proiect însemnat, analiza întregii istorii omeneşti. Vă asigur că toată munca noastră nu va avea nici o valoare dacă se va produce dezastrul acela. Iată de ce trebuie să ne abatem pentru o vreme de la traseul stabilit. Trebuie să descoperim cunoştinţele necesare, să le aplicăm şi...

Izbucni un val de proteste. Cu chipul fără nici o expresie, Liang-liang traduse unele din ele: „Nu ne putem abandona munca, murdărindu-ne mîinile cu treburi de corvoadă! Nu ne putem condamna copiii la sclavie!“

Creohan privea consternat. Oare oamenii aceia erau chiar nebuni?

– Vreau să-i răspund lui Paro-mni, zise de pe platformă Neng-idu, cu faţa zîmbitoare, iar la încuviinţarea lui Kiong-binu continuă: Dimpotrivă, Paro-mni, părerea mea e că avem de-a face cu o soartă implacabilă. În aceşti două sute optzeci şi opt de ani care ne mai rămîn, ne vom sfîrşi cu bine proiectul. Iar cînd studiul realizărilor umane va fi gata, împlinit va fi şi scopul speciei noastre. Nu trebuie să abandonăm. Să ne ducem pînă la capăt misiunea, aşa cum ne-am plănuit-o, iar ce va fi după aceea nu mai contează.

Încuviinţări energice şi strigăte de aprobare îi întîmpinară declaraţia, în vreme ce Hoo scăpă un geamăt destul de sonor. Chalyth apucă degetele lui Creohan într-o strînsoare dureroasă.

Pe timpul întreruperii, Paro-mni rămăsese în picioare.

– Kiong-binu, încă n-am terminat. Pot să vorbesc mai departe? întrebă în vreme ce rumoarea se potolea.

Kiong-binu îi îngădui în silă.

– Eu nu-s de acord cu părerea lui Neng-idu! Dacă e să tragem vreo concluzie din studiul făcut de noi în istorie, ea ne arată că aşa-zisa „soartă implacabilă" este de fapt cauza şi efectul răspunzător pentru slăbiciunea omenească. Nu cred că sîntem atît de nevrednici încît să ignorăm faptul că urmaşii – acei copii ai noştri pe care mulţi dintre voi vă grăbiţi să-i vedeţi „sclavi" – riscă să fie arşi de vii! Asta ne-ar face de ruşine dinaintea acestor trei străini cărora poate că le lipsesc cunoştinţele, poate că le lipseşte puterea, dar în mod precis nu le lipseşte curajul!

Îşi ridică sfidător bărbia şi se aşeză, dezlănţuind un vîrtej de intervenţii pe care Kiong-binu reuşea să le ţină sub control tot atît de puţin pe cît izbuteşte pluta undiţei să stăpînească valurile ce-o aruncă încoace şi încolo. Ele durară pînă cînd Liang-liang se plictisi să mai traducă tot ce se spunea, pînă cînd mulţimea păru să se sature de vorbărie şi, exact în momentul psihologic, o voce calmă întrerupse rumoarea: vorbea Kiong-la.

– Propun un compromis, i se adresă ea bunicului său. Vreţi să-l auziţi?

– Da, să-l auzim, zise bătrînul, însoţindu-şi încuviinţarea printr-o ridicare din umeri.

– După cum se vede, opiniile sînt diferite şi situaţia nu poate fi rezolvată într-o singură adunare. Cred că divergenţele pleacă din două moduri specifice de gîndire, care s-au ivit între noi. Hai să procedăm în consecinţă! Cei care vor, n-au decît să le procure acestor străini informaţiile necesare, dacă le pot descoperi; iar restul, cei ce nu doresc să se implice, să facă aşa cum cred ei de cuviinţă.

Urmă o pauză încărcată de tensiune. Rînd pe rînd, oamenii începură să-şi clatine capetele în semn de aprobare, iar unii se ridicară să plece, mulţumiţi. Fără tragere de inimă, Kiong-binu declară că soluţia aceea era singura posibilă şi închise adunarea.

Îndată ce el şi Neng-idu plecară, Paro-mni şi Kiong-la veniră lîngă platformă şi li se adresară călătorilor, cel dintîi tremurînd din pricina unei furii abia stăpînite.

– Ei? le aruncă el. Ce părere aveţi de minunata noastră comunitate de învăţaţi?

Hoo, care şi el abia îşi păstra cumpătul, se grăbi să-i răspundă:

– Dacă toţi ar avea pe planeta asta vederea la fel de scurtă, aş spune: n-au decît să se prăjească, nu merită să mişti un deget pentru ei. Îşi închipuie că o stea poate fi abătută din drum cu nişte umbre, ca sălbaticii ăia mititei cu piele brună?

– Nu te condamn pentru ce spui, zise Paro-mni. Nu, nu!

– Dar tot am realizat ceva cu adunarea asta, observă Kiong-la. L-am scos pe bunicu-meu din balamale, şi la fel pe prostănacul ăla de Neng-idu. Aţi mai văzut vreodată atîta înfumurare? Nici măcar glorioşii gerynţi nu îndrăzneau să-şi prezinte ideile drept o culme de netrecut a căutărilor umane!

– Dar ce-am cîştigat de fapt ? întrebă Chalyth pe un ton ezitant. Mi-e teamă că am fost atît de zăpăcită...

– Păi, nu vezi? interveni scurt Paro-mni. Acum aveţi acces liber la toţi Arborii Istoriei din oraşul nostru, ajutaţi şi călăuziţi de cercetătorii care gîndesc altfel decît Neng-idu, şi puteţi căuta în ei orice informaţie v-ar putea sugera o cale de acţiune. Evident, ăsta-i abia începutul, aşa că va trebui să aflăm prin alte părţi oameni dispuşi să ducă la bun sfîrşit treaba asta – aici putem fi fericiţi dacă vom găsi vreo douăzeci de simpatizanţi.

Creohan îşi aminti de propria lui aventură dezastruoasă într-un Arbore, sau Casă a Istoriei, la el în oraş. Neliniştit, întrebă:

– O să facem şi noi călătorii mentale în trecut?

– Va trebui să vă antrenăm, observă Paro-mni. Ca să înţelegi amintirile învălmăşite pe care le evocă un Arbore al Istoriei, e nevoie de multă disciplină interioară. Aşa cum v-am spus, va fi cazul să contăm pe toate ajutoarele ce ne pot sta la dispoziţie.

– Dacă tot vorbim de ajutoare, zise Hoo, oare or fi *cu adevărat* pe undeva oameni care să poată trece la treabă după ce descoperim noi ce-i de făcut?

– N-aţi dat peste ei în drumurile voastre? se interesă Kiong-la.

– Dacă dădeam, am mai fi aici? veni răspunsul îndreptăţit al lui Hoo.

– Nu, îmi închipui că nu... Ei bine, cred că nici pe-aici n-o să-i găsiţi – pe coasta asta, vreau să zic. Spre sud se întinde doar

o insulă uriaşă, unde trăiesc fiare sălbatice de temut. Spre vest, însă, pătrundem în continentul pe care au înflorit numeroase epoci mari din istoria omenirii, şi nu-i deloc de necrezut ca undeva pe acolo... În fine, e prea devreme să vorbim despre asta. Fără să împărtăşesc repulsia concetăţenilor mei faţă de munca înfăptuită cu propriile lor mîini, cred totuşi că n-are sens să recrutăm forţe pentru o întreprindere ce s-ar dovedi imposibilă. Să ne aşternem pe treabă cît de repede, ca să vedem dacă există şanse sau nu. Pînă acum n-am mai avut prilejul de a pregăti adulţi pentru analiza amintirilor din Arborii Istoriei; îmi închipui însă că, dată fiind hotărîrea cu care vă urmăriţi scopurile, nu veţi întîmpina prea multe dificultăţi.

– Sper să ai dreptate, suspină Creohan. Prin urmare, cu cît începem mai repede, cu atît mai bine!

20

Spre marea uşurare a lui Creohan, aici Arborii Istoriei erau cu totul diferiţi de rubedeniile lor din oraşul său de baştină – probabil, îşi spuse, din cauză că în decursul secolelor precedente fuseseră solicitaţi să servească unor obiective diferite. Aveai la îndemînă pînă şi hărţi, foarte detaliate pînă în epoca Imperiului Lymarian şi schiţînd în mare încă zece milenii de dinaintea acestuia, cu indicaţii de felul: în care Arbore şi în ce punct din hăţişul coridoarelor interioare ar putea nişte persoane de un anumit tip mental să răspundă în modul cel mai adecvat subtililor curenţi neurali. În ciuda tuturor exerciţiilor şi testelor la care îi supuseseră anticipat Paro-mni şi Kiong-la, lui îi fu teamă cînd se aventură pentru prima dată, cu adevărat, într-un Arbore. Descoperind apoi că nu-l mai copleşea tumultul confuz al amintirilor, ci îşi putea păstra pe deplin luciditatea, uită de teamă şi se abandonă experienţei. Ajunse chiar să simtă ceva din fascinaţia pe care o încercase Molichant, deşi nu reuşise să i-o explice prea bine. Dar urgenţa scopului lor se împotrivi cu succes şi înlătură tentaţia de a se lăsa îmbătat de vălmăşagul viziunilor procurate de Arbore.

Şi Chalyth trăi desfătarea infinitelor coridoare ale trecutului deschise dinaintea ei, dar ea fusese de-a lungul întregii sale vieţi o persoană a zilei prezente, ceea ce îi conferea imunitate la obsesii; modul principal de a răspunde, în cazul lui Hoo, părea încă temperat de amărăciune, întrucît el nu putea uita că rubedeniile sale ajunseseră într-o fundătură a existenţei.

Totuşi, nu-şi propunea să le elibereze de acolo. Avea destul spirit practic încît să-şi închipuie că, exceptîndu-se pe sine, nici unul din familia lui n-ar fi fost fericit în absenţa acelei rutine

vechi, de generaţii întregi, care le umplea zilele. Consecinţele problemei respective trebuiau lăsate în seama inevitabilei acţiuni a timpului. Respectînd zbuciumul pe care o asemenea înţelegere trebuie să-l fi declanşat în mintea lui, Creohan şi Chalyth nu-i vorbeau niciodată de familie, ori de Madal, a cărei intervenţie în realitatea statică din valea în formă de castron aruncase – teoretic măcar – sămînţa unei eventuale evadări.

Astfel, după numeroase zile de exersare şi de pregătiri, începu cel mai spectaculos studiu al trecutului întreprins vreodată de fiinţele umane.

Înaintea Imperiului Lymarian, aşa cum ştiau, fuseseră glorioşii gerynţi, care îşi încorporaseră însă populaţia într-o singură hoardă uniformă. Creohan îşi amintea cu neplăcere de urmările unui asemenea act.

Înaintea lor trăiseră lucothizii şi pretascanii, care îşi împărţiseră întreaga planetă între ei şi extrăgeau energia din circuitul atmosferic pentru a o folosi în oraşele plutitoare de care se foloseau pentru a cultiva oceanele; epoca aceasta, descoperi Chalyth cu emoţie, era chiar timpul cînd creaturile subacvatice cu care se împrietenise ea făceau pentru prima dată cunoştinţă cu oamenii, dar aceştia nu alcătuiau populaţia ce lăsase în urmă oraşele moarte vizitate de Glyre. Aceia ţineau de o decadenţă tîrzie, în ciuda elogiilor aduse de historicist marilor lor realizări.

Înaintea lor fuseseră tymoletrii, şi gwamii, şi tidwelionezii, care semănau şi totodată nu semănau cu o mie de alte culturi; iar înaintea lor, populaţia minogovaristo. Oamenii aceştia concentraseră norii într-o cortină pentru jocuri de umbre acoperind toate continentele, dar domeniul lor de acţiune, ca şi al urmaşilor lor, se oprea în marginea spaţiului.

Înaintea lor domniseră populaţiile dos, şi glygly, şi ngrotor; înaintea lor, neamul chatrik, ale cărui hotare *nu* se opreau acolo unde se sfîrşea aerul – însă ei se mulţumiseră să planteze mari păduri de licheni mutanţi pe suprafaţa acum pieritei Luni, care în cele din urmă s-au sălbăticit şi au asimilat întreaga substanţă a satelitului, transformînd-o în materie organică, împrăştiată şi semănată aiurea, încît doar un nor de particule mai stătea mărturie faptului că odinioară existase acolo un corp astral solid. Tot astfel, construiseră pe solul arid al lui Marte clădiri

nelocuibile în formă de piramidă, sau poate temple, într-un scop pe care-l înţelegeau doar ei. *Ei* n-ar fi putut abate din drum o stea...

Trecu o jumătate de an. Creohan, Hoo şi Chalyth abia mai ţineau socoteala timpului scurs, fiindcă zburdau de-acum la fel de sprinten ca Paro-mni şi Kiong-la prin amintiri ce acopereau secole întregi, reţinînd una de ici, alta de colo şi renunţînd la tot ce era nesemnificativ. Cînd te trezeşti pentru o anume epocă şi aluneci în somn din viziunea alteia, clipa de faţă începe să pară neînsemnată, încît descoperiră că nu-i mai judecau atît de aspru ca odinioară pe oamenii aceia care refuzaseră să se dedice vreunui obiectiv al prezentului.

Înaintea neamului chatrik fuseseră pledowzii, a căror problemă principală fusese să împiedice prădăciunile unei rase de oameni-şopîrlă ce ieşiseră din ruinele scufundate într-un ocean imens şi încercaseră să ia în stăpînire Pămîntul. Înclinaţi spre toleranţă, pledowzii trudiseră cinci secole ca să transforme mediul fierbinte de pe Venus într-un spaţiu potrivit creaturilor, apoi le deportaseră acolo cu forţa. Să fi existat în cazul lor vreo posibilitate? Toţi cinci cercetară perioada aceea vreme de o săptămînă, după care admiseră că pledowzii nu erau în stare să abată de pe traiectorie nici măcar o planetă, necum o stea.

Se adînciră astfel din ce în ce mai mult în trecut, întîlnind kinkakanii, dwygii, populaţiile combara, comita şi thnab – mici societăţi care lăsau în urmă, fiecare, cel mult cîte un basm şi nişte case măcinate de putreziciune. Apoi îi găsiră pe umftitiţi, ale căror cămine creşteau ca acelea ştiute de Creohan şi care manipulau plantele cu o artă neînţeleasă nici măcar de ei înşişi pe deplin, ca şi cum o genă a sensibilităţii faţă de vegetal ar fi rodit brusc în stratul uman extins la scară planetară, fără să realizeze însă nicicînd necesara relaţie cu conştiinţa raţională. Astfel, după dispariţia umftitiţilor, copacii lor trebuiră să aştepte douăzeci şi nouă de mii de ani, pentru ca în perioada Restaurării Umane avantajele oferite de asemenea culturi să fie redescoperite.

Şi tot umftitiţii concepuseră pentru prima dată Arborii Istoriei, dar ei nu fuseseră capabili să-şi controleze invenţia, iar succesorii lor, populaţia thnab, nu înţeleseseră nimic din ea; aşa că şi aceasta rămase abandonată vreme de douăzeci şi nouă de mii de ani.

Creohan se întrebă dacă nu cumva lor le aparținuse orașul ale cărui ruine, presărate acum cu acele oribile ciuperci globulare, transparente, se datorau meteoritului ce produsese valea unde neamul lui Hoo își păstorea carnea. Dar, fără îndoială, o asemenea catastrofă nu putea avea supraviețuitori, prin urmare totul risca să rămînă un mister.

Scurgîndu-se de-a lungul și de-a latul planetei, valul umanității punea în evidență un model: o epocă a mașinismului făcea loc uneia în care munca era depusă de ființele vii, pînă cînd tentația de a corupe însuși omul devenea mult prea puternică, după care cultura degenera în violență și urma întoarcerea la mașini. Secvența nu se desfășura rigid; uneori colapsul unei culturi biologice reverbera prin două, trei sau chiar mai multe epoci succesive. Dar modelul de bază funcționa perfect. O îmbinare a celor două tendințe fusese încercată, mai aproape în timp, de lucothizi și pretascani, dar drumul lor pe această cale durase destul de puțin, înainte de a se lăsa seduși ca atîția alții de o singură preferință, obsesivă – ceea ce condusese în cele din urmă la distrugerea lor.

Începînd să se simtă cuprinși de disperare, cercetătorii făcură salturi peste perioade din ce în ce mai mari. Existau și breșe – unele reale – cînd un continent nu putea fi evocat. Asta se întîmpla de regulă în epocile în care o cultură pierea, iar întîmplarea îi înlătura descendenții pe rînd, pînă cînd nu mai rămînea nici unul. Indiferent ce forță ar fi fost aceea care stîrnea viziuni ale timpurilor trecute în mințile contemporanilor, ea părea să depindă în chip hotărîtor de supraviețuirea în prezent a unei rădăcini ce conducea îndărăt spre epoca dorită. Din pricina asta, se putea ca societăți întregi să fi rămas în afara posibilităților exploratorii.

Se consolau însă cu gîndul că ținta căutărilor lor trebuia să se afle într-o cultură cu înclinații tehnice și, întrucît acestea se răspîndiseră în general pe întreg Pămîntul, era prea puțin probabil ca ele să se fi pierdut.

Cu cincizeci de mii de ani în urmă nimeriră peste societatea muve, care se străduise să schimbe orbita planetei Mercur ca să-l ferească pe conducătorul său despotic de o conjuncție astrologică nefavorabilă. Părea destul de promițător! Atîta doar că oamenii muve eșuaseră în misiunea lor, iar efortul îi descurajase

în aşa măsură, încît se prăbuşiseră într-un război dezastruos ce schimbase conturul munţilor şi pricinuise scufundarea totală a multor insule. Frustraţi, cercetătorii trecură mai departe.

Amintirile erau de-acum tot mai şterse, tulburate de numeroase rezonanţe parazitare. Era clar, se apropiau de limita variabilităţii de care era capabilă rasa umană. Un eveniment detectat într-o străfulgerare amăgitoare se putea dovedi penetrat de ecouri din culturi aflate la o mie, cinci mii, douăzeci de mii de ani distanţă, încît era cu neputinţă să extragi de acolo un singur grup de fapte necontaminate. Cîteva culturi mari se detaşau cu strălucire, chiar şi aşa: cele produse de cursili, de populaţiile lomril şi slarf. Cu toţii încercaseră să ajungă la stele, dar nimeni nu reuşise cu adevărat.

Trecu un an şi veni momentul în care, la cină, cînd obişnuiau să compare informaţiile acumulate peste zi, Paro-mni spuse:

– Am ajuns în impas! Densitatea datelor poate zădărnici astăzi eforturile concentrate ale întregii noastre comunităţi, dacă ar fi eventual dispusă să se implice! Suprapunerea asta de evenimente despărţite prin milenii e o problemă pe care n-am prevăzut-o.

– De ce trebuia s-o fi prevăzut? interveni Kiong-la. Vreme de o mie de ani, am împins graniţa investigaţiei abia pînă dincolo de Imperiul Lymarian. Noi am ajuns la şaptezeci-optzeci de mii de ani distanţă.

– Aşa-i. Numai că acum găsim nu doar una, ci mai multe civilizaţii ce ar fi putut deţine cheia puterilor de care avem noi nevoie. Şi nu-i oare înnebunitor să le descoperi învăluite în ceaţă?

– De ce tocmai oamenii aceia, şi nimeni după ei? întrebă Hoo. Te poţi gîndi chiar că a existat cîndva un... un neam de oameni, ca să spun aşa, pe care îi chemau stelele, dar chemarea asta a pierit, lăsîndu-ne pe noi, toţi ceilalţi, să ne mulţumim cu o singură lume...

– Nu se poate să fi pierit cu totul, zise Creohan. Altfel nu ţi-ai fi lăsat de bunăvoie căminul de o viaţă, ca să vii cu noi.

– Ce mă preocupă pe mine, cugetă Kiong-la, e faptul că studiul comportamentului materiei anorganice a devenit, în mod progresiv, un obiectiv tot mai puţin urmărit. Tendinţa cealaltă,

spre o înțelegere a omului însuși, o vedem ilustrată și de propria noastră comunitate, cu proiectul ei ce durează de o mie de ani.

– Nu poți despărți cele două tendințe, declară Paro-mni cu fermitate. Așa am crezut mereu, iar veștile despre steaua care ne amenință dovedesc că am dreptate. Ce-o să se aleagă de marea noastră încercare de a înțelege omenirea, atunci cînd nu va mai fi nici un om s-o aprecieze?

– Miroase a zădărnicie, zise Chalyth cu un aer obosit. În întreg fluxul memoriei istorice nu găsești nici măcar cunoștințe vagi prin care am putea să salvăm Pămîntul. Și chiar dacă ele s-ar afla, între cei vii nu-i nimeni capabil să le folosească...

– Asta refuz s-o accept, o întrerupse Creohan. Nu vi se pare straniu că ciclul reluat, a cărui existență am acceptat-o, s-a fixat asupra unui singur nivel, începînd din epoca Restaurării Umane? Am avut parte de un mileniu de liniște și consolidare. O perioadă statică mai lungă decît asta pare să contravină naturii omului. Chiar așa: dacă nu cumva ciclul s-a rupt, risc să afirm că undeva pe Pămînt oamenii *trebuie* să învețe să folosească uneltele și să proiecteze mașini. Nu pot fi cu toții obsedați de trecut, și nici niște sălbatici degenerați ca omuleții bruni...

– Cît de mult trăiesc Arborii Istoriei? întrebă Hoo pe neașteptate.

Smuls dintr-un șir de gînduri personale, Paro-mni îi aruncă o privire derutată.

– Păi... cine poate spune? Arborii originali ai umftitiților s-au tot înmulțit în dumbrava lor vreme de douăzeci și nouă de mii de ani, dar nimeni dintre martorii unui asemenea proces n-a fost în stare să-l fixeze în amintiri.

– Atunci să ne întoarcem în perioada umftitiților, ceru Hoo. Oare nu-i cu putință ca, în vremea aceea, vreun om să fi venit la un Arbore și să privească într-un trecut unde se învălmășeau amintiri mai puține, din numai treizeci de mii de ani? sugeră el și, pe măsură ce cuvintele își făceau efectul, ceilalți începură să rîdă ca niște condamnați cărora li se anunță grațierea chiar în ultima clipă.

21

Într-adevăr, exista un astfel de om. Nu-i puteau pronunţa numele – era exprimat aproximativ printr-un plescăit de limbă şi o grimasă – iar modul său de viaţă şi felul în care vorbea erau tot atît de ciudate. Fusese preotul unui cult ce-şi alesese drept zeitate un animal ulterior dispărut; omul îmbrăcase pielea jupuită a fiarei, iar părul de pe ţeastă îi era uns cu lut. Dar el credea în adevărul celor pe care Arborii puteau să i le arate, într-o vreme cînd se credea că amintirile lor erau viziuni stîrnite de spiritele rele. Omul acela pătrunsese în trecut pînă la cele mai îndepărtate limite ale sale.

Îi văzuse pe cursili, văzuse neamurile lomril şi slarf, dar aceştia reprezentau foarte puţin din lucrurile la care fusese el martor. Slarfii, ultima cultură umană ce năzuise spre stele, reuşiseră după modul lor de a înţelege reuşita, însă obiectivul le fusese mai degrabă acela de a se convinge pe ei înşişi că stelele erau cu adevărat nişte sori asemeni celui ce lumina Pămîntul, aşa cum susţinea o tradiţie încă de pe atunci antică; iar după o singură călătorie care, spre a confirma faptul, îi luase unui ins întreaga viaţă şi minţile, oamenii aceia îşi îndreptaseră atenţia spre altceva.

Fusese, totuşi, o epocă extrem de stranie, cînd circulaseră nu numai frînturi de dogmă ştiinţifică precum afirmaţia că stelele sînt sori, devenită un fel de folclor al timpului, ci şi tehnici incredibil de elaborate. Un ucenic dintr-o fierărie sătească nu cunoştea poate conturul propriei sale ţări, dar era capabil să topească, să toarne în formă şi să finiseze într-o singură zi metalul unui tub de forţă suficient pentru încălzirea şi iluminatul

unei case familiale mari. Cel mai sărac dintre săraci dormea într-un confort fără egal, pe interconexiunea concavă a două volume de aer, caldă şi uscată în ciuda ploii înverşunate ce-i bătea în acoperiş, îngheţînd în ţurţuri la ieşirea din streaşină. Un tînăr despărţit de iubita lui îi lăsa acesteia ca amintire o păpuşă umblătoare şi vorbitoare, care putea rosti vorbe de iubire chiar cu vocea lui.

Licărul unor astfel de minunăţii îi împinse pe cercetători, cu frenezie, din ce în ce mai departe în trecut, arzînd de nerăbdare să afle ce cultură unică în felul ei avansase atît de mult încît lăsa în urmă, drept biete fărîme, asemenea miracole. Întrucît moştenirea sa dispăruse cu destulă vreme înainte de ascensiunea populaţiei muve, era limpede că în vremea cursililor doar o parte din masa originală a cunoştinţelor mai putuse supravieţui; în consecinţă, admiseră că locuitorii unui oraş atît de mic puteau fi în stare să construiască nave spaţiale şi să le trimită în Lună după minereurile de care aveau nevoie.

Cu toate cercetările lor din ce în ce mai profunde, nu întîlniră sursa vreunora din minunile acelea – ci doar o serie de şapte culturi succesive în care construcţia şi conducerea unei nave cosmice ţinea de domeniul cunoştinţelor publice şi foarte mulţi se ocupau cu aşa ceva. Fură de acord că era aşa cum sugerase Hoo: părea să fi existat cîndva un neam de oameni fascinaţi în asemenea măsură de imensul vid neumblat de dincolo de pătura aerului, încît îi acceptaseră cu bucurie sfidarea. Ce anume, oare, înlăturase o asemenea atitudine? Zborul spaţial, devenit rutină, încetase cumva să mai stimuleze imaginaţia? Părea un lucru incredibil. Galaxia era mult prea mare, iar motivele găsite de cele şapte culturi pentru a explora măruntul sector local aflat la îndemîna lor nu erau puţine.

Încă o dată, viziunile prinseră a se scufunda în ceaţă. Amintirile aflate în memoria Arborelui sufereau o deformare din cauza lipsei de înţelegere cu care le trata receptorul lor din epoca umftitiţilor; după nici o lună sau două, cercetătorii aveau să se găsească din nou în impasul întîlnit ceva mai devreme.

Refuzară, totuşi, să accepte imediat eşecul. Nimeriseră peste o sugestie chinuitoare privindu-i pe cei ce lăsaseră acea fantas-

tică moştenire tehnică spre a fi exploatată de succesorii lor, şi pe care ei o făcuseră iniţial înfloritoare. Exista un munte, un munte înalt şi inaccesibil, în jurul căruia se adunaseră mănunchi legendele, ca fructele coapte într-un pom. Cultura următoare celei a zborurilor spaţiale cunoscuse un basm ce susţinea că orice asalt reuşit al stelelor trebuia să pornească din acest singur loc între toate locurile de pe planetă. Atît de mare era puterea acestei credinţe asupra minţilor din epocile de mai tîrziu, încît vreme îndelungată, navele ajunse la un pas de reuşita decolării s-au tot zdrobit de piscurile din jur. Uriaşe eforturi au fost dirijate spre nivelarea munţilor, fără să se atingă însă *muntele;* apoi, noua dispunere a greutăţii din scoarţa Pămîntului a produs o ridicare a magmei şi erupţia mai multor vulcani, iar în perioada slarf tradiţia a fost în cele din urmă uitată.

...Uitată, altfel zis, pînă cînd omul acela din timpurile umftitiţilor hotărî să se exileze dintre ai lui şi să călătorească departe spre apus, cu gîndul de a găsi muntele respectiv. În ciuda superstiţiilor şi a faptului că ignora complet maşinile mai complicate decît pîrghia şi roata, şi asupra sa vechea legendă exercita o atracţie irezistibilă. Călătoria o plătise, după cîte se pare, cu o viaţă trăită în afara societăţii umane, prin rătăciri pe care ei nu le puteau înţelege.

Fără să fi discutat deschis subiectul, aceeaşi pornire se ivi în mod spontan în minţile celor cinci cercetători, iar în seara cînd se referiră pentru prima dată direct la ea, cu prilejul obişnuitei lor discuţii nocturne, cu toţii fură surprinşi să constate că şi ceilalţi ajunseseră la o concluzie asemănătoare.

Gîndiseră acelaşi lucru, iar descoperirea asta produse în încăpere o descărcare aproape palpabilă.

– E cît se poate de clar, spuse Paro-mni. Greu de crezut că ar exista undeva în lume vreun loc unde explorarea trecutului cu mijloacele Arborilor Istoriei să se fi făcut într-un chip mai desăvîrşit decît aici. O mie de ani de studiu meticulos au condus tehnica asta pînă la limitele ei, iar dacă noi am atins aici un punct din care nici o altă informaţie clară nu se mai poate obţine, aşa o fi peste tot. E cazul să căutăm o alternativă. De acord?

– De acord, zise Creohan. Deşi eu unul nu-mi fac mari speranţe că o călătorie pînă la muntele acela ne va aduce soluţia problemei. Dar n-are nici un rost să ne cramponăm de umbre: treaba asta-i zadarnică prin definiţie.

– Prin urmare, mîine o să-i vorbim bunicului de plecarea plănuită, spuse Kiong-la. Îmi închipui că nu va fi prea trist că ne vede luînd-o din loc...

– Nimeni dintre cetăţenii voştri nu va fi, observă Hoo. Nu-şi doresc decît să uite de dezastrul ce atîrnă asupra Pămîntului, şi atîta vreme cît noi sîntem aici, li-l reamintim fără întrerupere.

Aşadar, în ziua următoare, îl vizitară pe Kiong-binu, care era însoţit ca de obicei de Neng-idu şi de Liang-liang. În parte, Kiong-la avusese dreptate. Bătrînul nu păru întristat de perspectiva de a-şi pierde musafirii veniţi cu destul timp în urmă. Aflînd că nepoata sa intenţiona să-i însoţească, se tulbură totuşi. În lunile petrecute acolo, călătorii îşi cîştigaseră deprinderea de a vorbi cu uşurinţă limba locului, aşa că nu mai aveau nevoie de interpret care să le traducă schimbul de replici dintre cei doi.

– Ai tu destulă minte, nepoata mea? strigă Kiong-binu.

– Am, răspunse ea ferm.

– Dar în ce scop faceţi călătoria asta? o încolţi bătrînul. Vă închipuiţi pesemne că, în drum, veţi nimeri peste un neam făuritor de maşini care, în două secole, ar putea să născocească şi să producă un mijloc capabil să abată din calea ei o stea?

– În mod sigur nu vom găsi astfel de oameni dacă rămînem aici, spuse Kiong-la pe un ton muşcător.

– Tot aşa poţi să nu-i găseşti nici în călătoria asta! Iar dacă nu-i găseşti, chiar ajungînd la muntele tău fermecat, ce-o să te faci? Îţi vei distruge restul zilelor răscolind continentele în căutarea unor oameni care pot foarte bine să nu existe niciunde?

– Dacă nu-i nimeni destul de curajos încît să facă un lucru ce pare imposibil, va trebui să privim soarta Pămîntului cu resemnare, aprecie Kiong-la cu o ridicare din umeri.

– Un lucru ce pare imposibil? Cîtă vreme vă făceaţi cercetările, iarna a venit şi a trecut; iar în toate aceste luni încă n-aţi aflat informaţia după care umblaţi?

– Din păcate, nu, admise Kiong-la, iar Neng-idu chicoti batjocoritor.

– Eu am știut de la început că n-au să ajungă la nici un rezultat. Şi ce dacă-i vor găsi pe închipuiţii lor constructori de maşini, din moment ce niciodată în trecut n-a existat tehnica necesară?

– Pesemne o asemenea întîmplare nu s-a mai produs niciodată pînă acum, ripostă Creohan iritat.

– Neng-idu nu crede în lucruri care se petrec pentru prima oară, zise Paro-mni. N-a avut nicicînd vreo idee originală, în toată viaţa lui. Dar nu poţi susţine în nici un caz că acea cunoaştere n-a existat. Ea are mari şanse să fie realizată, dar noi n-am putut s-o atingem din exact aceleaşi pricini pentru care dumneata, Neng-idu, greşeşti în legătură cu proiectul oamenilor de aici. E absolut imposibil să analizezi şi să prezinţi întreaga istorie a omului, iar scumpa dumitale întreprindere nu se va împlini niciodată, indiferent dacă Pămîntul va fi sau nu transformat în cenuşă de steaua care se apropie.

Cuprins de o furie subită, Neng-idu se ridică greoi în picioare.

– Cum îndrăzneşti să-ţi baţi joc de lucrul pentru care au trăit şi au murit strămoşii tăi? Cum îndrăzneşti să-ţi rîzi de noi, care le călcăm respectuoşi pe urme, aşa cum şi-ar fi dorit-o? Eşti un... eşti...

Nu-şi găsea cuvintele şi, fără nici un avertisment, se repezi la Paro-mni, apucîndu-l pe tînăr de gît cu mîinile lui dolofane şi răsturnîndu-l pe spate de pe taburet. Datorită violenţei impactului, Kiong-binu scoase un strigăt ascuţit, de alarmă, iar ceilalţi săriră în ajutorul lui Paro-mni, dar Hoo fu acela care-l imobiliză pe Neng-idu, contînd pe vechea lui pricepere de a se lupta cu creaturile pentru carne. Cît ai clipi din ochi, înhăţă mîinile namilei, o trînti la picioarele lui şi-i încleştă cu degete de oţel gura şi nasul. Cu ochii măriţi de spaimă, Neng-idu se zbătu ca turbat să se elibereze. Lipsa aerului îl slăbi curînd, iar cînd faţa îi deveni purpurie, Hoo murmură:

– Dacă vrei să răsufli, poartă-te cuviincios! Te las să tragi aer în piept o dată – aşa, binişor – dar dacă încerci iar, sau îţi mai baţi gura, îţi închid nările pentru totdeauna!

Kiong-binu se holbă la ajutorul său de nădejde cu atîta groază, încît îi trebuiră cîteva momente bune pînă să-şi regăsească vocea.

– De ce a trebuit să facă asta? întrebă într-un sfîrşit.

– Fiindcă nu suportă să i se spună adevărul, răspunse Paro-mni, frecîndu-şi gîtul pe care urmele lăsate de degetele lui Neng-idu se puteau vedea cu uşurinţă.

Găsi apoi cîteva cuvinte liniştitoare pentru Kiong-la, care voia să ştie dacă se simţea bine, apoi continuă:

– Tare mi-e teamă că tot ce am spus e adevărat. Există o barieră dincolo de care Arborii noştri nu ne mai îngăduie să explorăm. E de cinci ori mai departe în trecut decît investigaţiile voastre amănunţite de pînă acum, dar avem convingerea că o veţi întîlni în cele din urmă şi voi, aşa cum ni s-a întîmplat nouă. Se comportă de parcă ar fi o limită în gama variabilităţii umane, iar între clipa de azi şi epoca aceea extrem de îndepărtată se interpun destule culturi asemănătoare, făcînd ca diverse tonalităţi dezordonate din perioadele ulterioare să interfereze cu imaginile mai vechi. Asta ne-a dat peste cap cercetările, dar nu cred că ne poate acuza cineva că ne-a lipsit voinţa, şi nici inteligenţa.

Urmă o pauză lungă. În timpul ei, Neng-idu încercă să vorbească, dar fu împiedicat iarăşi de înnoita apăsare a degetelor lui Hoo. Exasperat, abandonă ideea.

În sfîrşit, cu o expresie resemnată, Kiong-binu i se adresă din nou lui Kiong-la.

– În cazul ăsta, du-te cu bine, nepoată! Adevărul trebuie privit în faţă, oriunde s-ar afla, iar eu admit că spusele lui Paro-mni sînt adevărate. Mai mult, într-un fel voi ne-aţi făcut un serviciu mai mare decît acela de a ne fi arătat un simplu fapt nou. Îmi umbla prin minte să-l numesc pe Neng-idu ca succesor al meu, închipuindu-mi că devotamentul lui pentru cauza noastră era totodată şi un devotament pentru adevăr. Mi-am dat seama că am greşit. Lasă-l să plece, prietene Hoo! Fiţi siguri că n-o să-mi mai plec urechea la vorbele lui, de azi înainte.

Hoo se supuse, iar Neng-idu, arătînd de parcă abia se abţinea să nu izbucnească în plîns, se grăbi să iasă din încăpere.

Încă o dată, Kiong-binu făcu o pauză, ca şi cum şi-ar fi cîntărit cuvintele.

– Mi s-a spus că uneori v-aţi exprimat dispreţuitor la adresa oamenilor noştri, zise el în cele din urmă.

Îi privea acum pe călători: Hoo, Chalyth şi Creohan.

– Acum înţeleg de ce. Aveţi în voi o flacără pe care mulţi dintre noi n-o au; mai-mai că mă minunez s-o descopăr la Kiong-la şi la Paro-mni. Nu-i uşor de crezut, dar e posibil ca voi să fiţi instrumentul care ne salvează de propria noastră orbire. Iertaţi-ne că v-am făcut sarcina mai grea decît trebuia să fie. Cereţi tot ce doriţi pentru călătorie şi-o să am grijă să vi se pregătească. Vă urez toate cele bune, din străfundul inimii mele bătrîne şi neghioabe...

22

Cu tot disprețul savanților și al conducătorilor pentru oricine accepta să-și păteze mîinile punîndu-le pe materiale și pe mașinării, comunitatea pe care o părăseau includea destui artizani competenți, iar grupul călătorilor, conform promisiunii lui Kiong-binu, fu bine echipat și aprovizionat pentru următoarea etapă de marș.

Drumul lor ducea spre vest, prin teritorii pe care le cunoșteau bine acum, de parcă le-ar mai fi străbătut și pînă atunci, fiindcă multe dintre civilizațiile trecute ale Pămîntului înfloriseră și decăzuseră prin locurile acelea, fără să schimbe în mod semnificativ aspectul ținutului. Cîmpiile și munții peste care trebuiau să treacă aveau răbdare; puteau dormi în liniștite un milion de ani – ca să nu mai vorbim de plăpînda istorie a omenirii, transmisă prin o sută de milenii – fără să se clintească, în vreme ce deplasarea imperceptibilă a pulberii și calma descompunere a frunzelor în lut ștergea urmele omului, pregătind o altă suprafață goală pe un palimpsest întins cît întreaga lume.

Caracterul nemilos al procesului îl deprima pe Creohan. El putea să-și închipuie foarte ușor un timp cînd, chiar dacă temerara lor căutare avea să fie răsplătită, oamenii vor uita din nou pînă și faptul că a existat cîndva o stea amenințătoare ce trebuia abătută din drum. Imensitatea fenomenelor naturale făcea ca întreprinderile cele mai spectaculoase ale omului să pară mărunte, mai ales cînd erai obosit, la capătul unei zile întregi de umblet pe jos. Înaintau în primăvară, după ce petrecuseră iarna în așezarea lui Kiong-binu, iar Creohan încerca să se consoleze

cu gîndul că unele dintre minunatele flori policrome îmbobocite în jur puteau mărturisi despre înțeleapta intervenție a omului iubitor de frumuseți. Dar asta nu era de prea mare ajutor. Admițînd că lucrarea acelor culturi care modificau lumea vie mai dura o vreme, putea fi și ea ștearsă de îngheț, sau de boli, sau de convulsiile suferite din cînd în cînd de Pămînt, ca atunci cînd un gigant adormit e deranjat de o muscă. Cu fiecare pas făcut, avea senzația că-și înfige picioarele printre cioburi sparte din visele înaintașilor, iar elementele palpabile pe care să se bazeze simțămîntul acesta abundau: o movilă întrerupînd linia cîmpiei și care închidea în ea o frîntură de zid ca un dinte măcinat, ca să arate că acolo fusese cîndva un oraș; resturi de plastic și piese din metal găurit de rugină zăceau aruncate pe malurile rîurilor umflate pînă la limita revărsării după topirea zăpezilor din interiorul ținutului; trecură printr-un loc unde terenul nisipos era străpuns de un soi de iarbă deasă, prea alunecoasă ca să poți umbla pe ea, în forma unui pentagon regulat – și al cărui rost nici unul dintre ei nu reuși să-l ghicească.

Locul acela n-avea să rămînă așa, probabil, pentru multă vreme. Ciclul căldurii și al frigului îi produsese crăpături dintr-o margine în alta, iar miceliile ciupercilor ajunseseră deja la solul ascuns, trăgîndu-și hrana pentru măciuliile lor mărunte, de un verde pal.

Aflîndu-i gîndurile sumbre, Chalyth îi spuse însă, bine dispusă:

– Creohan, e mult prea devreme să devii pesimist! Poate atunci cînd o să fii bătrîn și țeapăn și cu ochii slabi, dar nu acum! Îmi pare că ne-am înhămat la un lucru fără precedent, așa încît se vede treaba că puterea de a inventa ceva nou n-a părăsit cu totul rasa noastră. Și cine știe către ce alte înălțimi se va putea ridica iarăși, după înlăturarea dezastrului?

Văzînd că nu prea reușise să-l consoleze, adăugă:

– Oricum, am făcut progrese mari.

Asta da, era adevărat. Creohan își dorise mereu ca el și Chalyth să fi fost tot așa de bine pregătiți pentru prima etapă a

călătoriei lor cum erau pentru aceasta din urmă. Nu numai că meşterii cei mai buni ai lui Kiong-binu îi înzestraseră cu corturi uşoare, cu paturi pliante şi cu utilajele necesare bucătăriei zilnice – în care Madal, era sigur, ar fi trebăluit cu multă bucurie – ci, în plus, puteau instala tabăra pentru noapte, spunîndu-şi fără ezitare: „Mîine, după un marş de o oră, ajungem la o rîpă nu prea adîncă ce trebuie să fie de-acum uscată, aşa că vom putea trece dincolo"; sau: „De aici înainte nu mai putem merge drept, fiindcă zona a devenit deşert cu trei mii de ani în urmă şi e, probabil, stearpă şi stîncoasă"; sau: „Copacii de colo nu cresc niciodată departe de apă, prin urmare trebuie să marcheze cursul rîului pe care-l căutăm".

Puţine incidente, în fond, veniră să tulbure călătoria. În trecutul pe care-l exploraseră, de două-trei ori fiare flămînde şi oameni sălbăticiţi bîntuiseră regiunea, dar animalele pierduseră de multă vreme lupta cu nişte oameni care – în repetate rînduri – coborîseră la nivelul fiarelor şi le trataseră în propria lor manieră feroce.

Totuşi, cîteva animale supravieţuiseră, descendenţi ipotetici ai acelora ce nu intrau în competiţie cu omul. Unele aveau urechi lungi şi erau blînde, sperioase şi dădeau buzna prin lăstărişuri cînd se apropia cineva de ele prea mult; altele aveau corpul suplu, cu membre subţiri pe care săltau cu agilitate, trăind în turme îndeajuns de mari încît să nu le mai pese de prezenţa oamenilor; mai erau şi nişte creaturi dolofane, cu cozi umflate şi boturi boante cu care scurmau în pămînt după rădăcini suculente.

De la aceste animale învăţară ce rădăcini, lăstari şi frunze se puteau mînca, iar un monstru plinuţ, ajungînd cu umărul pînă la talia lui Creohan – prea gras şi leneş ca să-şi caute singur mîncarea – învăţă la rîndul său ceva: că oamenii nu-şi mîncau rădăcinile aşa cum le dezgropau, ci le lăsau în grămezi, aşteptînd să le gătească. O invenţie ce economisea osteneala, avînd însă un singur inconvenient: ceea ce ajungea pentru ei cinci era abia o gustărică pentru el.

O vreme îi răbdară prezenţa greoaie prin preajmă, închipuindu-şi că-i va conduce la terenurile cu cei mai buni tuberculi, dar după cîteva zile deveni evident că animalul aştepta

ca ei să-l conducă pe el, şi nu invers, astfel încît în cele din urmă trebuiră să-l alunge, aruncînd după el cu tăciuni aprinşi. Mormăitul şi schelălăitul lui jalnic putu fi auzit ore în şir, pe cînd se întorcea, greoi, în teritoriul său de baştină.

Văzînd atît de multă carne, Hoo deveni imediat visător, dar lui Kiong-la şi Paro-mni nu le stătea în obicei să ucidă animale sălbatice, deşi le pescuiau pe cele cu sînge rece. Era o deosebire pe care el o găsea nesemnificativă, la fel Chalyth şi Creohan, dar, în numele ajutorului substanţial acordat de noii lor tovarăşi, acceptară să le facă pe plac.

Dacă ţineau cont de abundenţa permanentă a animalelor, ceea ce li se întîmplase oamenilor care locuiseră odinioară în ţinutul acela rămînea un mister. Nu găsiră nici o urmă de trecere recentă, doar vestigii ale unor populaţii de mult dispărute. Totuşi, nu se întristară. Îi încerca o certitudine calmă – pînă şi pe Creohan, care îşi începuse călătoria într-o dispoziţie pesimistă – şi, fără să se plîngă, între fiecare răsărit şi apus de soare lăsau în urma lor mile întregi.

Uneori, pe Creohan îl intriga faptul că-şi asumaseră cu atîta uşurinţă corvezile unei călătorii dificile, fără să aibă despre ceea ce se putea afla la capătul ei o imagine mai clară decît cea rezultată dintr-o poveste amăgitoare cu un munte care făcea ca aventurile spre stele să fie mereu încununate de succes. Dar acţiunea în sine era mai indicată decît să aştepţi, frîngîndu-ţi mîinile. Pentru moment, justificări erau suficiente. Temeiuri mai serioase aveau să apară, poate, mai tîrziu.

Pînă una alta...

După o sută de zile, parcurseseră mai mult de jumătate din drumul spre ţintă. Străbăteau acum o regiune din cale-afară de bogată, cu vegetaţie luxuriantă, dar cu nopţi foarte reci chiar şi în miezul verii. Acolo nimeriră, pentru prima dată, peste ceva complet schimbat faţă de perioada din care îşi extrăseseră ei informaţiile privitoare la zonă.

Barîndu-le calea, dintr-o zare în alta se întindea o pădure cu arbori de un verde întunecat, avînd trunchiurile prinse într-o reţea de liane şi lăstărişuri care o transformau într-o barieră uriaşă şi înspăimîntătoare.

La început avură intenţia să intre în ea fără prea multe ezitări, încercînd s-o străbată de-a dreptul. Totuşi, după cîteva sute de paşi descoperiră că lumina soarelui nu mai răzbătea prin coroanele arborilor, şi cu atît mai puţin se vedeau stelele după care Creohan trebuia să-şi schiţeze, noaptea, traseul de a doua zi. Făcură cale întoarsă şi urcară în vîrful celui mai înalt deal din împrejurimi, cercetînd dacă nu exista cumva vreo urmă de spărtură prin uriaşul zid verde. Nu exista. Atît de dreaptă încît părea artificială, deşi explicaţia cea mai verosimilă trebuia să fie aceea că urma linia vreunei discontinuităţi geologice – poate limita unei suprafeţe bogate într-un element indispensabil – marginea pădurii le întrerupea drumul spre destinaţie.

Soarele era deja dincolo de zenit. Părea mai înţelept să rămînă pînă a doua zi dimineaţa acolo unde se aflau. Cît timp dăinui lumina, făcură scurte incursiuni în pădure şi se convinseră astfel că era cu adevărat de netrecut, aşa că a doua zi trebuiau s-o ocotească fie spre nord, fie spre sud, după cum ar fi stabilit. Hotărîrea stîrni numeroase discuţii, Hoo şi Creohan susţinînd că era mai bine spre nord, întrucît un climat mai rece ar fi stopat luxurianţa pădurii, pe cînd căldura sudului ar fi sporit-o. Paro-mni şi Kiong-la întrevedeau riscul de a fi surprinşi de iarnă dacă făceau un ocol prea mare, încît aleseseră sudul lipsit de zăpadă. Chalyth n-avea nici o părere proprie, dar cîntări atent ambele puncte de vedere şi admise că fiecare era demn de luat în seamă.

În cele din urmă obosiră să tot discute fără nici un rezultat şi se întinseră în culcuşuri, instalaţi în vecinătatea focului căruia abia îi percepeau căldura. Corturile şi celelalte lucruri le erau bine protejate contra temperaturilor înalte, prin urmare n-aveau a se teme de pericolul scînteilor rătăcite. Cît despre alte riscuri, de multă vreme traversau ţinuturi lipsite de pericole, în care pînă şi animalele mai mari decît omul se speriau şi se ascundeau la apariţia străinilor.

Deşi ştia toate acestea, lui Creohan nu-i venea somnul, şi n-ar fi putut spune de ce. Ca să nu-şi deranjeze tovarăşii cu foşnetele pe care le-ar fi iscat răsucindu-se de pe-o parte pe alta, se sili să stea nemişcat, lucru ce înrăutăţi situaţia. În fine, sperînd

să-şi liniştească mintea dacă privea pădurea înecată în beznă – sursa prezumtivă a alarmei sale inexplicabile – şi se convingea că era calmă, îşi trase pe el hainele şi ieşi din cort.

Puse pe foc alte cîteva crengi uscate, luate din pădure, iar acestea începură să trosnească în vreme ce el ieşea din bătaia flăcărilor, apărîndu-şi ochii ca să-şi sporească acuitatea privirii. Cerul era complet lipsit de nori, iar steaua aceea cumplită strălucea într-un albastru viu printre vecinele ei inofensive.

Iar şi iar, frămîntă în minte problema de care se ocupaseră ceva mai devreme: mîine aveau să pornească spre nord, sau spre sud? Ajunse la o învoială cu sine însuşi, ştiind bine că era o superstiţie, dar lipsindu-i orice alternativă. În conformitate cu...

– Creohan! S-a întîmplat ceva?

Şoapta îl făcu să tresară.

– N-am somn, răspunse el tot atît de încet. Du-te înapoi la culcare. Vin şi eu imediat... Nu, stai o clipă. Spune-mi, crezi cumva că-i o nebunie să aleg direcţia drumului de mîine după un meteorit şi să cad de acord cu Kiong-la şi Paro-mni, dacă dîra lui arată spre sud?

Chalyth chicoti.

– Sînt şi soluţii mai rele cu care să ieşi dintr-un impas! Ce te-a făcut să te gîndeşti la asta?

– Cuvintele rostite de tine mai demult, şi anume că Pămîntul ar fi de partea noastră deoarece cauza pe care o reprezentăm e dreaptă.

– Încă mai susţin părerea asta, murmură Chalyth. În ciuda îngrămădirii de copaci, fir-ar ea blestemată, care ne blochează trecerea... Ei, în cazul ăsta o să veghez alături de tine. Stăm spate în spate şi, după partea în care apare pentru prima dată un meteorit, decidem.

Amuzat de promptitudinea cu care fata îi acceptase ideea copilărească, Creohan o îmbrăţişă uşor, apoi se întoarse în poziţia propusă de ea. Îi simţi capul înclinîndu-se în aşa fel încît să i se sprijine pe ceafă.

– Va trebui să aşteptăm mult? întrebă Chalyth. Nu-i prea cald aici, departe de foc.

– Doar puţintel, o asigură Creohan. Spaţiul apropiat e plin de fragmentele rămase după distrugerea Lunii, parcă aşa ţi-am spus în noaptea cînd ne-am întîlnit.

– Cît de departe mi se pare acum plaja aceea! oftă ea. Şi cît de aproape sîntem de... Ah, uite unul!

În aceeaşi clipă strigă şi Creohan:

– Acolo!

Şi rămase mut, minunîndu-se. Deasupra, aproape de zenit, nu unul, ci un întreg mănunchi de meteoriţi izbucni în cîmpul lor vizual, cinci, zece, cincizeci, un şuvoi de lumini fără număr şi fiecare se îndrepta nici spre nord, nici spre sud, ci spre vest, chiar peste nedesluşitul şi întunecatul mister al pădurii.

23

Un zgomot ca un sîsîit. Creohan se trezi brusc din somnul superficial prin care în cele din urmă reuşise să-şi învingă oboseala, şi nu din pricină că prevestirea aceea a meteoriţilor, ciudată şi absurdă, i-ar fi adus vreo uşurare.

Zgomotul continua. Un iz de fum îi ajunse în nări şi, dintr-o dată, recunoscu sunetele: un foc care era stins cu apă. Dar nu ploua – foaia de cort, etanşă, ar fi răpăit sub picături.

Cortul?

Buimac, înţelese că nu era nici un cort între el şi cer. Se făcuse nevăzut, ca sub bagheta unui scamator. Umbre negre şi tăcute le invadaseră spaţiul taberei, iar sclipirea slabă a stelelor nu le arăta altfel decît drept nişte caraghioase caricaturi de om – gheboase, poticnite, lăţoase – cu nişte braţe atît de lungi că nu era nevoie să se aplece mult înainte ca să-şi pună dosul palmelor pe pămînt. Atîta reuşi să distingă în ultimele licăriri ale focului aproape pierit, pe care trei dintre creaturile acelea urinau ca să-l stingă de tot.

Ţipă cît putu de tare şi dădu să sară în picioare. În aceeaşi clipă, o plasă încurcată îi căzu pe cap, alunecîndu-i pînă în talie, şi-l înhăţă atît de strîns încît se rostogoli din pat şi căzu pe jos în totală neputinţă. Înainte de a reuşi să-şi revină, acelaşi tratament fu aplicat tuturor însoţitorilor săi, aşa că se treziră legaţi cobză cît ai clipi din ochi.

Zăpăciţi, călătorii se holbară la – animale? Nu, trebuia să le spui o*ameni*, gîndi Creohan – aşadar: la oamenii în captivitatea cărora căzuseră. Trăsăturile umane ale acelor fiinţe erau atestate

de deprinderile lor; dintre toate făpturile apărute în răstimp de o sută de mii de ani pe suprafaţa planetei, doar omul putea să împletească lianele în plase, să poarte veşminte, arme şi să ia prizonieri. Nu că hainele sau armele erau prea complicate... Cînd, treptat, i se mai potoli vînzoleala din creier, reuşi să observe că purtau doar nişte pieptare şi jambiere din frunze împletite, aşezate asemeni unor solzi, şi erau înarmaţi cu suliţe. Acestea aveau însă nişte vîrfuri înfiorătoare, iar faptul că un asemenea obiect stătea foarte aproape de gîtlejul său reuşea să-i descurajeze orice intenţie de rezistenţă.

– Creohan! i se adresă Chalyth cu vocea înăbuşită de o şuviţă de păr ce-i acoperise din întîmplare faţa cînd îi căzuse plasa în cap. Creohan, nu pot vedea! Ce se întîmplă?

– Sînt aici... vreo doi'şpe sau cin'şpe inşi, mormăi Creohan, cu ochii aproape încrucişaţi în efortul de a urmări ameninţătorul vîrf de lance. Paro-mni, tu te descurci în nişte limbi de-ale locului, nu-i aşa? Încearcă să le vorbeşti!

Paro-mni făcu întocmai, cu vocea tremurînd de o groază cu greu stăpînită, dar răpitorii nu-l luară în seamă. În vreme ce cîte unul îl ameninţa pe fiecare călător cu suliţa iar un altul ţinea strîns capătul plaselor, cei trei care mai rămîneau fără ocupaţie – între ei şi cel mai înalt, pe care Creohan îl luă drept şef – cercetau locul de tabără cu o vizibilă curiozitate; răsturnau corturile cărora le retezaseră frînghiile de ancorare, ridicau fomăind paturile pliante, scotoceau prin numeroşii lor saci, prin raniţe. Dar nu se auzi nici o vorbă, cu excepţia disperatelor frînturi de salut articulate de Paro-mni în vreo douăsprezece limbi.

– Mai bine opreşte-te, spuse Kiong-la pe un ton resemnat. Nu cred că pot să te audă. Uită-te la ei, par să n-aibă urechi!

Uluit, Creohan trebui să-i dea dreptate. Claia de păr zburlit de pe capetele lor îl împiedicase la început să vadă lucrul acesta, dar, îndată ce se mai calmă şi putu să-i studieze mai bine, observă mai multe amănunte: în mod cert urechile lipseau de pe capetele acelea ţuguiate şi tuciurii. În compensaţie, aveau ochii mari, cu mult alb în jurul mijlocului negru ce putea fi în

întregime o pupilă, avînd în vedere cît de bine se mişcau prin întunericul cel mai adînc.

Paro-mni încetă să li se mai adreseze.

– Peste ce drăcovenii am nimerit? întrebă el.

– Destule culturi din trecut au intervenit în ereditatea umană, bombăni Creohan. Poate că ăştia-s descendenţii vreunui experiment doar pe jumătate reuşit.

– Dar de unde or fi apărut? strigă Chalyth.

Îi răspunse Hoo:

– Eu ştiu cîte ceva despre adaptare şi evoluţie. Cam aşa s-a întîmplat şi în familia mea... Au ieşit, cred, din blestemata aia de pădure. Aşa braţe lungi nu le-ar fi de folos decît în vîrful copacilor.

– Ei bine, îmi pare c-o să aflăm cît de curînd, zise Kiong-la cu un umor înfiorător de sumbru.

Terminîndu-şi inspecţia, acela pe care Creohan îl socotise conducătorul grupului făcu un gest repezit, arătînd înspre pădure, apoi îi săltară aşa cum erau, înfăşuraţi în plase, cu picioarele atîrnînd prin ochiuri. Suliţele fuseseră trecute prin ele ca nişte prăjini, iar ceata tîlharilor de noapte se lansă la vale într-un pas săltat, purtătorii întrebuinţîndu-şi frecvent braţele libere ca pe un fel de al treilea picior în porţiunile mai anevoioase.

– Prevestirea ta, Creohan, pare să se adeverească! observă Chalyth.

– Ce prevestire? întrebă grăbit Hoo.

– Am încercat să aflu în ce direcţie s-o luăm, ca să ocolim pădurea, după un meteorit care să ne arate cu dîra lui: nord sau sud, explică Creohan. Şi-au apărut nu unul, ci zeci şi zeci de meteoriţi, arătînd cu toţii spre *pădure*.

– Ridicol! spuse Paro-mni pe un ton neobişnuit de înalt. E curată superstiţie!

– Superstiţie sau nu, ăştia ne duc în pădure, ripostă Kiong-la.

Fără îndoială, pădurea era teritoriul acelor oameni. În clipa cînd pătrunseră printre copacii de un negru profund, părură să se destindă, uitînd de prudenţa care-i făcuse atît de ursuzi cîtă

vreme se aflaseră în cîmp deschis. Chiar dacă nu vorbeau, arătau destul de veseli pe cînd dădeau la o parte cu trosnete puternice crengile şi stîrneau foşnete prin frunzişuri, deranjînd somnul altor locuitori ai junglei. Răsunară chemări de animale, un urlet înalt şi pătrunzător, un boncăluit de bas profund.

Din pricina comportamentului plin de siguranţă manifestat de purtătorii lor, odată reveniţi în locurile ce le aparţineau, Creohan nici nu observă cînd se desprinseseră de pămînt; înţelese abia într-un tîrziu că-l duceau pe o cale înclinată, destul de lină pentru ca înaintarea grupului să nu aibă de suferit, din creangă în creangă şi din copac în copac. La un moment dat fu ridicat pe neaşteptate, vertical, nu se ştie unde, balansat într-o parte şi trîntit fără menajamente, împreună cu tovarăşii săi, pe o platformă de peste trei metri pătraţi, iar stelele apărură încă o dată deasupra lor. Sub coroanele arborilor, pădurea era tot atît de întunecată ca un tunel subpămîntean.

Se răsuci şi se săltă în capul oaselor tocmai la vreme ca să vadă cum ultimul purtător făcea un salt fantastic peste o prăpastie de beznă neagră, spre vîrful unui copac îndepărtat, unde apucă o ramură înaltă şi, din balansul ei, trecu la alta, dispărînd din raza privirilor lor.

Erau singuri, puteau să-şi scoată membrele din încîlcitura plaselor şi să analizeze situaţia. Creohan se eliberă mai întîi, apoi se grăbi s-o ajute pe Chalyth, care-l asigură că n-avea nici o rană serioasă, în afară de cîteva julituri lăsate de funiile plasei pe pielea ei fină.

Paro-mni îşi scrîntise încheietura mîinii, în rest erau cu toţii nevătămaţi. Cu multă prudenţă, neştiind pe ce anume stăteau, se ridicară în picioare.

– Ce-i aici, ce-i platforma asta? întrebă Kiong-la. Se mişcă, nu pare prea sigură.

Creohan se întinse şi exploră cu degetele.

– E o împletitură de crengi, comunică el. Pare să reziste bine la greutatea noastră, dar poate că-i mai înţelept să stăm la mijloc.

– Chiar aşa, murmură Chalyth. Cînd mă uit spre margini, mi se şi înfioară pielea. Să priveşti *în jos* – ah!

– Da, copacii ăştia trebuie să aibă cam vreo treizeci de metri înălţime, zise Creohan. Şi îmi vine să cred că nu ne putem aştepta să găsim crengi destul de puternice încît să ne susţină. N-aţi văzut cum săreau indivizii care ne-au adus aici?

– Ce-a fost *asta?*

Strigase Kiong-la. Din întuneric, ceva descrisese un arc de cerc, poposind cu o bufnitură la picioarele ei. Fata se dădu înapoi. Încă un obiect veni după primul, şi încă unul, cinci la număr. Hoo adulmecă zgomotos.

– Cred că-i de mîncare! exclamă el.

Ridică unul din lucrurile acelea şi-l examină cu băgare de seamă.

– Da, nişte merinde unsuroase, învelite în frunze!

Paro-mni era vizibil îngrozit, dar se silea din răsputeri să se controleze.

– Asta... uf!... Asta înseamnă că n-au de gînd să ne facă rău, nu-i aşa?

– Nu-i sigur, zise Hoo ridicînd din umeri. Poate că doar ne îngraşă pentru un ospăţ de mai tîrziu.

Izbucni un cor de proteste, însă din pur reflex; perspectiva de care vorbea el era demnă de luat în seamă, căci desfăcînd pachetele cu mîncare descoperiră în ele un terci cu bucăţi de carne, aromat cu nişte ierburi amărui. Hoo gustă din porţia lui, o găsi ciudată dar bună şi o mîncă fără mofturi, însă dintre ceilalţi nimeni nu se simţi în stare să-i urmeze exemplul.

Curînd, un alt obiect căzu între ei, bubuind în platforma elastică de crengi împletite. De astă dată, venea din cu totul altă direcţie. Noul cadou era coaja unei nuci cît capul unui om, găurită într-o parte şi astupată cu un cep de lemn ros în aşa fel încît să se potrivească – pe care descoperiră urmele dinţilor. Coaja conţinea apă proaspătă, iar ei o băură cu un entuziasm incomparabil cu acela rezervat mîncării.

Tîrîndu-se pe burtă, Creohan se aventură pînă la marginea platformei şi privi în jos. Sub ei se căsca un gol întunecat, a cărui adîncime nu putea fi apreciată. Cu un oftat, abandonă gîndul de a risca o coborîre, chiar dacă vigilenţa răpitorilor lor ar fi

slăbit – iar faptul că le fusese dată mîncare şi apă dovedea cît se poate de limpede că erau supravegheaţi fără întrerupere din copacii şi mai înalţi care-i înconjurau.

Poate că, totuşi, oamenii aceia duceau o viaţă exclusiv nocturnă; deduse asta după ochii lor enormi şi după iscusinţa cu care se descurcau fără altă lumină decît cea a stelelor. Era extrem de important să aştepte zorii, înainte de a lua o decizie.

Ceilalţi fură de aceeaşi părere şi, la mijlocul platformei, se aşezară în cerc, cu feţele îndreptate spre exterior. Tremurau în aerul încă rece al nopţii. Amuţiră treptat, chiar dacă acum se convinseseră că acei oameni lipsiţi de urechi erau absolut surzi. Orice şi-ar fi spus, părea că n-ar fi făcut decît să îşi adîncească sentimentul înfrîngerii, împărtăşit de toţi.

Trecu astfel cam vreo oră. Stelele dinspre răsărit păleau şi piereau, pe măsură ce soarele începea să coloreze cerul. Apoi, prin copacii din vecinătate se auzi un freamăt puternic, însoţit de trosnete, ca şi cum i-ar fi agitat furtuna, dar nu bătea decît un vînt slab, aşa că după cîteva clipe Hoo găsi explicaţia corectă:

– Ăştia mişună prin toată pădurea!

Forţîndu-şi privirile, călătorii fură nevoiţi să-i dea dreptate. Pe crengile înalte ale copacilor, arcuite periculos, mai mult de o sută de oameni ai pădurii gesticulau straniu şi în acelaşi timp cu braţele libere. În lumina tot mai puternică, se putu vedea cum îşi mijeau ochii, încît printre pleoape apărea abia o crăpătură de pupilă. De ce ieşeau oare de la adăpostul umbrelor verzi cînd era limpede că nu puteau suporta lumina zilei?

După încă o clipă, avură explicaţia. Atîrnînd de nişte liane împletite, o păpuşă monstruoasă, alcătuită în formă umană din ramuri vopsite în roşu şi galben, avînd ochii albaştri, fu ridicată la nivelul platformei. În capul acelei alcătuiri sclipeau colţi oribili şi o limbă din frunze proaspete, lucioase, al căror sens simbolic fu cît se poate de limpede chiar mai înainte ca o suliţă să fi şuierat prin aer peste umărul arătării, înfigîndu-se adînc în platforma pe care stăteau călătorii.

– Ai ghicit numai pe jumătate, Hoo, zise Creohan, căutînd să-şi ascundă tulburarea. Nu ne-au adus aici ca să ne mănînce.

Ne-au adus pentru a ne sacrifica acestui... acestui zeu, presupun că altceva nu poate fi.

– Ce-i aia, zeu? întrebă Hoo. Ceva cum am văzut la omul din vremea umftitiţilor?...

– Priviţi! strigă Chalyth. *Acolo* ce-o mai fi?

Îşi smulseră ochii de la idolul hidos şi se răsuciră să urmărească mişcarea braţului său îndreptat spre cer. În depărtare, peste marea de un verde întunecat a pădurii ce se întindea pînă la orizont în orice direcţie ai fi privit, o *ciudăţenie* de dimensiuni apreciabile, umflată obscen, tocmai ieşea din noaptea îngînată cu zorii; pe pîntece avea dungi ţipătoare, albe şi verzi, iar dedesubt nişte gheare încovoiate.

24

Cu atenţia îndreptată spre cei cinci prizonieri şi spre propriul lor idol, incapabili să audă zgomotele monstrului care se apropia, ori indiferent ce alt sunet, oamenii pădurii îşi dădură seama abia într-un tîrziu de pericolul ivit din cer. Între timp, o altă suliţă zbură către ei, dar cel ce-o aruncase era fie neîndemînatic, fie prea aţîţat pentru a ţinti bine, deoarece nici de astă dată arma nu pricinui vreo pagubă. Totuşi, se terminase cu liniştea lor, apre-cie Hoo şi, din dorinţa de a face ceva acum, cînd se părea că aveau de înfruntat un dublu pericol, ceru celorlalţi să se întindă pe jos, ca să fie o ţintă mai greu de atins. Cu excepţia lui Creohan, toţi îl ascultară.

Acesta, după ce rămase împietrit un moment, făcu exact invers: începu să sară în sus şi-n jos, agitîndu-şi mîinile cu frenezie – apoi îşi schimbă brusc gîndul: se aplecă să desfacă una din crengile înfrunzite ce alcătuiau platforma şi o folosi ime-diat ca pe un fel de steag de semnalizare, legănînd-o grăbit încoace şi încolo.

– Creohan! O să te vadă! îi răspunse Chalyth. N-avem destule necazuri aici?

– Asta şi vreau, să mă vadă! îi răspunse Creohan. Nu vă daţi seama ce-i aia? O aeronavă! O... *Aiiii!*

Creanga îi zbură din mînă, iar el se îndoi, văitîndu-se. Ultima suliţă aruncată în direcţia platformei îşi atinsese ţinta, iar crestele vîrfului ei i se înfipseseră adînc în biceps. Din rană ţîşniră picături de sînge, ca nişte boabe coapte în mod miraculos.

– Păzea! răcni Hoo, răguşit.

Se aruncă într-o parte, s-o apere cu corpul său pe Chalyth de pericolul unei alte lănci. Dar acum, în sfîrşit, oamenii pădurii observară apariţia de pe cer şi, încetîndu-şi gesturile ritmice, priveau temători în direcţia ei.

Paro-mni ridică ramura scăpată de Creohan şi începu s-o agite la rîndul său. Aeronava părea să-şi vadă mai departe de drumul ei maiestuos – dacă nu cumva îşi schimba cursul pe neobservate. N-avea oare axa orientată mai clar spre locul acela?

Oricum ar fi fost, aruncătorii de suliţe se potoliseră. Hoo o abandonă pe Chalyth şi sări la prima suliţă care căzuse pe platformă, o smulse şi îşi căută cu grijă o ţintă potrivită. Cea mai promiţătoare o constituiau oamenii care înălţaseră idolul, trăgînd de funii; stăteau ciorchine pe o singură creangă groasă, încît chiar şi o aruncare mai slabă putea să-l nimerească pe vreunul din grămadă.

Se săltă într-un genunchi, cumpăni suliţa şi aruncă. Mai mult cu surprindere decît cu satisfacţie o văzu împlîntîndu-se în stomacul celui din marginea şirului, luat prin surprindere, întrucît era atent doar la aeronavă. Omul căscă gura, împroşcînd sînge purpuriu, dădu drumul funiei sale şi se rostogoli în gol. Vecinul lui se sperie atît de tare încît scăpă şi el funia din mîini, iar idolul greu balansă periculos. Hoo sări la cealaltă suliţă aflată la îndemînă şi o expedie după prima, grăbit să nu scape prilejul pe care i-l oferea acel moment de demoralizare, cînd indivizii cu funiile înţeleseseră cine-i ataca, dar nu şi cum ar fi putut să reacţioneze. În vreme ce a doua suliţă şuiera prin aer spre ei, săriră care încotro, căutîndu-şi salvarea, iar idolul căzu şi se sfărîmă în contact cu pămîntul.

Hoo dădu drumul unui hohot sălbatic. Nu ştia prea multe despre obiceiurile zeilor, dar era puţin probabil că acesta, părăsindu-şi poporul într-o situaţie de criză, ar fi insuflat curaj adoratorilor săi. Următoarele cîteva secunde îi confirmară părerea, căci toată suprafaţa învecinată a junglei începu să clocotească asemeni unei oale cu supă verzuie aflată pe punctul de a fierbe: panicaţi, uitînd de sacrificiul plănuit, oamenii pădurii îşi căutau salvarea la adăpostul umbrelor din frunzişuri.

Se întoarse spre Creohan, care se prăbuşise în genunchi şi gemea, cu suliţa ieşindu-i printre degetele pe care şi le ţinea apăsate peste rană ca să oprească pierderea de sînge. Chalyth, Kiong-la şi Paro-mni se adunaseră în jurul lui, însă nu-i prea erau de nici un ajutor.

– Dă jos zdreanţa aia de pe tine! strigă Hoo către Kiong-la.

Stînjenită, ea îşi duse mîna la piept şi în priviri i se citi o întrebare mută; n-avea pe ea decît cămaşa de noapte.

– Repede! insistă Hoo şi-l împinse pe Paro-mni în lături, ca să-şi facă loc lîngă Creohan.

Îndepărtîndu-i degetele, cercetă cu atenţie rana. Întrucît folosise şi el o suliţă asemănătoare cu puţine clipe înainte, ştia că vîrfurile crestate nu puteau fi extrase fără mari dureri. Totuşi, mai avusese de-a face acasă cu tăieturi infectate şi era convins că suliţa trebuia scoasă repede, iar sîngele lăsat să se scurgă o vreme, o dată cu murdăria pătrunsă în rană.

– Ţine-te tare, Creohan! porunci el şi, fără să-i dea răgaz, îşi încleştă maxilarele pe braţul prietenului său.

Pielea se sfîşie, la fel şi muşchiul; ţîşni sîngele, iar Creohan ţipă ca un copil înfricoşat – dar vîrful suliţei ieşi atunci cînd Hoo trase de coadă şi rana, deşi mai largă, era acum curată.

Goală, Kiong-la îi întinse în tăcere cămaşa. El o luă şi o sfîşie, făcînd din ea un tampon absorbant şi două bandaje pe care să-l ţină aplicat pe rană. Lucră repede, aşa încît într-un minut sau două treaba fu gata.

– Asta-i! zise, bătîndu-l pe Creohan peste umărul sănătos. Nu-i mai rău ca atunci cînd mă muşcau pe mine creaturile pentru carne. Ai să trăieşti!

Privi în sus cînd o umbră trecu peste ei, şi încremeni. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva, iar imaginile întrezărite prin mijlocirea Arborilor Istoriei nu-l pregătiseră prea bine pentru ce-i oferea realitatea. Părea că întregul cer era acoperit de pîntecul verde şi alb al aeronavei, iar atunci cînd din interior o voce le vorbi într-o

limbă asemănătoare cu a lui Kiong-la şi Paro-mni, mintea lui refuză la început să accepte ceea ce auzea.

Dar totul era real, iar în nacela de sub balonul umflat – un coş de nuiele legat cu frînghii de un galben palid – stăteau un bărbat şi o femeie, de bună seamă foarte pricepuţi la conducerea ciudatului lor mecanism de navigaţie aeriană, căci se folosiseră doar de vînt ca să ajungă la platforma din vîrful copacilor, apoi îşi fixaseră nava deasupra cu ajutorul unor corzi prevăzute cu ancore la capete. După ce o opriseră în deplină siguranţă, aruncară scări şi coborîră, privind în jur cu prudenţă, ca să se asigure că nici un om al pădurii nu mai pîndea pe acolo, gata să arunce cu suliţa.

– N-am putut veni mai repede, spuse bărbatul pe un ton de scuză. Avem un motor destul de slab şi trebuie să-i suplimentăm acţiunea prin forţa vîntului. Dar mă bucur să vă văd pe toţi în viaţă.

– Cercetam prin ocheane jungla şi am văzut tot ce s-a întîmplat, interveni femeia. Ne-am dat seama imediat că era cazul să intervenim, însă credeam că sînteţi unii dintre ai noştri. Oamenii pădurii reprezintă pentru noi o permanentă ameninţare, pentru că în anumite ocazii ne răpesc concitadinii şi-i sacrifică zeului lor absurd, încumetîndu-se să rămînă în lumina zilei pînă cînd îşi ucid victimele cu suliţele. În restul anului nu ne prea dau bătaie de cap, se ascund în străfundurile hăţişului.

– Te simţi destul de în putere încît să te putem transporta în oraş? îl întrebă bărbatul pe Creohan.

– În putere sau nu, vreau să scap cît mai repede de aici! exclamă Creohan. Voi aţi construit aeronava asta?

– Da, da, bineînţeles, zise femeia. Ori mai degrabă nu noi înşine, ci prietenii noştri. E ultima invenţie a bărbatului meu, Roff.

– Însă fără imaginaţia soţiei mele n-ar fi fost posibilă, spuse bărbatul. O cheamă Zayla. Dar pe voi? Presupun că aveţi nume neobişnuite, din moment ce veniţi de dincolo de pădure, dinspre

est, unde-i un ţinut pe care nu l-am explorat nicicînd, şi nici n-am învăţat limbile vorbite acolo.

– Nu venim cu toţii din acelaşi loc, vorbi Creohan, ridicîndu-se cu greutate, ajutat de Chalyth, după care îşi sprijini braţul rănit cu cel sănătos.

Rosti numele fiecăruia, apoi continuă:

– Ne puteţi lua pe toţi în nava voastră? Dacă-i proiectată să transporte doar două persoane... În plus, mai există şi pericolul ca oamenii pădurii să-şi revină din spaimă şi să găurească balonul cu suliţele. Mai ales dacă le trece prin cap să folosească aşchii aprinse!...

Roff rămase cu gura căscată.

– Vorbeşti de parcă ai fi obişnuit cu aeronavele! constată el.

– Nu, n-am văzut nici una pînă azi, mărturisi Creohan.

– Atunci cum se face că?...

Roff se întrerupse, dar Zayla preluă întrebarea abandonată.

– Chiar aşa! Pînă şi oamenii de la noi din oraş, care au asistat la construcţia navei, abia după ce li s-a explicat au ajuns să priceapă cît de periculos e focul pentru aparat, sau că un balon atît de mare, plin cu gaz, poate transporta atît de puţin!

Călătorii schimbară priviri între ei. Roff şi Zayla îşi prezentaseră cu atîta mîndrie invenţia, încît ar fi părut cel puţin lipsit de tact să încerci să explici că lucrul acela nu era deloc nou, ci fusese realizat de o mie de ori de-a lungul istoriei schimbătoare a omului pe Pămînt. Fură scutiţi însă de o continuare a discuţiei, deoarece Creohan se clătină şi faţa îi deveni albă ca varul, iar Zayla reacţionă prompt.

– Trebuie să plecăm imediat de aici ! Da, putem să vă luăm pe toţi, aşa cred. Pe drumul spre casă avem vînt din faţă, ceea ce ne va întîrzia, dar avem şi nişte aripi plane pe care le putem întinde ca să ne sporim plutirea cînd zburăm în bătaia vîntului, şi presupun că astfel vom naviga tangent cu vîrfurile arborilor. Iar odată scăpaţi dincolo de pădure, cui îi mai pasă unde coborîm?

Cu agilitate, se căţără pe scara din apropiere în nacelă şi se întoarse să-l ajute pe Creohan. Ameţit întrucîtva de durerea con-

tinuă pricinuită de rană, acesta urcă la bord în vreme ce ea supraveghea urcarea lui, Chalyth, Kiong-la şi a celorlalţi, Roff rămînînd să se îmbarce chiar la urmă. Între timp, Creohan avu răgaz să-şi cîntărească din priviri salvatorii, comparîndu-i mental cu toate varietăţile umane întîlnite fie în viaţa reală, fie prin mijlocirea Arborilor Istoriei.

Dacă Roff şi Zayla erau tipici pentru grupul lor, atunci era vorba de un neam de oameni deosebiţi şi foarte îndemînatici. Amîndoi zburătorii erau înalţi şi bine clădiţi, cu pielea de nuanţa bronzului, culoare aflată între cea a populaţiilor de pe coastă de felul lui Kiong-la şi brunul micilor şi ferocilor războinici cu care traversaseră ei oceanul. Purtau îmbrăcăminte rezistentă, constînd în nişte tunici cu buzunare încăpătoare la nivelul taliei şi pantaloni strîmtaţi în partea de jos, ca să intre în cizmele înalte pînă la genunchi. Ţesătura din care erau făcute hainele arăta excelent, mai bună decît tot ce văzuse Creohan în peregrinările sale. Amîndoi îşi legaseră părul lung şi negru la ceafă, Roff cu o panglică albă, Zayla cu una verde. Purtau inele de argint pe degetul arătător, singurele lor podoabe.

Toate aceste amănunte de suprafaţă puteau să fi fost preluate în amestec de la o duzină de culturi diferite. Pe Creohan îl tulbura însă faptul că îndrăzneaţa lui profeţie, făcută cu multă vreme în urmă şi la mare distanţă de locul acela, se dovedea adevărată: pe planetă existau într-adevăr, iarăşi, oameni care prelucrau materia şi născoceau maşini. Înţelese că era posibil să fi ajuns la capătul căutării lor nebuneşti, iar gîndul acesta aproape că-l zgudui.

Odată urcat în nacelă, Roff se apucă, împreună cu Zayla, să uşureze aparatul pentru a compensa astfel greutatea pasagerilor suplimentari. Procedară fără nici o milă: tot ce nu era neapărat necesar fu aruncat afară, inclusiv hainele lor. Nu păreau să considere goliciunea arătată de Kiong-la, şi nici a lor, drept ceva neobişnuit, iar Creohan fu de acord cu o astfel de atitudine pragmatică. Îşi sfîrşiră treaba tăind, în loc să elibereze şi să le tragă la bord, funiile cu care ancoraseră aeronava.

Brusc, săltară în sus, clătinat, mai multe zeci de metri. Cu un nod în gît, Hoo se agăță de marginea nacelei, în schimb Chalyth fu încîntată și își bucură din plin ochii cu imaginea pădurii văzute din văzduh, cuprinzînd protector talia lui Creohan. Cînd ascensiunea încetă, Roff deschise prin răsucire o valvă și aburul dintr-un mic cazan aflat în spatele nacelei năvăli șuierînd în paletele unei turbine. Niște zbaturi de la pupa se învîrtiră cu atîta repeziciune încît paletele lor se pierdură ca într-o ceață, iar Zayla trase de manete și se aplecă peste o cîrmă ce obliga aeronava să se angajeze pe o curbă largă, refăcînd în sens invers drumul pe care venise.

Așteptarea lui Creohan devenise acum de-a dreptul dureroasă; nu îndrăznea să rostească vreun cuvînt de teamă că dorințele lui s-ar fi putut dovedi fără acoperire. Cît timp pădurea aluneca în urmă pe sub ei, rămase tăcut, cu stomacul suferind din pricina balansului cu care nu era obișnuit, dar cu mintea prea concentrată ca să-i mai pese de asta.

Apoi, în fine, în raza privirii apăru marginea îndepărtată a junglei, iar dincolo de ea zăriră cîmpuri cultivate cu grijă, drumuri conducînd spre un oraș cu case construite din cărămidă, un rîu lîngă care o moară de apă își învîrtea de zor roata, mulți oameni conducînd vehicule zbîrnîitoare și care, oprindu-se o clipă să privească în sus, făceau cu mîna semne spre aeronavă.

Abia atunci își îngădui să ia din nou în seamă durerea din braț și se aplecă recunoscător înainte, întîlnind sînul lui Chalyth.

25

Cei la care nimeriseră călătorii într-un chip atît de neaşteptat erau nişte oameni sobri şi harnici. Fără înclinaţie spre acţiuni făcute la întîmplare, ci dimpotrivă, cu răbdare, gîndite profund şi prevăzător, ei lăsară o impresie extrem de favorabilă asupra vizitatorilor. Chiar confruntaţi cu o intruziune bruscă a celor cinci inşi complet străini, veniţi din cine ştie ce capăt al globului să-şi întretaie calea cu a lor – cum considera Zayla, acceptînd că o invenţie atît de radicală ca aeronava nu putea să nu antreneze, în dezvoltarea ei, consecinţe neprevăzute – îşi întîmpinaseră cu bucurie oaspeţii, găsiseră o îngrijitoare pricepută pentru rana lui Creohan, îi hrăniseră, îi îmbrăcaseră şi-i găzduiseră necondiţionat.

Cu amintirea violentelor dispute provocate de veştile lor printre oamenii galbeni de pe coastă, care se arătaseră atît de potrivnici renunţării la milenara lor misiune de a studia istoria, călătorii simţiră pe de-o parte o mare uşurare, dar pe de alta socotiră necesar să pună cît de multe întrebări fără să pară indiscreţi. Fuseseră salvaţi dintre oamenii pădurii de o aeronavă. Deşi era abia a treia de acest fel, constituia un aparat sigur şi controlabil; de la locul aterizării fuseseră purtaţi în vehicule huruitoare de-a lungul unui drum pavat cu piatră sfărîmată, fixată într-o pastă de clei vegetal; fuseseră cazaţi într-o casă care lui Creohan şi Chalyth le părea incredibil de primitivă, fiind asamblată laborios, după un plan anume, dintr-un morman de cărămizi din lut ars, dar care era caldă, solidă şi uşor de adaptat pretenţiilor formulate de ocupanţi; în consecinţă, fără să se fi consultat între ei,

ajunseseră cu toţii la concluzia că doar acolo şi nu altundeva exista o comunitate care, pe parcursul a două secole, putea avansa într-atîta încît să accepte provocarea celestă.

Nu se grăbeau însă să anunţe secretul deţinut de ei. Mai mult de o treime din planetă îi despărţea de casă – Creohan pierduse socoteala trecerii lor de la o linie de longitudine la alta, lipsindu-le un sistem de măsurare a timpului întru totul vrednic de crezare, dar puteau fi făcute nişte estimări generale după informaţiile furnizate de Arborii Istoriei. La o asemenea distanţă şi dată fiind ştiuta imensitate a şirului de posibile societăţi umane, era foarte lesne să-şi indispună gazdele prin vreun cuvînt neprevăzător.

Bunăoară, cum ar fi reacţionat Roff, inventatorul orgolios, la adevărul conform căruia aeronava lui, socotită prima în genul său plutind pe cerurile Pămîntului, fusese precedată de peste un milion de altele asemenea ei, din moment ce numai populaţia minogovaristo construise jumătate din acest număr ca să-şi pregătească şi să-şi execute spectacolele de umbre proiectate pe ecrane de nori?

Cît despre îngrijitoarea lui Creohan, adăugînd fişei sale de observaţie nu doar valorile privind pulsul, presiunea sanguină, eficienţa respiratorie şi alte funcţii ale corpului pacientului său, ci şi pe cele ale tovarăşilor lui de călătorie – întrucît străinii puteau extinde şirul variabilităţii cunoscute – cum ar fi reacţionat ea dacă i s-ar fi spus că toate acestea fuseseră folosite de medicii fiecărei societăţi pe care Arborii Istoriei erau în stare s-o reveleze omului modern?

Şi, ca să formuleze întrebarea cea mai importantă dintre toate, cum de putuse să se nască acolo o cultură orientată spre mecanică, ignorîndu-şi total predecesorii?

Subiectul acesta ameninţa să devină foarte delicat, socotiră ei şi, prin urmare, se apropiară de el pe o cale ocolită.

Mai întîi, apelară în mod deliberat la emoţionantele sentimente ale lui Roff şi Zayla, care se considerau personal răspunzători de buna dispoziţie a celor salvaţi de ei de la tratamentul neîndurător al oamenilor pădurii, şi acceptară cu bucurie

să facă, însoţiţi, un tur al comunităţii. Fiecare găsi la gazde ceva legat de propria specialitate, ori măcar ceva ce-i stîrnise în mod deosebit interesul pe parcursul multelor luni cît se ocupaseră cu explorarea trecutului. Cum rana lui Creohan se vindeca rapid după intervenţia promptă a lui Hoo, care înlăturase pericolul infecţiei, el putu să-şi însoţească prietenii fie în plimbări pe jos, fie într-un scaun pe rotile, de frica slăbiciunii cauzate de sîngele pierdut; astfel, înregistră totul foarte clar, descoperind la Paro-mni, Kiong-la şi chiar la Hoo lucruri pe care nu le văzuse în zilele lungi cît călătoriseră împreună.

– El e prietenul nostru Schrap, spuseră Roff şi Zayla, prezentîndu-le un ins cu barbă deasă şi neagră care oficia peste mai mulţi discipoli de ambele sexe într-o încăpere boltită, plină cu un miros greu de sulf. Noi avem calea tăiată – pe uscat, cel puţin – spre teritoriile învecinate. Jungla, după cum ştiţi, ne barează înaintarea spre est, fiindcă oamenii pădurii întind intruşilor capcane şi-i sacrifică în zori de zi acelui zeu închipuit, de la care aşteaptă să-i ferească de razele directe ale soarelui. Nordul aparţine gheţurilor şi zăpada nu se topeşte acolo niciodată, sudul e închis de un deşert fără strop de apă, iar spre apus se înalţă un şir de munţi bîntuiţi de cutremure, din care curge rocă lichidă, încinsă pînă la roşu.

Amintindu-şi cu îngrijorare de obiectivul lor – muntele acela dinspre vest, de unde, conform legendelor, aventura stelară avea întotdeauna sorţi de izbîndă – călătorii ascultau neliniştiţi.

– De aceea, Schrap caută soluţii prin care să putem evita pericolele ce ne pasc în locurile acelea: izolatoare cu care omul să poată traversa zăpezile veşnice, aparate de produs apa, indispensabilă cînd traversezi deşertul, şi aşa mai departe.

Era acelaşi Roff, cu gesturile sale atotcuprinzătoare.

– Cînd Zayla are vreo idee nouă folositoare navelor mele, Schrap e cel la care venim să ne transforme imaginaţia în realitate.

Aici se despărţiră pentru o vreme de Paro-mni, pe care intenţia oamenilor pădurii de a-l sacrifica îl afectase mai mult decît lăsase el atunci să se înţeleagă, iar acum îl copleşea pe

Schrap cu întrebări privitoare la şansele de a deschide drumul spre est, către oraşul său se baştină.

Tot astfel, cînd fură conduşi într-o încăpere din vîrful celui mai înalt turn al oraşului:

– Iat-o pe Lugya!...

O femeie în vîrstă, zbîrcită, cu ochi luminoşi şi o expresie amuzată.

– ...stîlp al comunităţii noastre, responsabilă cu apa, combustibilul, aprovizionarea clădirilor, alimentele, cu tot ce ne trebuie ca să trăim aşa cum ne este pe plac.

Acolo o pierdură temporar pe Kiong-la, a cărei ambiţie fusese mereu – sau cel puţin aşa credea Creohan – să exercite o influenţă asupra fiinţelor umane, facilitîndu-le rezolvarea pretenţiilor materiale.

Aşa ceva nu putea fi deprins într-un loc precum oraşul ei natal, unde problemele pur materiale treceau drept nedemne de savanţii care explorau trecutul.

Existau şi artişti: un băiat abia trecut de adolescenţă o ţinu pe Chalyth de vorbă ceasuri întregi, explicîndu-i de ce îşi meşterise fluierele, harfele, tobele şi clopotele exact *aşa* cum erau, şi Creohan se gîndi la Madal, întrebîndu-se cît de mult îi putuse invidia Chalyth tihna din frumoasa ei casă năpădită de flori galbene, unde cînta toată ziua, iar asta chiar în momentul cînd viaţa i se schimba cu desăvîrşire, întrucît fata fusese convinsă să înfrunte cîmpia lipsită de drumuri şi cu iarbă înaltă, unde iubitul ei Vence era dispărut fără urmă. De-abia în clipa aceea înţelese el minunata iubire de Pămînt pe care o implica decizia luată de Chalyth şi îşi simţi inima grea din pricină că nu fusese în stare să-i spună cît de mult o admira pentru hotărîrea luată.

Mai exista acolo o mînă de oameni care studiau toate aspectele posibile ale materiei organice, avînd teorii proprii privitoare la originea oamenilor pădurii şi fiind gata să mişte soarele din loc de dragul ideilor lor. Deşi ştia că multe din teoriile acelea erau greşite – căci prin intermediul Arborilor Istoriei văzuse o mulţime de culturi experte în chestiuni de biologie –

Hoo şedea ascultător la picioarele lor, iar uneori oferea cîte o sugestie pe care Creohan o trecea în contul unei vieţi întregi de observare a creaturilor pentru carne păstorite de Hoo odinioară şi trimise departe, să-şi întîlnească moartea.

Aici aşa ceva nu exista, să-ţi vină carnea zilnic acasă, şi nici horele de lumini, care să le amintească oamenilor despre înaintaşi; ce putea Hoo să le spună erau, pentru ei, lucruri uluitoare.

Cît despre Creohan, avea ocazia să-şi găsească prieteni noi. Roff şi Zayla îi făcură cunoştinţă cu un bărbat pe nume Yade, care-şi dedicase viaţa unui telescop cu refracţie, modest, dar folosit cu abilitate, căruia îi şlefuise cu propriile sale mîini lentilele; ştia că Pămîntul era rotund, însă nu-i măsurase dimensiunile, presupunea că stelele sînt sori, dar nu determinase distanţa pînă la ele. Pe Creohan îl impresionase devotamentul omului şi, totuşi, ceva îl împiedica să-i acorde lui Yade încredere deplină.

Dar, în eventualitatea că oamenii aceia ar fi acceptat să renunţe la presupusa lor prioritate în diverse chestiuni tehnice, de la aeronave la telescoape, era de-acum limpede că doar o comunitate ca a lor deţinea potenţialul după care alergaseră atîta vreme călătorii.

La nouă zile după sosire, frămîntările lor mentale sfîrşiră într-o criză. Ca de obicei, Roff şi Zayla – care nu aveau copii şi puteau astfel petrece, zilnic, oricîtă vreme în compania vizitatorilor – veniseră să ia împreună cina alcătuită din pateuri încă aburind, abia scoase din cuptor, şi prăjiturele cu miere. Erau manieraţi şi nu se arătaseră niciodată deranjaţi de faptul că oaspeţii le-ar fi ascuns unele lucruri, vorbind în limba lui Chalyth şi Creohan, pe care Paro-mni şi Kiong-la o ştiau binişor, în loc să folosească limba acestora din urmă, înţeleasă şi de localnici dacă era rostită destul de rar.

De data aceea însă, Roff şi Zayla păreau încordaţi, iar motivul ieşi la suprafaţă cînd, pe neaşteptate, Roff vorbi cu aerul că nu mai putea răbda.

– Prieteni! Iertaţi-mi franchețea, dar e o problemă care mă chinuie încă din prima clipă cînd am dat cu ochii de voi, în pădure. Aţi vorbit acolo cu o anumită pricepere despre aeronavă, susţinînd totuşi că a noastră era prima pe care o vedeaţi! Ştim de la amicii noştri că la fel aţi procedat cu fiecare dintre ei, picurînd nedumeritoare aluzii la cunoştinţe improbabile, după care vă cuprindea muţenia, de parcă gurile v-ar fi îngheţat. Amînarea nu mai poate fi suportată. Trebuie, *trebuie* să vă întreb deschis: veniţi cumva din vreun oraş îndepărtat unde realizările noastre au fost de multă vreme întrecute, încît ne trataţi ca pe nişte copii rămaşi la nivelul jocurilor?

Călătorii schimbară între ei priviri stînjenite. Înţelegînd că nimeni nu se grăbea să răspundă, Creohan îşi luă sarcina asta şi, pe cînd vorbea, îşi dori să fie în stare să spună ce avea de spus fără să ofenseze pe nimeni.

– Nu, nu v-am tratat astfel nicicînd. Vă admirăm grozav de mult realizările, dintr-un motiv pe care voi încerca să-l explic la timpul potrivit. Mai întîi, dă-mi voie să fiu tot atît de sincer şi să vă întreb: ce ştiţi despre originile comunităţii voastre şi ale tuturor celor cu care aţi intrat în legătură, de pildă oamenii pădurii?

– Puţine lucruri! spuse Zayla pe un ton tranşant. Documentele noastre scrise merg în urmă cam trei-patru sute de ani, dar presupunem că includ frînturi de informaţie mult mai vechi. Tot ce putem spune este că strămoşii noştri au venit dinspre vest, pierzîndu-şi bunurile şi chiar pierind o mare parte dintre ei, pe cînd traversau lanţul vulcanic despre care v-am mai vorbit. Împiedicaţi de pădurea ce nu poate fi străbătută, s-au aşezat aici din lipsa unei alternative, iar din clipa cînd ei, resemnaţi, au numit locurile acestea patrie, am făcut tot ce-am putut ca să ne eliberăm de constrîngerile artificiale ce ni s-au impus. Aşa arată, comprimată la maximum, istoria neamului nostru.

– Oamenii pădurii erau deja aici? întrebă Creohan.

– Credem că da. Cu siguranţă că nu numai densitatea copacilor i-a împiedicat pe strămoşii noştri să meargă mai departe.

– Şi nu ştiţi nimic despre locul de unde veneau?

– Mai nimic, aprecie Zayla. De ce, ştiţi voi ceva?

– Probabil, zise Creohan oftînd. Un lucru, cel puţin, devine clar – de ce poate comunitatea voastră să ignore în asemenea măsură trecutul. Un popor alungat de pe teritoriul său din pricini neştiute, apoi decimat la trecerea printr-un ţinut ostil, poate să-şi uite cu multă uşurinţă o mare parte din cunoştinţele mai vechi. Însă voi aţi păstrat ceva, iar lucrul ăsta poate salva Pămîntul. Aveţi faţă de faptele existenţei umane o atitudine practică, hotărîtă, nelipsită de sens şi pe care, aşa cum v-am declarat, o admirăm foarte mult.

Privi spre tovarăşii lui de călătorie.

– Ei bine, să le spun? întrebă el.

Mai întîi încuviinţă Chalyth, apoi şi ceilalţi.

– Aş fi vrut să nu trebuiască să vă spun asta, zise Creohan sincer, întorcîndu-se spre Roff şi Zayla. Dar cred că o să mă iertaţi după ce vă explic ce-i în joc. Aeronava voastră, ca să încep cu ea: aţi vrut să ştiţi cum de-am putut vorbi cu atîta exactitate despre caracteristicile ei fără să fi întîlnit vreuna mai înainte. Ei bine, asta-i din pricină că au existat într-adevăr milioane de aeronave în vechime. La fel, ştiu că prietenul vostru Yade, astronomul, îşi roade unghiile preocupat de observaţiile mele întîmplătoare, referitoare la stele. Cunoştinţele acelea provin din faptul că o viaţă întreagă am studiat stelele cu instrumente mult mai bune decît al său. Iar, în particular, ştiu că una dintre stele face tot ce poate ca să distrugă Pămîntul, dacă nu găsim vreun mijloc s-o împiedicăm.

Roff, care rămăsese blocat la o propoziţie anterioară, murmură:

– Milioane? *Milioane* de aeronave ca a mea?

Dar Zayla avea atenţia fixată pe ultimele vorbe ale lui Creohan. Îşi apucă bărbatul de mînă şi-i ceru să asculte, împingîndu-şi înainte bărbia ca pentru a sfida o lovitură.

26

Cînd Creohan își încheie recitalul, Roff mai-mai că exploda de furie reținută. Ridicîndu-se în picioare, începu să umble încoace și încolo prin încăpere, strîngîndu-și și descleștîndu-și pumnii.

– Nu se poate ca timpul să ne fi făcut o figură atît de mîrșavă! izbucni el. Să afli deodată că toate lucrurile la care am visat– telescopul lui Yade, mașinăriile lui Schrap, aeronavele noastre – au fost realizate mai de mult, și încă mult mai bine! Păi, în cazul ăsta, putem lăsa steaua aceea să ne șteargă complet din lume! Cel puțin nu va mai exista nimeni care să trăiască amărăciunea unei asemenea descoperiri!

– Nu! exclamă Zayla, ridicîndu-se la rîndul ei și cuprinzîndu-l cu amîndouă mîinile. Greșești, Roff, greșești mai mult decît am crezut vreodată că poți greși! Nu-ți dai seama cît de norocoși sîntem?

– Norocoși? rîse aspru Roff. O, da! Avem norocul celui care trudește ca un rob toată viața la un dig menit să-i apere casa de inundații, ca să descopere deodată că rîul a secat!

– Nu, Roff! Ah, nu vrei *deloc* să mă asculți? Creohan, Chalyth și prietenii lor au bătut drum greu ca să-ți explice cît se poate de clar, iar tu nu faci altceva decît să-ți astupi urechile din pricină că, în urmă cu ere, cineva a mai realizat ce-ai realizat și tu, stînd cocoțat pe umerii unor giganți uitați. Ei bine, e rîndul nostru să profităm de aceleași avantaje!

Cu efort, Roff reuși să se stăpînească. Se opri din mers, își lăsă mîinile să-i cadă vlăguite pe lîngă corp și ridică din umeri.

– Foarte bine. Arată-mi cum!

– E simplu! consideră Zayla, cu ochii ei negri strălucind de înflăcărare. În lume a apărut ceva nou pe parcursul ultimului mileniu, şi nu mă refer la aceşti... la aceşti Arbori ai Istoriei, concepuţi de umftitiţi cu treizeci de mii de ani în urmă şi care au fost transportaţi destul de departe pe faţa Pămîntului încît să ajungă pînă în oraşul lui Creohan, ai cărui concitadini i-au folosit ca un fel de drog psihologic. Nu, e vorba de exploatarea sistematică a informaţiei pe care o furnizează ei, de ordonarea şi analiza acestei informaţii, comparînd o perioadă cu alta şi trăgînd concluzii...

– L-am auzit însă pe Creohan spunînd că oamenii din ţinutul de unde vin Paro-mni şi Kiong-la nu vor să aibă nici o legătură cu vreo născocire materială cît de mică. Acceptă mai degrabă să se prăjească de vii, decît să-şi păteze demnitatea!

– Ei da, dar noi *nu acceptăm!* aproape că strigă Zayla. Iar bunicul lui Kiong-la le-a promis lui Creohan şi prietenilor săi tot sprijinul de care au nevoie.

Vocea îi scăzu în intensitate, îmblînzindu-se discret.

– Iubitule, noi doi am trăit împreună destul încît să ştiu cît de mult te supără limitele înguste ale vieţii noastre. Stăm închişi aici, între vulcani, pădure, deşert şi sloiuri de gheaţă. Oare nu din dispreţul acestor bariere ţi-a venit ideea să zbori peste ele?

Roff încuviinţă fără tragere de inimă.

– În cazul acesta, cunoscînd succesele şi eşecurile din aproape o sută de mii de ani, nu crezi că vei ajunge să zbori nu numai prin aerul de deasupra noastră, ci chiar în jurul lumii – poate că şi în spaţiul cosmic? Sîntem încă tineri şi nici unul dintre noi nu-i lipsit de inteligenţă. Nici Schrap, nici Yade, nici ceilalţi prieteni ai noştri. Ce s-a făcut cîndva poate fi înfăptuit din nou.

– Nu, imposibil! zise Roff precipitat. Creohan vorbea de nişte tehnici bazate pe resurse ce nu mai există. Pădurile îngropate pe care le numeau „cărbuni“, bunăoară, şi uleiurile minerale pe care le extrăgeau din străfundul pămîntului – toate acestea s-au irosit în chip nesocotit, n-a mai rămas din ele nici urmă.

– Dar soarele mai încălzeşte şi vîntul bate mereu, spuse Creohan. Un magnet atrage mai departe fierul, iar curentul se scurge în lungul unei sîrme, în aer se găsesc din belşug aceleaşi gaze ca şi atunci cînd oamenii foloseau procese de felul celor ce dau putere soarelui, ca să-şi rezolve căldura, lumina şi transportul. Şuvoiul de energie al universului nu s-a schimbat cu trecerea unei biete sute de milenii.

Putea citi pe faţa lui Roff o dorinţă crescîndă de a se lăsa convins. În cele din urmă, el rosti cuvinte care prevesteau o posibilă acceptare, iar glasul i se calmă.

– Dar steaua aceea... o stea ca soarele nostru, doar cu ceva mai albastră... Asta nu înseamnă că-i şi mai fierbinte? Trebuie să vă reamintesc că Yade...

– Nu, seamănă foarte mult cu soarele nostru, îl întrerupse Creohan. E mai albastră din cauza vitezei cu care se apropie, atîta tot.

– Chiar şi aşa, o stea...

Roff îşi trecu vîrful limbii peste buze.

– Cum putem să ne propunem un asemenea obiectiv fantastic, noi, cei pentru care zborul la treizeci de metri înălţime, înfruntînd abia o briză uşoară, trece drept o realizare importantă şi memorabilă?

– Nu va fi pentru prima dată cînd un grup de oameni inspiraţi au sărit direct de la mersul pe jos la zborul cosmic într-o singură generaţie, zise Paro-mni. Iar aceia la care mă refer nu aveau alt instrument de care să se servească decît miturile, legendele şi visele lor.

– Totuşi, voi înşivă ne-aţi spus că în ultimii optzeci de mii de ani n-aţi găsit pe nimeni capabil să abată din drum o stea!

– Sigur că nu, acceptă Zayla, care, cu gesturi liniştite, îşi reluă locul pe scaun, lăsîndu-şi mîinile în poală. Treaba asta ne-a fost lăsată nouă. Lucrurile pînă azi imposibile sînt cele ce ni se potrivesc.

Roff îşi privi soţia cu uimire, timp îndelungat.

– Ai dreptate, zise el într-un tîrziu. Tu ai dreptate, iar eu am greşit. Totuşi, oamenii de care avem nevoie pentru misiunea

asta, unde o să-i găsim? Nu în orașul lui Paro-mni, unde localnicii stau neajutorați și așteaptă cu un zîmbet senin sfîrșitul Pămîntului, nici în cel al lui Creohan, unde n-au găsit altceva mai bun de făcut cu explorarea istoriei decît să-și satisfacă propriile lor închipuiri, și nici...

– O să-i găsiți, vorbi Chalyth pe neașteptate.

Se mișcă pe locul ei de lîngă Creohan, strîngîndu-l pe acesta de mînă.

– Cîndva i-am spus lui Creohan, în glumă, că Pămîntul însuși ar fi de partea noastră, întrucît avem o cauză demnă. Acum nu mai e o glumă. Cum de-i așa, de ce-i așa, nu pot ști, dar ăsta-i adevărul adevărat. Pînă și într-o chestiune ridicolă, de felul meteoriților ce ne-au arătat calea peste pădurea despre care în mod greșit am crezut că va fi o barieră!

Scutură din cap și pletele ei lungi, negre, văluriră.

– M-am tot gîndit la asta, mereu, întrebîndu-mă dacă deformările acelea subtile ale structurii spațiale care propagă amintirile trecutului spre cercetătorii angajați în explorarea unui Arbore al Istoriei nu conțin cumva și un... un element de voință, o dorință expresă ca Pămîntul să-și continue existența. Corect sau nu, așa ne apar lucrurile. Da, o să găsiți oamenii de care aveți nevoie!

– Mi-ar plăcea să-ți pot împărtăși siguranța, oftă Creohan.

– De un lucru poți fi convins, declară Roff, apropiindu-se de el cu mîna întinsă. Noi vom face ce-avem de făcut, ți-o promit. Concetățenii mei nu vor accepta să coboare în lumea beznelor înainte de a încerca măcar să ducă la bun sfîrșit ce ne cade în seamă.

– Asta nu te face să fii mîndru de spița noastră, Creohan? întrebă Hoo, după zile și zile, cînd ei doi și Chalyth stăteau pe balconul înaltului turn în care stăpînea Lugya și priveau norii de ploaie adunîndu-se peste vulcanii de la apus.

Kiong-la și Paro-mni, care își începuseră investigațiile temporale în de-acum depărtata epocă a lymarienilor, știau despre istoria recentă a acelei regiuni mai multe decît tovarășii lor; în

consecinţă, ei erau cei mai apţi să contribuie la un studiu al resurselor aflate la îndemînă, cum ar fi minereurile şi apa.

– Ce tot spui? bombăni Creohan.

– Păi, faptul că încă mai sînt şi azi oameni care au... hm, înfumurarea asta minunată de a înfrunta universul!

Hoo rînji undeva, în străfundurile bărbii lui.

– Aşa-mi pare de bine că voi doi m-aţi smuls din valea unde m-am născut! Stînd acolo, îmi era uşor să-mi închipui că, şi de-ar mai fi fost supravieţuitori din rasa noastră, trebuiau să fie şi ei, ca familia mea, prizonierii unor acţiuni repetate mecanic secole de-a rîndul. Dar voi m-aţi adus printre oameni care-s curioşi, vrednici, hotărîţi şi obişnuiesc să pună întrebări despre tot ce se întîmplă în jurul lor. N-am fost niciodată aşa de fericit, şi nici n-am îndrăznit să visez c-o să fiu.

Urmă o pauză. Încurcat, continuă pe un ton provocator:

– Ce, nu credeţi?! Cum puteţi să nu credeţi? Nu v-aţi împlinit scopul pentru care v-aţi lăsat propriul oraş de baştină – tu şi cu Chalyth? Două veacuri întregi de studiu şi realizări, mai ales de cînd a venit Roff cu planul lui de a trimite un monstru aerian încărcat cu tehnicieni să scormonească prin datele îngrămădite în Arborii Istoriei: asta nu v-ajunge? Nu înseamnă ceva?

– Habar n-am, oftă Creohan. Nu mai sînt sigur de nimic.

– Haide, haide! zise Hoo şi o înghionti pe Chalyth. Tu, fată! Nu-l poţi face pe omul tău să-şi vină în fire? I-am spus, şi încă de cîte ori, c-a adus informaţii la cineva care poate să le folosească, chiar asta a făcut! Aş zice că ambiţiile i s-au împlinit ca nici unui alt trăitor de pe planeta noastră veche.

– Chiar aici e necazul, spuse Chalyth cu o voce calmă, iar Creohan schiţă un zîmbet palid, ca să arate că-i aprecia perspicacitatea. Nu-i bine ca un om să-şi împlinească o ambiţie aşa de mare cu atîta uşurinţă.

– Uşurinţă! Nu vă daţi seama de ce fir subţire au atîrnat vieţile voastre? Arrheeharr era cît pe ce să vă săgeteze, crezînd că vreţi să ne şterpeliţi carnea. Micul stăpîn cu pielea brună v-ar fi tăiat gîtul cu bucurie, dacă nu intervenea prietenul vostru de

sub ape. În oraşul lui Kiong-binu am găsit, cu totul, doar doi oameni hotărîţi să facă tot ce le-am spus; iar dacă nu găseam nici unul, lucru iarăşi cu putinţă, ar fi trebuit să rătăcim mai departe la voia întîmplării, pierind pe undeva, departe de lume. Oamenii pădurii puteau să ne străpungă cu suliţele, omorîndu-ne de dragul idolului lor din frunze şi crengi! Iar felului ăstuia de a-ţi împlini treaba îi zici „uşurinţă"? Atunci tare mi-ar plăcea să ştiu ce înseamnă pentru tine un lucru greu!

– La altceva m-am gîndit, vorbi Creohan obosit. Poate că fondul problemei constă în căile diferite prin care ne-am realizat căutarea comună. Madal a fost teribil de mulţumită să descopere oameni cărora putea să le dăruiască priceperea şi căldura ei, fiind sigură, la rîndul său, că darul nu-i va fi dispreţuit. Tu voiai o ţintă cu un sens potrivit zilelor noastre, nu timpurilor de odinioară. La fel Kiong-la şi Paro-mni – aşa se explică de ce stau ei zi şi noapte să răspundă nesfîrşitelor întrebări pe care le pun noii noştri prieteni. Lor nu le plac cunoştinţele adunate doar de dragul cunoştinţelor, fiind din punctul ăsta de vedere exact opusul lui Neng-idu, care s-ar fi mulţumit să alcătuiască acea mare istorie a umanităţii şi să şi-o vadă arzînd în ziua cînd punea capăt ultimei pagini.

– Destul de drăguţ, încuviinţă Hoo. Universul era aici înainte să fim noi, şi-i de crezut că va merge mai departe şi după ce nu vom mai fi, dar nu văd nici un rost să zorim sau măcar să îngăduim ameninţarea morţii. Prin urmare, cum priviţi voi treaba asta specială?

– Pe mine nu mă mulţumesc nici trecutul şi nici prezentul, zise Creohan. Cred că acum ştiu ce m-a convins să accept provocarea aruncată de Chalyth şi să mă arunc orbeşte peste pămînt şi mare. Caut un ţel important pentru viitor.

– Important pentru viitor? strigă Hoo. Dar lucrul ăsta îl ai aici! Grija pentru salvarea Pămîntului: oare aşa ceva nu-i...?

– Nu-s în stare să explic ce-mi doresc, îl întrerupse Creohan.

Încerca zadarnic să-şi comunice adevăratele sentimente, iar asta îl aducea la disperare.

– E limpede că nu! Aproape o sută de mii de ani din trecut, să-i studiezi și să-i duci cu tine, și... *Și cîți din viitor?* strigă Creohan. Ne-am aflat aici doar pentru o singură clipă din orologiul cosmic, iată ce am descoperit! Căci, cu două milioane de ani înainte de a începe să avem memoria actelor noastre, niște creaturi de pe această planetă făceau focul, confecționau unelte, gesticulau și scoteau sunete guturale care anunțau vorbirea! Și ei erau oameni, prietene, și totuși aveau tot atîta habar despre noi cît avem noi înșine despre cei ce ne urmează...

Hoo încuviință.

– Asta-i cam așa. Și totuși, cum am spus, eu sînt mulțumit. Dacă pierim cu toții, n-o să mai fie nici un viitor. Voi v-ați împlinit treaba pe care v-ați propus-o cîndva, așa încît nu vă înțeleg încăpățînarea.

– Am împlinit ce ne-am propus *cîndva*, acceptă Chalyth. Dar nu ce ne-am propus *mai tîrziu* să facem, după ce Arborii Istoriei ne-au arătat cît de ignoranți eram.

Creohan îi aruncă o privire în care se amestecau satisfacția și uimirea, iar ea, uitînd de Hoo, rosti doar pentru el:

– Nu era vorba că mergem spre vest pînă la muntele despre care se pomenește în atîtea legende? Am făcut tot ce puteam pentru oamenii ăștia, arătîndu-le direcția în care trebuie să-și îndrepte eforturile. Acum sîntem liberi să mergem pînă la capăt.

27

Ajuns la adăpostul unei stînci care-l ferea de vîntul tăios, Creohan ar fi vrut să spună cît era de obosit, dar gura îi secase ca deşertul, şi era convins că precis Chalyth era tot atît de epuizată. Drumul le fusese din ce în ce mai greu, apoi teribil de anevoios, pînă cînd în ultimele trei zile nu mai găsiseră nici apă, nici vreo făptură vie, cu excepţia cîtorva licheni. Omul nu-şi mai făcuse sălaş prin ţinutul acela de secole nenumărate; era o vastă cicatrice pe faţa Pămîntului, mohorîtă, frămîntată, presărată cu cenuşă, unde încercările vieţii de a se reimplanta fuseseră mereu zădărnicite de avalanşele pietrelor şi de erupţia lavei. Aerul duhnea a pucioasă, iar cerul era sumbru, galben-cenuşiu.

Creohan se întrebase nu de puţine ori: dacă muntele pe care-l căutau ei avea să fie complet erodat, ori distrus de vreunul din frecventele cutremure ale zonei? Dacă, lucru şi mai neliniştitor, era încă în picioare, dar atunci cînd aveau să ajungă la el s-ar fi dovedit doar un pinten golaş, inaccesibil? Nici măcar nu ştiau dacă omul acela din epoca umftitiţilor reuşise să ajungă la el cu vreo treizeci de mii de ani înainte; şi, indiferent ce-ar fi fost lucrul acela care dădea locului atîta importanţă, el trebuie să se fi petrecut într-un moment situat de cel puţin trei ori mai departe în trecut...

Totuşi, înaintaseră: căţărîndu-se, tîrîndu-se, mergînd căznit peste terenuri uneori netede, alteori abrupte, uneori aspre şi accidentate, alteori acoperite cu o cenuşă neagră în care piciorul intra pînă la glezne. Creohan nu îndrăznea să se întrebe cît puteau merge mai departe. Roşii de oboseală, ochii lui se opriră asupra

fetei, obligîndu-l să constate că privațiunile veștejiseră vechea ei frumusețe, înlocuită acum de trăsături sălbatice și istovite. Știa că și el era scheletic și sălbatic, și aproape că-și dori moartea.

Apoi pricepu că ea îi zîmbea – un zîmbet înfiorător, făcînd straturile de praf de pe obraji să-i crape în riduri largi, dar, fără îndoială, era un zîmbet. Se sili s-o imite și în aceeași clipă peisajul văluri, cutremurîndu-se.

Stînca de care se sprijiniseră vibră, ca și cum Pămîntul ar fi fost apucat de friguri. Se strînseră unul în altul, ghemuiți, temîndu-se de bombardamentul cu piatră ponce ce avea să însoțească erupția unuia dintre nenumărații vulcani aflați pretutindeni în jurul lor, și își închiseră ochii, apărîndu-și-i astfel de scînteile de nisip încins pînă la roșu.

Se auzi un vuiet prelung. Apoi un trosnet, urmat de zgomotele unei frecări scrîșnite: o stîncă se desprinsese din peretele unei prăpăstii și răzuia grohotișul de mai jos, ale cărui pietre absorbeau șocul. Apoi...

Creohan își ridică prudent capul și privi. Timp de vreo douăsprezece secunde lumea păru să oscileze pe osia ei, pînă cînd în sfîrșit bărbatul înțelese că nu avea vedenii.

Acolo unde, cu o clipă înainte de a închide ochii, nu se găsea nici un munte – doar o albie de piatră ponce și lavă ondulată – *apăruse* un munte. Negru. Înfricoșător. Inspirînd o teamă respectuoasă. Pe coastele lui curgea apă, iar piscul răsfrîngea sclipirea ștearsă a cerului ca un diamant. Încă mai *creștea.*

Încercă să-i spună ceva lui Chalyth, dar chiar atunci începu o larmă imensă, furia zăpăcitoare a tuturor vijeliilor concentrate deodată în acel loc și în acel timp, faleze roase pînă la capăt de toate oceanele dispuse să izbească mereu cu toate pietricelele lor în toate stîncile ce le stăteau împotrivă, iar gura deschisă de el să-i vorbească și gura deschisă de ea să-i răspundă rămaseră căscate, eliberînd țipătul simultan pe care nici unul din ei nu-l putea auzi. Solul vibra sub picioarele lor, de parcă ar fi stat pe o tobă monstruoasă, întinsă pe mile întregi, în vreme ce zeii din fiecare panteon omenesc izbeau în pielea ei cu fulgere în loc de bețe. În cele din urmă, primele șuvoaie izbucnite din pămînt le

înconjurară picioarele, iar ei se aruncară fără nici o reţinere în apa caldă şi murdară, bălăcindu-se, plîngînd cu lacrimi sărate, pe cînd o spaimă oarbă îi împinse înapoi spre adăpostul umed pe care-l cunoscuseră, ei şi toţi strămoşii lor, înainte de a ieşi la suprafaţă, ca să înfrunte provocarea zilei.

Departe, la orizont, cratere împroşcau lavă, răspîndind sămînţa fierbinte din care aveau să crească munţii de mai tîrziu.

Era viu. Ţinea o mînă în mîna sa. Cu o încetineală chinuitoare, Creohan îşi recompunea identitatea din fragmentele în care îi fusese fărîmiţată. Se ridică în picioare cu stîngăcie, ajutînd-o pe Chalyth să facă la fel, amîndoi săgetaţi pînă în oase de vîntul îngheţat care le biciuia veşmintele ude. Dar nu-l luau în seamă. Stăteau şi priveau.

Trecură minute, sau poate ore, pînă cînd Creohan reuşi să spună, pe deplin conştient de faptul că-i lipseau cuvintele potrivite unei asemenea întîmplări colosale şi de necrezut:

– *Aceştia* erau oamenii de care avem nevoie azi! Oameni care puteau face ca un munte să aştepte o sută de mii de ani, ascuns sub pămînt! Încotro au plecat, Chalyth? întrebă cu o voce plină de suferinţă. Unde-s ei, acum, cînd planeta se îndreaptă spre distrugerea finală?

Chalyth nu-i răspunse, dar îl trase de mînă şi-l conduse astfel peste pămîntul răscolit.

Apropiindu-se, descoperiră o deschidere în coasta muntelui, nu prea largă – poate de două ori mai înaltă decît Creohan – şi de formă trapezoidală. Cu poticneli, trecură peste mormanele de pietre împrăştiate în prag şi văzură începutul unui coridor cu pereţii luminaţi de o fluorescenţă pal-albăstruie, culoarea cerului de vară. Înăuntru pulsa ceva mare şi puternic, făcîndu-i să se simtă ca şi cum ar fi intrat în vinele unei vietăţi, ascultîndu-i bătăile inimii. Aerul mirosea a electricitate.

Se aventurară în interior şi, deodată, începură să afle.

Muntele acela nu era un Arbore al Istoriei, căci conţinea o singură amintire, de fapt o explicaţie, şi nu era viu – era doar un uriaş dispozitiv de stocare a unor elemente cu influenţă asupra creierului omenesc.

– Dacă au putut face asta, zise Chalyth cu privirile pierdute prin imensitatea coridorului desfăşurat înainte, atunci ar fi putut mişca din loc o stea.

– *Au şi mişcat*-o, spuse Creohan, ajuns la cîţiva paşi în faţa ei. Nu mai vorbi şi vino lîngă mine.

Se prinseră de mînă şi se tîrîră mai departe, aflînd povestea celei mai mari aventuri pe care o trăise vreodată specia umană.

Oamenii aceia de foarte departe nu se mai osteniseră să-şi transmită numele. Era destul să se ştie că aparţineau Pămîntului. Studiaseră, experimentaseră şi exploraseră, posedaţi de o imensă nevoie de a înţelege universul.

Se răspîndiseră astfel pe suprafaţa planetei, se scufundaseră în adîncul mărilor, străbătuseră junglele şi calotele de gheaţă; sfredeliseră pînă la mari adîncimi în scoarţa solidă a lumii lor şi zburaseră curajos prin atmosfera acesteia.

În momentul – sau în răstimpul, nu era tocmai clar – cînd se angajaseră în direcţia asta, îi tentase Luna, aşa că-şi îndreptaseră privirea scrutătoare şi într-acolo. După Lună, îi atrăseseră planetele. Ei n-au decorat suprafaţa satelitului cu vegetaţie colorată spre a-şi satisface un capriciu trecător; şi nici n-au deteriorat cu trufie, ca populaţia muve, bolta cerească pentru a marca pe ea indicii efemere privitoare la soarta guvernanţilor lor. Erau conduşi de o curiozitate nestăpînită, învecinată uneori cu obsesia. Nu ştiau niciodată ce urma să se afle la capătul cărării pe care îşi acumulau cunoştinţele. Poate aveau o vagă idee că lucrul respectiv i-ar putea face fericiţi; şi mai probabil, conform felului de a gîndi propriu lui Creohan (căci el simţea că-i înţelege pe oamenii aceia), era faptul că ei căutau doar satisfacţia de a-şi fi depăşit propria nimicnicie, faţă în faţă cu imensitatea şi măreţia cosmosului în care trăiau.

Veni inevitabil vremea cînd trasară cursul fluxurilor din inelele lui Saturn, văzură Soarele cît o biată bobiţă din pustietăţile îngheţatului Pluton, pătrunseră în gazul incandescent al atmosferei solare, şi se treziră pe ţărmul unui abis atît de întins

încît pînă şi o rază de lumină avea nevoie de ani întregi ca să-l străbată.

Neînfricaţi, căutară un mijloc prin care să înfrîngă legile naturale ale universului. Încercară să depăşească viteza acelor raze leneşe – şi eşuară. Navele supraluminice n-aveau nici o şansă. Şi totuşi, ei erau decişi să ajungă la stele. Rapide, însă nu îndeajuns, navele lor se lansară prin spaţiul interstelar şi unele reveniră cu relatări despre alte lumi şi despre fiinţe care, cînd priveau Soarele, îl vedeau doar ca pe o stea mică, albă.

Dar un drum pînă la cea mai apropiată dintre aceste lumi ar fi durat zece ani.

Reuşiră să-şi extindă durata vieţii în mod artificial şi o vreme se folosiră de acest procedeu, însă universul era imens, iar galaxia abia o unitate în cadrul lui, încît nouă sute nouăzeci şi nouă de mii nouă sute nouăzeci şi nouă de părţi dintr-un milion rămîneau imposibil de atins. În consecinţă, unii oameni începură atunci să spună: „Ajunge!“

Alţii, însă, nu.

Apăruse un paradox al timpului accesibil. Cele mai bune nave abia reuşeau să transporte fiinţe umane peste abisurile interstelare, nicidecum peste cele intergalactice. Totuşi, devenise încă de pe atunci limpede că, dacă nu se găsea altă metodă, oamenii aveau la dispoziţie tot timpul necesar spre a explora întregul; acesta avea să-şi continue existenţa o vreme ce echivala, practic, cu eternitatea.

Aşa că între cei care strigau „Ajunge!“ şi cei care spuneau „Nu!“ se stabili o înţelegere, conform căreia omenirea trebuia să-şi dea mîna pentru ultima dată în realizarea unui proiect gigantic. O navă nu putea transporta prin galaxie un număr suficient de oameni – dar o planetă da. Prin urmare, folosind însăşi energia stelelor, aduseră aproape de Pămînt un alt sistem solar şi făcură locuibilă una dintre planetele sale pustii, în aşa fel încît cei care doreau să se angajeze în cea mai plină de măreţie dintre toate călătoriile puteau zbura spre planeta aceea, stabilindu-se acolo.

Apoi plasară steaua pe o orbită care ar fi adus-o înapoi la Pămînt după o sută de mii de ani, cu recolta ei de cunoştinţe şi cu oamenii ei.

Acolo se mutase instinctul explorării universului. Căci toţi cei curioşi, plini de imaginaţie şi dornici de aventură se aflau acum pe cealaltă planetă. Vechile deprinderi pier greu, iar vreme de cîteva mii de ani de la plecare alţii şi le mai amintiră în parte şi încercară – cît de cît – să fie la înălţimea acelui gest superlativ. Apoi detaliile se estompară; oamenii aparţinînd culturilor de mai tîrziu luau în derîdere, considerîndu-le improbabile, legendele despre steaua mişcată din loc; în cele din urmă, legendele fură uitate.

Chiar şi un asemenea lucru fusese prevăzut de neamul acela măreţ. Iată de ce născociseră muntele, ca o dovadă pentru descendenţii lor decăzuţi, care aveau să creadă, mai mult din superstiţie decît din înţelegere corectă, că sub un lanţ desemnat de înălţimi se afla îngropată cheia drumului spre stele, cu menirea de a aştepta ziua sorocită. Schemele electronice aflate în sofisticata sa memorie urmau să funcţioneze veşnic, în speranţa că, atunci cînd avea să vină momentul întoarcerii, cineva se va nimeri pe aproape, va afla de gloria rasei străvechi şi va fi fericit că trăieşte.

28

– Am fost atraşi aici, bombăni Chalyth. Creohan, îţi dai seama? Chestia asta ne-a atras aici de la început şi pînă-n ultima clipă!

Erau din nou afară din munte. Se plimbaseră orbeşte, pierduţi în viziuni ce depăşeau visele lor cele mai teribile. Acum, copleşiţi, stăteau lipiţi unul de altul pe pămîntul aspru şi gol, sorbind adînc în plămîni aerul viciat de fum şi silindu-se să dea un sens informaţiilor care le umpleau mintea pînă la refuz. Cerul era aproape negru; se pare că-şi petrecuseră multe ore înăuntru.

Creohan tuşi, scuipînd praful murdar inspirat o dată cu aerul.

– Sigur că ne-a atras, rosti el încet. O să aducă aici pe oricine află despre sfîrşitul aparent al Pămîntului şi nu rămîne nepăsător, ba chiar face ceva, încercînd să-l salveze. Nu contează dacă oamenii ăştia se află la antipozi! Poate că, în chiar acest moment nişte inşi temerari vîslesc în largul oceanului, sau îşi sîngerează picioarele de lava aşternută în straturi groase pe lanţul ăsta vulcanic, urmînd liniile de forţă care constrîng pînă şi meteoriţii să se abată încoace, convergent!

Înghiţi cu greu, apoi adăugă:

– Niciodată pînă acum n-am dorit să mă iau după o prevestire. Pricepi? Niciodată! După cîte-mi dau seama, şi gîndul ăsta mi-a fost implantat în cap – de *ei*, cei care s-au îngrijit să lase semne şi jaloane bune de urmat pînă şi de către nişte barbari neştiutori. Iar în comparaţie cu ei, nu sîntem oare barbari? Uite cum arătăm! Jegoşi, ponosiţi, morţi pe jumătate de foame,

umblînd încovoiaţi – n-am fi o pereche minunată care să le ureze bun venit acasă verilor noştri din cer?

Ea se dădu un pas înapoi şi-l privi cercetător. După o clipă, îşi strîmbă gura semnificativ; el la fel. Nu trecură bine alte cîteva secunde şi amîndoi rîdeau straşnic, trebuind să se sprijine acum unul pe altul, de teamă că aveau să-şi piardă echilibrul printre stîncile îngrămădite la întîmplare.

– Ai-ai-ai! exclamă Chalyth în cele din urmă, răsuflînd greu, sufocată de o bună dispoziţie exagerată. Adevărat, ce spectacol mai dăm! Dar nu cred că-i cazul să ne simţim ruşinaţi. A mai rămas în noi ceva din vechiul şi măreţul spirit care i-a purtat pe ei spre stele. Mă gîndesc că, altfel, muntele ăsta s-ar fi străduit degeaba să ne cheme...

Se lăsă un moment de tăcere. Apoi Creohan spuse:

– Îmi pare c-ar fi mai bine să mergem înapoi.

– Crezi? întrebă Chalyth cu o expresie gravă.

– Avem veşti mari pentru prietenii noştri...

– Veşti mari? îl întrerupse ea. Roff şi Zayla, Hoo şi Kiong-la şi Paro-mni au să se bucure oare văzînd că ne întoarcem şi le spunem: „Nu-i nici o ameninţare!"?

– Dar încă mai poate fi, zise Creohan. În o sută de mii de ani, cine ştie ce s-o fi întîmplat pe planeta cealaltă! Verii noştri nu puteau trece oare, la rîndul lor, prin cicluri de sălbăticire periodică, pînă cînd să-şi piardă, ca şi noi, conştiinţa vechilor adevăruri?

Chalyth se înfioră, dar nu din pricina vîntului muşcător.

– Ar fi trist... Dar ai dreptate, fireşte. Adevărul trebuie să-l afle fiecare. Să mergem!

Întîrzia, totuşi, privind cerul de-acum întunecat, pe care doar o mînă de stele puteau fi văzute prin vălătucii de fum ai lanţului vulcanic. Pe neaşteptate, încremeni.

– Creohan! spuse pe un ton schimbat. Priveşte acolo! O stea mişcătoare!

– Cred că locul ăsta atrage acum toţi meteoriţii, comentă Creohan cu indiferenţă.

– Ah, Creohan, ştiu cum arată un meteorit: o fulgerare rapidă, şi dîra luminoasă care-i însemnă trecerea. Dar acolo e o lumină mişcătoare care nu se stinge!

Creohan îşi dădu capul pe spate şi miji ochii. Era adevărat. Ceva traversa cerul cu o încetineală maiestuoasă şi strălucea ca o aşchie de materie solară, străpungînd norii tulburi ai fumului vulcanic, mereu mai mare pe măsură ce o priveau. Deodată, el înţelese ce putea fi.

– N-au uitat! şopti Creohan şi o apucă pe Chalyth de braţ. Minune! Minune! Ei n-au uitat!

– Ce vrei să spui? strigă Chalyth.

– Vreau să spun că nu poate fi decît un singur lucru! În urmă cu o sută de mii de ani, nave asemănătoare cu asta au plecat de pe Pămînt spre cealaltă lume a oamenilor. Chalyth, Chalyth, ce fericire-i să apuci ziua de azi!

– Atunci, hai...

Fata nu-şi găsea vorbele.

– Atunci, să nu mai mergem înapoi! Să-i aşteptăm. Or să vină aici, nu-i aşa? Au să mai ţină minte muntele ăsta?

– Sigur că-i vom aştepta! zise Creohan. Dacă am fi ştiut, i-am fi aşteptat toată viaţa.

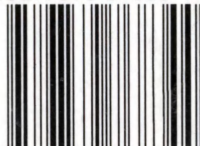
Astronava creştea pe cer. Începea să coboare.

Peste o sută de mii de ani Pămîntul va deveni o planetă stranie și eclectică, amenințată de o pieire iminentă. Un „vagabond al spațiului", o stea călătoare scăpată de pe orbită pare că se va ciocni în curînd cu Pămîntul. Dar omenirea acelei epoci a decadenței va fi pierdut în negura istoriei cunoștințele necesare pentru a preveni o catastrofă de asemenea amploare. Singura speranță o reprezintă astronomul Creohan și tovarășii săi, care pornesc în căutarea unei soluții.

Să prinzi o stea căzătoare posedă toate virtuțile scrierilor lui Brunner: o intrigă atrăgătoare, personaje vii, o idee ținînd de specificul science-fantasy care va face deliciul pasionaților de literatura imaginarului.

EDITURA
FAHRENHEIT

ISBN 973-97683-4-2
9789739768344